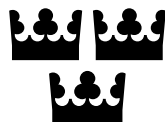

Integration och jämslällldhet

13

Förslag till statens budget för 2015

Integration och jämställdhet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Integration och jämställdhet.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling.....	11
2.3	Mål för utgiftsområdet	12
3	Integration	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling.....	13
3.3	Mål för utgiftsområdet	14
3.4	Resultatredovisning	14
3.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	14
3.4.2	Integrationen på arbetsmarknads- och utbildningsområdet	15
3.4.3	Nyanlända invandrares etablering.....	18
3.4.4	Urban utveckling	27
3.4.5	Svenskt medborgarskap.....	28
3.4.6	Övriga åtgärder inom utgiftsområdet.....	29
3.4.7	EU:s fonder för integration	30
3.4.8	EU och internationell samverkan	31
3.5	Analys och slutsatser	31
3.6	Politikens inriktning.....	33
	Budgetförslag.....	37
3.6.1	1:1 Integrationsåtgärder	37
3.6.2	1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	37
3.6.3	1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare.....	38
3.6.4	1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	39
3.6.5	1:5 Hemutrustningslån.....	41
3.6.6	1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	41
4	Diskriminering.....	43
4.1	Omfattning.....	43
4.2	Utgiftsutveckling.....	43
4.3	Mål för diskrimineringspolitiken.....	44

4.4	Resultatredovisning.....	44
4.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	44
4.4.2	Resultat	44
4.4.3	Analys och slutsatser.....	49
4.5	Politikens inriktning.....	49
4.6	Budgetförslag.....	50
4.6.1	2:1 Diskrimineringsombudsmannen	50
4.6.2	2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	51
5	Jämställdhet.....	53
5.1	Omfattning	53
5.2	Mål för jämställdhetspolitiken.....	53
5.3	Resultatredovisning.....	53
5.3.1	Indikatorer och andra bedömningsgrunder för redovisningen	53
5.3.2	Resultat	54
5.3.3	Analys och slutsatser.....	59
5.4	Politikens inriktning.....	60
5.5	Budgetförslag.....	64
5.5.1	3.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder.....	64
	Bilaga Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd m.m.	69

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	9
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde Integration och jämställdhet	11
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2015–2018. Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.....	12
Tabell 2.3 Ramnivå 2015 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.....	12
Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Integration.....	13
Tabell 3.2 Andel sysselsatta av befolkningen bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år.....	15
Tabell 3.3 Andelen personer i arbetskraften av befolkningen bland inrikes och utrikes födda i åldern 15–74 år	16
Tabell 3.4 Andel arbetslösa av arbetskraften bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år.....	16
Tabell 3.5 Andel utrikes födda som förvärvsarbetar 2–4 år efter folkbokföring i åldern 20–64 år.....	16
Tabell 3.6 Andel elever med gymnasiebehörighet efter årskurs 9 bland utrikes födda som har folkbokförts efter sju års ålder.....	17
Tabell 3.7 Andel elever med behörighet till högskola efter avslutat gymnasium bland utrikes födda.....	17
Tabell 3.8 Studieresultat efter två år för dem som påbörjat sfi 2010 och 2011, prioriterade efter högsta godkända studievägs kurs.....	17
Tabell 3.9 Andel bland utrikes födda förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning som har arbete med hög kvalifikationsnivå	18
Tabell 3.10	19
Tabell 3.11 Länsvis mottagande 2013	19
Tabell 3.12 Antal personer som anvisats plats för bosättning av Arbetsförmedlingen.....	20
Tabell 3.13 Utbetalda ersättningar 2011–2013	21
Tabell 3.14 Utbildningsbakgrund bland personer med beslut om rätt till etableringsplan.....	22
Tabell 3.15 Andel personer som har haft en insats fördelat på hur länge de har haft en etableringsplan.....	23
Tabell 3.16 Andel personer som har eller har haft arbete under tiden i etableringsplan.....	24
Tabell 3.17 Tid från inskrivning till påbörjad samhällsorientering	25
Tabell 3.18 Status efter avslutad etableringsplan.....	26
Tabell 3.19 Hemutrustningslån.....	27
Tabell 3.20 Sysselsättningsgraden för personer i URBAN15-stadsdelarna	28
Tabell 3.21 Svenska medborgare bland utrikes födda med minst sex års vistelsetid i Sverige	29
Tabell 3.22 Beviljad sfi-bonus 2011–2013.....	30
Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:1 Integrationsåtgärder.....	37
Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Integrationsåtgärder.....	37

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	37
Tabell 3.26 Mottagna nyanlända prognos 2014 – 2018	38
Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande.....	38
Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	38
Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	39
Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	39
Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare.....	40
Tabell 3.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	40
Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:5 Hemutrustningslån.....	41
Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:5 Hemutrustningslån.....	41
Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	41
Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare.....	42
Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom område Diskriminering.....	43
Tabell 4.2 Inkomna anmälningar till DO fördelat på kön	45
Tabell 4.3 Antalet anmälningar per diskrimineringsgrund 2011-2013	45
Tabell 4.4 Upprättade granskningsärenden om aktiva åtgärder 2011-2013	47
Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Diskrimineringsombudsmannen	50
Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:1 Diskrimineringsombudsmannen.....	51
Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:1 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.....	51
Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.....	51
Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom område Jämställdhet.....	53
Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	64
Tabell 5.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 3.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder.....	66
Tabell 5.4 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	66

Diagramförteckning

Diagram 3.1 Antal personer med beslut om rätt till etableringsplan. Nya, kvarstående och lämnat 2010 till 2013.	22
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor 2016–2018 (avsnitt 3.7.4),
2. bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 239 000 kronor 2016 (avsnitt 5.5.1),
3. för budgetåret 2015 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Integrationsåtgärder	33 930
1:2	Kommunersättning vid flyktingmottagande	9 450 532
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	4 029 000
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	2 710 000
1:5	Hemutrustningslån	217 469
1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	22 300
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	97 665
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38 608
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	207 539
Summa		16 807 043

2 Integration och jämställdhet

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering, jämställdhetspolitik och myndigheterna Diskrimineringsombudsmannen och Nämnden mot diskriminering.

2.2 Utgiftsutveckling

Utgifterna för 2013 inom utgiftsområdet blev 1,6 miljarder kronor lägre än anvisade medel, vilket främst förklaras av lägre utbetalningar för

dels kommunersättningar vid flyktingmottagande, dels etableringsersättning och etableringslotsar. För 2014 beräknas utgifterna inom området bli något högre än budget, 0,2 miljarder kronor, till följd av högre utgifter för kommunersättningar. För 2015 föreslår regeringen att totalt 16,8 miljarder kronor anvisas inom utgiftsområdet. Den högre nivån jämfört med 2014 beror på ökade utgifter för kommunersättningar och för etableringsersättning och etableringslotsar. För 2016 beräknas anslagen inom utgiftsområdet till 21 miljarder kronor för att sedan öka till 25 miljarder kronor för 2017 och 2018.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Integration	8 479	12 590	12 796	16 463	20 569	24 671	24 643
Diskriminering	128	140	136	136	137	135	133
Jämställdhet	230	253	246	208	208	208	208
Totalt för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	8 836	12 982	13 178	16 807	20 914	25 014	24 983

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2015–2018.
Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet**

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	12 432	12 432	12 432	12 432
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	1	3	6
Beslut	-390	-225	-456	-373
Övriga makro- ekonomiska förutsätt- ningar	75	-155	-280	-59
Volymer	3 333	8 753	13 216	12 930
Överföring till/från andra utgifts- områden	221	223	223	223
Övrigt	1 136	-116	-123	-175
Ny ramnivå	16 807	20 914	25 014	24 983

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

2.3 Mål för utgiftsområdet

De av riksdagen beslutade målen inom utgiftsområdet är följande:

Integrationspolitik (avsnitt 3)

- Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund

Politik mot diskriminering (avsnitt 4)

- Ett samhälle fritt från diskriminering

Jämställdhetspolitik (avsnitt 5)

- Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv

(För beslut om målen se prop. 2008/09:1 utgiftsområde 13 avsnitten 3.3, 4.3 och 5.3, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115.)

Resultatredovisningar lämnas under respektive avsnitt.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2015 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet**

Miljoner kronor

	2015
Transfereringar ¹	16 370
Verksamhetsutgifter ²	437
Investeringar ³	0
Summa ramnivå	16 807

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2013 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3 Integration

3.1 Omfattning

Området omfattar verksamhetsområden som rör allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund,

nyanlända invandrades etablering i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, främjande av integration, urbant utvecklingsarbete samt svenskt medborgarskap.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Integration

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
<i>Integration</i>							
1:1 Integrationsåtgärder	205	277	275	34	34	35	35
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	5 542	7 452	7 735	9 451	11 848	14 606	15 433
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 668	2 792	2 767	4 029	5 374	6 239	5 731
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	930	1 891	1 846	2 710	3 056	3 546	3 251
1:5 Hemutrustningslån	106	145	145	217	257	246	194
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	27	32	29	22	0	0	0
Summa Integration	8 479	12 590	12 796	16 463	20 569	24 671	24 643

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

På anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder* minskar utgifterna för 2015 och framåt främst till följd av att den tillfälliga satsningen på prestationsbaserade stimulansbidrag till kommuner med stadsdelar med utbrett utanförskap upphör samt att sfi-bonusen avvecklats under 2014. Utgifterna på anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* beräknas bli högre under 2014 jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. Detta beror på att antalet kommunmottagna nyanlända beräknas bli högre än beräknat. För 2015 och framåt beräknas antalet kommunmottagna, och därmed utgifterna på anslaget, att öka betydligt jämfört med beräkningar i budgetpropositionen för 2014. Till följd av antaganden om ökat antal nyanlända inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, beräknas utgifterna på anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* bli högre 2014 jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. För 2015 och framåt ökar utgifterna ytterligare på grund av antaganden om att betydligt fler nyanlända kommer att omfattas av etableringsuppdraget. Utgifterna på anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* beräknas bli något lägre 2014 jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. För 2015 och framåt medför antaganden om betydligt fler nyanlända i etableringsuppdraget att utgifterna ökar. Utgifterna på anslaget 1:5 *Hemutrustningslån* beräknas 2014 bli i nivå med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. Andelen av dem som har rätt till hemutrustningslån som ansöker om lån har minskat, vilket medfört ett mindre anslagsutnyttjande än beräknat. För 2015 och framåt beräknas utgifterna öka jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014 på grund av antaganden om betydligt fler kommunmottagna nyanlända som har rätt att ansöka om lån. Anslaget 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* avvecklas efter 2015 eftersom programperioden för integrationsfonden upphört 2013. För programperioden 2014–2020 övergår fonden i en ny Asyl-, migrations- och integrationsfond (se utgiftsområde 8 Migration). Projektverksamhet finansierad genom integrationsfonden kommer dock att pågå under 2015. Utgifterna för 2015 är i nivå med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014.

3.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund (se även avsnitt 2.3).

3.4 Resultatredovisning

Den huvudsakliga resultatredovisningen i avsnittet avser riktade insatser för att stödja och underlätta vissa nyanländas etablering under de första åren i Sverige. I avsnittet redovisas också vissa generella resultat för integrationen i förhållande till några utvalda indikatorer på arbetsmarknads- och utbildningsområdet.

Integrationspolitikens mål uppnås dock främst genom generella insatser som når ut till hela befolkningen. Resultat av insatser med betydelse för integrationen redovisas därför framför allt inom andra utgiftsområden. Det samma gäller bedömningen av ansvariga myndigheters resultat.

3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Integration på arbetsmarknads- och utbildningsområdet

De indikatorer som används för att redovisa resultat för integrationen på arbetsmarknads- och utbildningsområdet är följande:

- Andel sysselsatta av befolkningen bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år.
- Relativt arbetskraftstal (andelen som ingår i arbetskraften av befolkningen) bland inrikes och utrikes födda i åldern 15–74 år.
- Andel arbetslösa av arbetskraften bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år.
- Andel utrikes födda i åldern 20–64 år som förvärvsarbetar 2–4 år efter folkbokföring.

- Andel elever med gymnasiebehörighet¹ efter årskurs 9 bland utrikes födda som har folkbokförts efter sju års ålder.
- Andel elever med behörighet till högskola efter avslutat gymnasium bland utrikes födda.
- Studieresultat efter två år för de som börjat sfi 2010 och 2011.
- Andel utrikes födda förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning som har arbete med hög kvalifikationsnivå.²

Insatser inom utgiftsområdet

Bedömningen av resultatet av insatser inom utgiftsområdet baseras på återrapporteringar från de myndigheter som är ansvariga för genomförandet av politiken, främst Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, länsstyrelserna och Boverket.

3.4.2 Integrationen på arbetsmarknads- och utbildningsområdet

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Sysselsättningen bland utrikes födda

Under 2013 var antalet sysselsatta bland utrikes födda i åldern 15–74 år 751 900 personer, vilket är en ökning med 31 000 personer jämfört med 2012. Antal sysselsatta utrikes födda är nästan 190 000 personer fler jämfört med år 2006, 106 000 bland män och 81 700 bland kvinnor.

Tabell 3.2 visar andel sysselsatta av befolkningen uppdelat efter kön. Sysselsättningsgraden under helåret 2013 uppgick totalt för både kvinnor och män till 57,8 procent bland utrikes födda. Det är en ökning med 2,2 procentenheter jämfört med år 2010 och 1,6 procentenheter jämfört med år 2006. Jämfört med 2006 har den största förändringen av andelen sysselsatta skett för utrikes födda kvinnor med en ökning på 1,6 procentenheter. Fortfarande är dock andelen låg

jämfört med övriga grupper. För 2013 uppgick andelen sysselsatta av befolkningen till 53,9 procent för utrikes födda kvinnor jämfört med 65,4 procent för inrikes födda kvinnor. Andelen sysselsatta bland utrikes födda män är högre i jämförelse med utrikes födda kvinnor, men lägre i förhållande till både inrikes födda män och kvinnor. För utrikes födda män var andelen sysselsatta 61,9 procent 2013.

Tabell 3.2 Andel sysselsatta av befolkningen bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år

Andel i procent efter kön 2006–2013

År	Inrikes födda män	Utrikes födda män	Inrikes födda kv	Utrikes födda kv
2006	69,9	60,6	65,0	52,3
2007	70,8	61,8	65,9	53,3
2008	70,7	63,6	66,0	53,2
2009	68,3	60,3	64,3	52,5
2010	68,6	60,8	63,7	50,8
2011	69,4	61,7	64,9	52,1
2012	69,2	61,4	65,2	53,4
2013	69,5	61,9	65,4	53,9

Källa: SCB AKU årsmedeltal 2006–2013

Utrikes födda i arbetskraften

I arbetskraften ingår personer som kan och vill arbeta och som har eller söker arbete. Enligt statistik från SCB för 2013 var det totala antalet utrikes födda i arbetskraften 897 000 personer, en ökning med 40 000 personer jämfört med 2012.

Tabell 3.3 visar andelen personer i arbetskraften som en del av befolkningen. Utrikes födda kvinnor har det lägsta relativa arbetskraftstalet. Skillnaden i förhållande till inrikes födda kvinnor är hela 6 procentenheter. Utrikes födda män har ett relativt arbetskraftstal i nivå med inrikes födda män.

¹ För 2011 och 2012 avses med behörighet att en person är behörig till minst ett nationellt program. Då behörighetskraven skärpts är uppgifterna för 2011 och 2012 inte helt jämförbara med tidigare år.

² Nivå 3 eller 4 enligt svensk yrkesnomenklatur SSKYK.

Tabell 3.3 Andelen personer i arbetskraften av befolkningen bland inrikes och utrikes födda i åldern 15–74 år

Andel i procent efter kön 2006–2013

År	Inrikes födda män	Utrikes födda män	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda kvinnor
2006	74,3	69,8	69,3	60,1
2007	74,6	69,7	69,7	60,9
2008	74,4	71,7	69,8	61,0
2009	73,7	71,7	69,0	61,2
2010	74,1	72,2	68,4	60,9
2011	73,9	73,8	69,2	61,9
2012	73,9	73,7	69,5	62,8
2013	74,2	74,3	69,8	63,8

Källa: SCB AKU årsmedeltal 2006–2013.

Arbetslösheten bland utrikes födda

Arbetslösheten bland utrikes födda är generellt högre än bland personer födda i Sverige. Under 2013 var 145 000 utrikes födda personer arbetslösa. Både för inrikes och utrikes födda är skillnaderna i arbetslöshet mellan kvinnor och män förhållandevis små.

År 2013 var arbetslösheten för utrikes födda kvinnor 15,9 procent jämfört med 6,2 procent för inrikes födda kvinnor. Arbetslösheten för utrikes födda män var 16,6 procent och 6,4 procent för inrikes födda män (tabell 3.4).

Tabell 3.4 Andel arbetslösa av arbetskraften bland inrikes respektive utrikes födda i åldern 15–74 år

Andel i procent efter kön 2006–2013

År	Inrikes födda män	Utrikes födda män	Inrikes födda kv	Utrikes födda kv
2006	5,9	13,2	6,3	13,0
2007	5,0	11,4	5,4	12,4
2008	5,0	11,3	5,5	12,8
2009	7,3	15,9	6,8	14,3
2010	7,4	15,8	6,9	16,6
2011	6,1	16,4	6,2	15,7
2012	6,5	16,7	6,2	15,0
2013	6,4	16,6	6,2	15,9

Källa: SCB AKU årsmedeltal 2006–2013

Sysselsättningen under den första tiden i Sverige

För att komplettera bilden redovisas även andelen sysselsatta bland dem som vistats i landet i två till fyra år grupperat på födelseland vilket ger ett mått på hur väl etableringen fungerar under den allra första tiden i Sverige. Dessa uppgifter är hämtade från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS). Arbetskraftsundersökningarna (AKU) och RAMS skiljer sig åt på ett

flertal sätt, varför sysselsättningsnivåerna inte är jämförbara.

Av dem som vistats i Sverige i två till fyra år är det kvinnor födda utanför EU/EFTA som har den lägsta sysselsättningsnivån och män födda inom EU/EFTA som har den högsta sysselsättningsnivån. Som jämförelse till tabell 3.5 kan nämnas att av inrikes födda 20–64 år förvärvsarbetar 81,9 procent enligt SCB RAMS.

Tabell 3.5 Andel utrikes födda som förvärvsarbetar 2–4 år efter folkbokföring i åldern 20–64 år

Andel i procent efter kön och födelseregion 2006–2012

År	Födda inom EU EFTA män	Födda inom EU EFTA kvinnor	Födda utanför EU EFTA män	Födda utanför EU EFTA kvinnor
2006	61,1	49,8	40,3	26,3
2007	66,7	50,8	45,0	26,3
2008	65,1	50,2	43,4	25,2
2009	55,5	43,6	35,1	21,7
2010	52,7	42,3	36,8	21,7
2011	51,4	41,9	40,2	22,5
2012	54,2	44,7	42,6	23,9

Källa: SCB, registerdata för integration

Utbildning

Utrikes födda elever i grundskolan

Resultaten i skolan är beroende bl.a. av föräldrarnas utbildningsbakgrund, barnets kön och barnets ålder vid invandringstillfället. Jämfört med elever födda i Sverige har elever födda utomlands som grupp sämre utbildningsresultat. När hänsyn tas till kön och föräldrarnas utbildningsbakgrund förvinner en stor del av skillnaderna mellan elever födda utomlands och elever födda i Sverige.

Skillnaden mellan utrikes födda unga som folkbokförts i Sverige före sju års ålder och inrikes födda är inte så stor. För elever som invandrade efter sju års ålder är skillnaderna i jämförelse med inrikes födda däremot stora. I tabell 3.6 redovisas uppgifter avseende andelen elever invandrade efter sju års ålder som har gymnasiebehörighet efter att ha avslutat årskurs nio. Andelen är betydligt lägre bland de som invandrar från länder utanför EU/EFTA än bland andra.

Tabell 3.6 Andel elever med gymnasiebehörighet efter årskurs 9 bland utrikes födda som har folkbokförts efter sju års ålder

Andel i procent och utrikes födda efter födelseregion jämfört med inrikes födda 2006–2013

År	Inrikes födda	Födda inom Norden (exkl. Sverige)	Födda inom EU/EFTA (exkl. Norden)	Födda utanför EU/EFTA
2006	90,9	81,3	72,4	51,3
2007	90,7	82,4	70,5	49,0
2008	90,6	77,6	67,3	47,9
2009	90,7	82,2	66,9	45,1
2010	90,4	81,8	65,0	43,6
2011	90,2	83,1	68,9	44,0
2012	90,4	82,6	68,8	43,4
2013	91,8	82,7	72,2	45,9

Källa: SCB, särskild beställning

Behörighet till högskola

Det är viktigt att följa upp behörighet till högskolestudier. Även om antalet utrikes födda som påbörjar högskolestudier trendmässigt ökar, kan man se att det fortfarande finns en skillnad på knappt tio procentenheter mellan inrikes och utrikes födda vad gäller andelen behöriga till högskola. Man kan även se samma mönster som för gymnasiebehörighet; att kvinnor har bättre studieresultat än män.

Tabell 3.7 Andel elever med behörighet till högskola efter avslutat gymnasium bland utrikes födda

Andel i procent efter kön och utrikes födda exklusive födda inom EU/EFTA jämfört med inrikes födda 2006–2013

År	Inrikes födda män	Utrikes födda exkl. EU/EFTA män	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda exkl. EU/EFTA kvinnor
2006	87,4	75,2	92,2	84,6
2007	87,1	74,9	92	82,6
2008	87,0	74,8	91,9	85,5
2009	88,5	78,9	93	85,7
2010	84,4	71,4	90,4	81,4
2011	84,5	73,2	90,7	81,3
2012	83,8	71,8	90,5	79,8
2013	84,3	72,2	90,7	80,6

Källa: SCB registerdata för integration

Utbildning i svenska för invandrare

Antalet personer som deltar i utbildning i svenska för invandrare (sfi) har ökat kraftigt under de senaste åren. Antalet deltagare har nästan fördubblats jämfört med 2006. Under 2013 studerade cirka 114 000 elever sfi, varav 57 procent var kvinnor. Drygt 43 000 var nybörjare.

Antalet studerande är närmare tre gånger så högt som antalet nybörjare under ett år. Det beror på att många går in och ut ur sfi-studier. Man avbryter studierna för att sedan återkomma i flera perioder för att slutligen lämna med godkänt resultat.

Bland dem som påbörjat sfi 2011, har mer än 60 procent fått godkänt i minst en kurs två år efter start. Det är en större andel kvinnor som får godkänt på någon kurs än män. Av nybörjarna 2011 nådde 68 procent av kvinnorna respektive 53 procent av männen godkänt resultat. Andelen som avbröt studierna var högre bland män jämfört med kvinnor (tabell 3.8).

Tabell 3.8 Studieresultat efter två år för dem som påbörjat sfi 2010 och 2011, prioriterade efter högsta godkända studievägskurs

	Nybörjare 2010		Nybörjare 2011	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Samtliga elever (antal)	20 280	17 384	20 641	17 974
Andel (%) som slutfört någon kurs med minst godkänt resultat	67	55	68	53
därav				
Kurs A	5	3	4	2
Kurs B	14	12	12	11
Kurs C	16	15	15	14
Kurs D	33	25	36	25
Andel (%) avbrott/studie-uppehåll	21	31	21	33
Andel (%) som fortsätter utbildningen	12	14	11	15

Källa: Skolverket.

Andel högutbildade som har ett arbete som kräver eftergymnasial utbildning

Ur såväl den enskildes som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det viktigt att människor kan omsätta sin utbildning och sina yrkeserfarenheter i ett arbete med rätt kvalifikationsnivå. Ett sätt att redovisa det är att mäta antalet förvärvsarbetande personer med eftergymnasial utbildning som har ett arbete med hög kvalifikationsnivå (nivå 3 eller 4 enligt svensk yrkesnomenklatur) och dividera det med alla förvärvsarbetande med eftergymnasial utbildning. Dessa andelar redovisas för inrikes och utrikes födda i tabell 3.9.

Andelen med ett arbete som kräver eftergymnasial utbildning är lägre bland högutbildade utrikes födda än bland högutbildade inrikes födda. Det gäller speciellt utrikes födda män från länder utanför EU/EFTA, där andelen är 44,9

procent. Andelen utrikes födda kvinnor från länder utanför EU/EFTA som har ett arbete som motsvarar sin utbildning är högre jämfört med män födda utanför EU/EFTA.

Tabell 3.9 Andel bland utrikes födda förvärsarbetande med eftergymnasial utbildning som har arbete med hög kvalifikationsnivå

Andel i procent efter kön och utrikes födda exklusive födda inom EU/EFTA jämfört med inrikes födda 2006–2012

År	Män		Kvinnor	
	Inrikes födda	Utrikes födda exkl. EU/EFTA	Inrikes födda	Utrikes födda exkl. EU/EFTA
2006	66,6	43,7	75	51,4
2007	66,5	42,7	74,7	51,2
2008	67,0	43,0	74,3	51,6
2009	67,8	44,8	74,5	52,5
2010	67,3	44,4	73,5	52,0
2011	67,3	44,3	73,5	52,3
2012	67,1	44,9	73,5	52,3

Källa: SCB, särskild beställning

3.4.3 Nyanlända invandras etablering

Ansvar för genomförande av insatser för nyanländas etablering

Från och med den 1 december 2010 har staten genom Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för insatser för vissa nyanlända invandras etablering. Tidigare hade kommunerna samordningsansvar för introduktion av nyanlända och introduktionsplaner. Målgruppen för etableringsuppdraget är nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, samt nyanlända som har fyllt 18 men inte 20 år och som beviljats sådant uppehållstillstånd, förutsatt att de saknar föräldrar här i landet. Målgruppen omfattar också de anhöriga till flyktingar och andra skyddsbehövande som är mellan 20 och 65 år. Tidsgränsen för när anhöriga omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen), förlängdes den 1 januari 2014 från två till sex år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun (prop. 2012/13:188, bet. 2013/14:AU1, rskr. 110).

Ansvar för genomförandet av insatser inom etableringsuppdraget är fördelat mellan flera olika statliga, kommunala och privata aktörer.

Kommunerna tillhandahåller utbildning i svenska för invandrare och samhällsorientering,

mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning, särskilda introduktionsinsatser för nyanlända barn inom skola, förskola, fritidshem och andra insatser för att underlätta etablering i samhället. För dessa insatser får kommunerna en ersättning från staten.

Arbetsförmedlingen upprättar etableringsplaner för nyanlända invandrare inom etableringsuppdraget, samordnar insatser inom planen, tillhandahåller arbetsförberedande insatser, beslutar om etableringsersättning, anvisar bosättning i en kommun till nyanlända som har rätt till etableringsplan och deras familjemedlemmar samt upphandlar och tillhandahåller etableringslotsar.

Migrationsverket anvisar bosättning i en kommun till vidarebosatta (kvotflyktingar), minderåriga som kommer till landet utan medföljande vårdnadshavare (ensamkommande barn) och de nyanlända som omfattas av etableringslagen men som inte har rätt till etableringsplan. Myndigheten beslutar också om och betalar ut statlig ersättning för mottagande av nyanlända till kommuner och landsting.

Försäkringskassan beslutar om etableringstillägg och bostadsersättning och betalar ut etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning.

Länsstyrelserna verkar för beredskap och kapacitet hos kommunerna att ta emot nyanlända. De verkar för regional samverkan och tecknar överenskommelser med kommunerna om mottagande av nyanlända. Länsstyrelserna förhandlar också om mottagandet av ensamkommande barn, men det är Migrationsverket som tecknar överenskommelser med kommunerna om detta.

Centrala studiestödsnämnden handlägger och beslutar i ärenden om hemutrustningslån.

Landstingen svarar för insatser inom hälso- och sjukvård och genomför hälsoundersökningar för nyanlända. Vissa landsting har verksamhet med hälsokommunikatörer som är särskilt inriktade på nyanlända.

Etableringslotsen är en fristående aktör som är stödjande och pådrivande och tillsammans med den nyanlända utvecklar etableringsplanen. Den nyanlända har rätt att själv välja en etableringslots.

Kommunmottagande och bosättning

Kommunmottagandet har ökat

Under 2013 blev 33 797 personer mottagna i landets kommuner. Av dessa var 2 285 ensamkommande barn. Jämfört med 2012 är det ca 15 000 fler mottagna och jämfört med 2011 ca 20 500 fler. Mottagandet av ensamkommande barn har jämfört med 2012 ökat med 80 barn, men minskat med 60 barn jämfört med 2011. Majoriteten av de ensamkommande barnen är pojkar. Cirka 20 procent är flickor.

Könsfördelningen i övrigt är relativt jämn. Av samtliga mottagna 2013 var 47 procent kvinnor jämfört med 45 procent 2012 och 52 procent 2011. Andelen kvinnor är något högre jämfört med 2012. Detta kan förklaras med att andelen anhöriga bland de kommunmottagna har ökat. Bland dessa är kvinnorna i regel fler än männen. Andelen anhöriga 2013 var 36 procent, jämfört med 23 procent 2012 och 15 procent 2011.

Tabell 3.10 visar utvecklingen av kommunernas mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga mellan 2011–2013.

Tabell 3.10 Kommunmottagande 2011-2013

Antal mottagna efter kategori mottagen och varav ensamkommande barn

Kategori mottagen	2011	2012	2013
Personer från anläggningsboende	4 885	6 003	5 939
Personer från eget boende	4 270	6 316	14 223
Anhöriga som ansökt inom två år ¹	1 996	4 383	11 354
Vidarebosatta (kvotflyktingar)	1 910	1 687	1 801
Övriga	210	402	480
<i>Varav ensamkommande barn</i>	<i>2 345</i>	<i>2 205</i>	<i>2 285</i>
Summa	13 271	18 791	33 797

¹ Från och med 1 januari 2014 har bestämmelserna ändrats så att en ansökan ska ha skett inom sex år från det att anknytningspersonen första gången blev mottagen in en kommun

Källa: Migrationsverket

Under 2013 hade 276 kommuner tecknat överenskommelser om flyktingmottagande, jämfört med 273 under 2012. Överenskommelserna för 2013 omfattade ca 26 500 platser, varav 7 650 angavs som platser som Arbetsförmedlingen respektive Migrationsverket kan anvisa nyanlända till för bosättning (anvisningsbara platser).

Jämfört med 2012 och 2011 har antalet kommuner som tar emot ensamkommande barn ökat. Sedan den 1 januari 2014 kan Migrationsverket även anvisa asylsökande ensamkommande barn till en kommun som inte har en överens-

kommelse om mottagande. Det kan ha bidragit till att kommuner som tidigare inte haft en överenskommelse valt att teckna sådana under senare delen av 2013 inför 2014.

Det finns regionala variationer i mottagandet. Den högsta andelen mottagna nyanlända i relation till befolkningen har Kronobergs, Gävleborgs och Jämtlands län. Lägst andel har Gotlands och Hallands län. Tabell 3.11 visar mottagandet länsvis.

Tabell 3.11 Länsvis mottagande 2013

Antal och andel i procent av befolkning den 31 december 2013 och av totalt mottagna i riket 2013 samt varav ensamkommande barn, antal och andel av mottagna i länet

Län	Mottagna flyktingar och skyddsbehövande			Varav ensamkommande barn	
	Antal	Andel av befolkn i länet %	Andel av mott i riket %	Antal	Andel av mott i länet %
Stockholm	5 145	0,24	15,2	354	6,9
Uppsala	743	0,22	2,2	83	11,2
Södermanland	1 770	0,64	5,2	51	2,9
Östergötland	2 206	0,50	6,5	126	5,7
Jönköping	1 555	0,46	4,6	60	3,9
Kronoberg	1 371	0,73	4,1	57	4,2
Kalmar	917	0,39	2,7	46	5,0
Gotland	14	0,02	0,0	5	35,7
Blekinge	617	0,40	1,8	31	5,0
Skåne	3 146	0,25	9,3	258	8,2
Halland	425	0,14	1,3	56	13,2
Va Götaland	6 084	0,37	18,0	408	6,7
Värmland	817	0,30	2,4	74	9,1
Gävleborg	1 859	0,67	5,5	109	5,9
Västmanland	1 526	0,59	4,5	61	4,0
Dalarna	1 386	0,50	4,1	97	7,0
Örebro	1 265	0,44	3,7	91	7,2
Västernorrland	835	0,34	2,5	52	6,2
Jämtland	778	0,62	2,3	44	5,7
Västerbotten	781	0,30	2,3	139	17,8
Norrbottn	557	0,22	1,6	83	14,9
Hela riket	33 797	0,35	100	2 285	6,8

Källa: Migrationsverket

Bosättning av nyanlända

Majoriteten av de personer som blir kommunmottagna ordnar sitt boende på egen hand. Personer som har rätt till etableringsplan kan dock få hjälp av Arbetsförmedlingen med bosättning i en kommun. Vad som framkommer vid etableringssamtal och förutsättningar för arbete inom pendlingsavstånd ska vara utgångs-

punkten när Arbetsförmedlingen anvisar en plats för bosättning.

Antalet personer som anmält behov av hjälp med bosättning har ökat kraftigt. Under 2013 anmälde 15 236 personer behov av anvisning. Under 2011 och 2012 var motsvarande siffror 4 852 respektive 7 921. Till och med mars 2014 har 5 345 personer anmält behov av hjälp med bosättning.

Av de personer som hittills har anvisats plats för bosättning under 2014 (januari–mars) bodde 95 procent i anläggningsboende. Andelen personer som tackar ja till en anvisning har ökat. Av dem som fått anvisning tackade 76 procent ja. Motsvarande andel var 67 procent 2013 och 63 procent 2012. Andelen som tackar ja till anvisningen är högre för personer som bor i anläggningsboende, 77 procent, jämfört med personer som bor i eget boende, 48 procent. Fler personer tackar nej till anvisning till en mindre ort med lång restid till större orter, när personen redan är mottagen i en kommun eller när personen fått vänta länge på anvisningen. Den som har tackat nej till en anvisning har inte rätt att få ett nytt erbjudande.

Tabell 3.12 visar antalet personer som anvisats bosättning av Arbetsförmedlingen sedan bosättningsuppdraget trädde i kraft.

Tabell 3.12 Antal personer som anvisats plats för bosättning av Arbetsförmedlingen

Antal anvisade personer från anläggningsboende respektive eget boende 2011–mars 2014 uppdelat på kön

	2011	2012	2013	2014 (tom mars)
Från anläggningsboende	3 327	3 082	3 494	1 706
Varav kvinnor	1 198	1 573	1 792	863
Varav män	1 129	1 509	1 702	843
Från eget boende	341	622	821	99
Varav kvinnor	164	325	412	45
Varav män	177	297	409	177
Summa	3 668	3 704	4 135	1 805

Källa: Arbetsförmedlingen

Den 30 april 2014 fanns 11 074 personer med uppehållstillstånd i anläggningsboenden i väntan på kommunplacering. Samtidigt hade 12 104 personer, både i anläggningsboende och egenbo-satta, pågående bosättningsärenden hos Arbetsförmedlingen.

Mediantiden från det att en nyanländ fått besked om uppehållstillstånd till anvisning om bosättning har ökat markant för personer på anläggningsboende. Mediantiden har för denna

grupp ökat från 81 dagar 2011 till 127 dagar 2013. Under det första kvartalet 2014 var mediantiden 133 dagar.

Statlig ersättning för flyktingmottagande

Kommuner och landsting får särskild ekonomisk ersättning för flyktingmottagandet enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och i vissa avseenden förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Ersättningarna utbetalas av Migrationsverket och länsstyrelserna.

Utbetalda ersättningar

Under 2013 utbetalades 5,5 miljarder kronor till kommuner och landsting för flyktingmottagande av Migrationsverket. Det är en ökning med 0,8 miljarder kronor jämfört med 2012 och med 1,3 miljarder kronor jämfört med 2011. De ökade utgifterna för staten beror på ökat antal personer som fått uppehållstillstånd av skydds-skäl. Länsstyrelserna utbetalade 51 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner kronor mer jämfört med 2012. Ökningen beror på införandet av ersättning till kommunerna för flyktingguider och familjekontakter från och med 2013. Av tabell 3.13 framgår vilka ersättningar som utbetalats samt utvecklingen av utbetalda ersättningar under åren 2011–2013.

Tabell 3.13 Utbetalda ersättningar 2011–2013

Miljoner kronor

	2011	2012	2013
Extra ersättning mottagna 2010 ³	72	25	2
Ny schablonersättning	0	628	1 540
Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	53	75	128
Grundersättning	154	121	123
Tidigare schablonersättning ⁴	1 948	726	0
Ersättning för ekonomiskt bistånd	104	203	133
Ersättning för ensamkommande barn	1 554	2 596	3 201
Ersättning för vissa särskilda kostnader	60	60	76
Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	184	235	295
Extra ersättning mottagna 2007–2009 ⁵	10	6	0
Hyseskostnader	0	0	1
Länsstyrelserna, beredskap och kapacitet för mottagande	40	40	40
Summa	4 179	4 715	5 539

Källa: Migrationsverket och länsstyrelserna

Kommunerna får en schablonersättning per mottagen person som omfattas av flyktingmottagandet. Ersättningen avser kostnader för bl.a. mottagande i samband med bosättning, skola, förskola, sfi, samhällsorientering, tolkar och andra insatser som underlättar etablering. För 2013 var schablonersättningen 83 100 kronor per person t.o.m. 64 års ålder respektive 52 000 kronor per person 65 år och äldre. Schablonersättningen beräknas årligen med prisbasbeloppets förändring som grund. Eftersom prisbasbeloppet minskade mellan 2013 och 2014 har beloppen justerats till 82 900 respektive 51 900 kronor för 2014.

Kommunerna får även ett schablonbelopp för ersättning för initialt ekonomiskt bistånd. Detta betalas ut som ett engångsbelopp på 3 000 kronor för personer under 20 år och 7 500 kronor

för en person mellan 20 och 65 år som har bott i anläggningsboende eller tas emot som kvotflykting. För övriga i denna åldersgrupp är beloppet 4 000 kronor.

Kommuner med överenskommelse om flyktingmottagande erhåller årligen en grundersättning. Fram till och med 2013 motsvarade grundersättningen tio prisbasbelopp vilket var 445 000 kronor för 2013. Från och med 2014 motsvarar grundersättningen fem prisbasbelopp, vilket motsvarar 222 000 kronor 2014. Justeringen beror på att konstruktionen av ersättningen till kommunerna har förändrats genom att en prestationsbaserad ersättning har införts fr.o.m. 2014. Den prestationsbaserade ersättningen beskrivs närmare nedan.

Kommuner får ersättning för ekonomiskt bistånd till personer som har sådan nedsatt prestationsförmåga att de inte får hel eller delvis etableringsersättning. Ersättning ges även för personer som inte kan försörja sig efter att etableringsplanen upphört om det beror på sjukdom eller funktionsnedsättning som personen hade när han eller hon togs emot i kommunen. Det kan även avse kostnader för stöd och hjälp i boendet samt omvårdnad. Ersättning lämnas även för ekonomiskt bistånd till personer i gymnasieskolan som är mellan 18 och 21 år och saknar föräldrar i landet.

Kommuner får ersättning för mottagandet av ensamkommande barn. Utöver schablonersättningen som utgår för samtliga nyanlända får kommunerna också en extra schablonersättning på 30 000 kronor per mottaget ensamkommande barn. Kommuner med överenskommelser om mottagande får 1 600 kronor per dygn per överenskommen plats. För en belagd plats betalas ett tillägg på 300 kronor per dygn. För ej överenskomna platser kan en kommun få ersättning för faktiska kostnader. Ersättning lämnas som längst tills barnet fyllt 21 år.

Kommunerna kan i mån av tillgång på medel få ersättning för vissa särskilda kostnader. Det gäller bl.a. kostnader för mottagandet av kvotflyktingar. Kommuner kan också ansöka om ersättning för kostnader som inte kan ersättas på annat sätt. Ansökta ersättningar överstiger ofta tillgängliga medel. Medlen ökades tillfälligt under 2013 med 16 miljoner kronor.

Kommuner och landsting kan få ersättning för stöd, service och hälso- och sjukvård. Ersättning för kostnader för varaktig sjukvård lämnas om vissa villkor är uppfyllda. Ersättning kan utgå

³ Kommunerna fick en extra ersättning för mottagna under 2010 fram till etableringsreformens ikraftträdande för att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden. Från och med 2014 utbetalas inte denna ersättning längre.

⁴ Tidigare schablonersättning för mottagna före den 1 december 2010 utbetalas inte längre fr.o.m. 2013.

⁵ Kommunerna fick en extra ersättning för mottagna 2007–2009 för att påskynda utlänningars etablering på arbetsmarknaden. Från och med 2013 utbetalas inte denna ersättning längre.

för hälsoundersökning som görs inom tolv månader från kommunmottagandet om personen inte genomgått en hälsoundersökning under tiden asylansökan prövats.

I mån av tillgång på medel kan kommuner få ersättning för vissa hyreskostnader som kommunen haft innan en nyanländ flyttat in i syfte att underlätta kommunernas mottagande.

Därutöver disponerar länsstyrelserna medel som utbetalas till kommunerna för insatser för att skapa beredskap och kapacitet för mottagandet av nyanlända. Under 2013 har insatser som syftar till att förbättra mottagandet och skapa förutsättningar för samhällsorientering prioriterats.

Förändringar för att stimulera ett ökat kommunmottagande

Den 1 januari 2014 förstärktes den statliga ersättningen till kommunerna genom införandet av en prestationsbaserad ersättning. Samtidigt justerades grundersättningen från tio till fem prisbasbelopp. Den förändrade ersättningen ska bidra till att kommuner tar emot fler personer från Migrationsverkets anläggningsboenden och fler kvotflyktingar samt stödja kommuner som i förhållande till sin befolkning har ett högt mottagande av nyanlända. Ersättningen utgår till kommuner som har en överenskommelse om flyktingmottagande.

I propositionen Vårändringsbudget för 2014 tillfördes ytterligare 20 miljoner kronor som en tillfällig förstärkning för att underlätta bosättning för nyanlända med särskilda behov. Vidare har tillfälligt ytterligare 20 miljoner kronor tillförts länsstyrelserna, med särskild inriktning på deras arbete för att underlätta bosättningen av nyanlända.

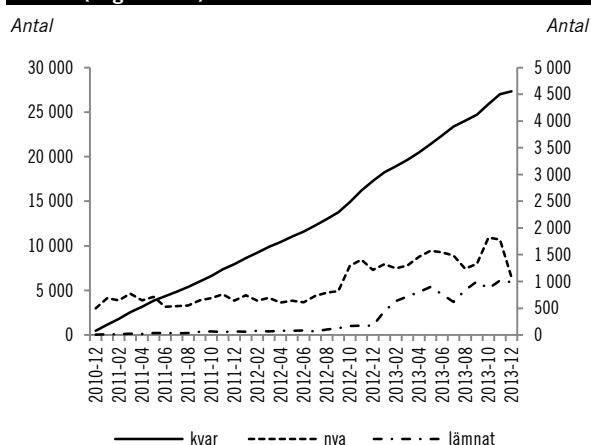
Deltagare i etableringsuppdraget

Antal personer med etableringsplan ökar

Antalet personer inom etableringsuppdraget har ökat kraftigt till följd av den ökade flyktinginvandringen. I mars 2014 hade 31 460 personer beslut om etableringsplan enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Sedan september 2013 är inflödet i etableringen ca 1 900 personer i genomsnitt per månad. Antalet som lämnar etableringsuppdraget var under samma period cirka 1 000 personer per månad. I diagram 3.1

visas flöden och sammanlagt antal personer med beslut om rätt till etableringsplan.

Diagram 3.1 Antal personer med beslut om rätt till etableringsplan. Kvarstående (vänster skala), nya och lämnat (höger skala) 2010 till 2013.

Källa Arbetsförmedlingen, egna beräkningar

Majoriteten (70 procent) av de nyanlända som har rätt till etableringsplan är mellan 20 till 39 år. En stor andel är korttidsutbildade. Knappt 40 procent har förgymnasial utbildning kortare än nio år. Utbildningsnivån är lägre bland kvinnor än bland män (tabell 3.14).

Tabell 3.14 Utbildningsbakgrund bland personer med beslut om rätt till etableringsplan

Andel i procent efter kön och utbildningsbakgrund i mars 2014 (mars 2013 inom parentes)

Utbildningsbakgrund	Kvinnor	Män	Totalt
Förgymnasial utb < 9 år	22 (25)	17 (22)	39 (48)
Förgymnasial utb 9 år	6 (6)	8 (7)	14 (13)
Gymnasial utb	8 (8)	12 (11)	20 (19)
Eftergymnasial utb högst 2 år	2 (2)	2 (2)	4 (4)
Eftergymnasial utb mer än 2 år	8 (7)	14 (9)	22 (16)
Forskarutbildning	0 (0)	1 (0)	1 (0)
Summa	46 (48)	54 (51)	100

Källa: Arbetsförmedlingen

De flesta har en etableringsplan på heltid

Etableringsplanen ska enligt huvudregeln omfatta aktiviteter på heltid. Aktiviteterna i planen ska anpassas efter individens behov. Planen får omfatta aktiviteter på deltid på grund av sjukdom eller nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Etableringsplanen får även vara på deltid om den nyanlända vårdar barn och uppbär föräldrapenning. Från den 1 augusti 2014 kan föräldrar som deltar i etableringsinsatser på deltid och samtidigt vårdar barn med föräldrapenning få sin etableringsplan

förlängd (prop. 2013/14:104, bet. 2013/14:AU9, rskr. 2013/14:368).

Sedan etableringsreformen trädde i kraft har endast ett fåtal personer, knappt 400, fått avslag på rätten till etableringsplan på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Likaså hade endast ett fåtal, 86 personer (den sista mars 2014), en nedsatt omfattning av etableringsplanen på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan.

I slutet av mars 2014 var drygt 2 500 nyanlända förhindrade att delta i aktiviteterna i etableringsplanen på grund av bl.a. sjukdom och föräldraledighet, varav de flesta var kvinnor.

Insatser enligt etableringsplan

Etableringsplanen ska enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare minst innehålla utbildning i svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. Kostnader för etableringslotsar, program och insatser för personer som omfattas av etableringslagen finansieras från anslag 1:4 Ersättning till etableringslotsar och

insatser för vissa nyanlända invandrare. Utfallet på anslaget blev drygt 800 miljoner kronor lägre än vad som hade anvisats under 2013.

Arbetsförmedlingen ska enligt huvudregeln upprätta etableringsplanen inom två månader från beslut om uppehållstillstånd eller dagen för inresan i landet. Från den 1 april 2014 har bestämmelserna för upprättande av plan ändrats för personer som har uppehållstillstånd och som fortfarande bor kvar i anläggningsboende. Förändringen innebär att etableringsplanen och etableringsinsatserna påbörjas först efter det att individen tagits emot i en kommun. Syftet med förändringen är att hela etableringsperioden ska kunna utnyttjas på bästa sätt och effektivt stödja individen till en snabb etablering.

De nyanländas koppling till arbetsmarknaden ökar över tid genom arbetsmarknadsutbildning och praktik samt olika typer av anställningar. Andelen som deltagit i insatser ökar ju längre tid de nyanlända har haft rätt till plan, se tabell 3.15.

Tabell 3.15 Andel personer som har haft en insats fördelat på hur länge de har haft en etableringsplan

Andel i procent

	2014			2013			2012		
	Kv	M	Tot	Kv	M	Tot	Kv	M	Tot
Arbetsförberedande insatser eller arbetsmarknadspolitiska program									
0 – 6 månader	72	83	78	83	93	89	85	94	90
7 – 12 månader	84	91	88	93	98	96	93	98	96
13 – 18 månader	89	93	91	96	99	98	97	99	98
Mer än 18 månader	89	94	91	98	99	99	99	100	99
Samhällsorientering									
0 – 6 månader	20	19	20	30	35	33	27	31	29
7 – 12 månader	33	34	33	43	46	44	45	48	47
13 – 18 månader	34	36	35	54	54	54	58	56	57
Mer än 18 månader	37	35	36	62	61	62	65	66	65
Sfi									
0 – 6 månader	53	54	54	63	67	65	61	61	61
7 – 12 månader	79	85	82	86	90	88	86	91	88
13 – 18 månader	87	88	88	94	96	95	95	97	96
Mer än 18 månader	88	90	89	97	98	97	97	98	98

Källa: Arbetsförmedlingens återrapporteringar 2012–2014. Redovisningsperiodens längd varierar mellan åren.

Arbetsförberedande insatser och arbetsmarknadspolitiska program

Under etableringsplanens första sex månader har 78 procent av deltagarna i mars 2014 påbörjat en arbetsförberedande insats eller ett arbetsmarknadspolitiskt program. Detta är en minskning jämfört med tidigare år. Efter 18 månader med en etableringsplan har nio av tio nyanlända haft dessa aktiviteter, vilket är något färre än åren 2012 och 2013. Färre kvinnor än män har tagit del av arbetsförberedande insatser eller arbetsmarknadspolitiska program och färre kvinnor än män arbetar inom ramen för etableringsplanen. De vanligaste aktiviteterna (utöver program) inom arbetsförberedande insatser var arbetsförberedande aktivitet och social aktivitet inför arbete. Det är även möjligt att studera inom vuxenutbildningen inom ramen för etableringsplanen, vilket fem procent av samtliga nyanlända gjorde i mars 2014.

De vanligaste arbetsmarknadspolitiska programmen var förberedande utbildning, arbetsmarknadsutbildning och arbetspraktik. Av dem som hade en etableringsplan i mars 2014 hade 68 procent deltagit eller deltog i förberedande utbildning, åtta procent i arbetsmarknadsutbildning och nio procent i arbetspraktik. Andelarna som deltar eller har deltagit i dessa insatser har minskat något i mars 2014 jämfört med september 2013. Kvinnor deltar i arbetsmarknadsutbildning i hälften så stor utsträckning som män. Färre kvinnor än män deltar i förberedande utbildning och arbetspraktik.

Arbetsförmedlingen kan från och med februari 2013 erbjuda insatserna praktiskt basår och arbetsträning som insats i etableringsplanen. Fram till slutet av mars 2014 hade 110 personer fått beslut om praktiskt basår. Motsvarande siffra för arbetsträning var 1 700. Enligt Arbetsförmedlingen är insatsen praktiskt basår svår att hantera på grund av den komplexa uppbyggnaden med olika insatser såsom arbetsträning, utbildning och svenskundervisning.

Den sista mars 2014 deltog fyra procent av samtliga nyanlända i hälsofrämjande aktiviteter. Fler kvinnor än män deltog. Två procent hade en registrerad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och ett fåtal personer deltog i arbetslivsinriktad rehabilitering.

Från 2014 kan nyanlända inom etableringsuppdraget delta i särskilt anpassade sammanhållna utbildningar på folkhögskolor. Utbildningarna ska omfatta flera insatser som kan

kombineras med varandra, bl.a. svenska samt orienterande och arbetsförberedande insatser. Till och med den sista mars 2014 hade 603 nyanlända anvisats till en sådan utbildning. Könsfördelningen är jämn.

Arbete under etableringstiden

Arbete parallellt med deltagande i etableringsinsatser ökar möjligheterna att nå målen med etableringsplanen. Av dem som vid utgången av mars 2014 hade en pågående etableringsplan var det åtta procent som hade eller hade haft ett instegsjobb. Tre procent hade eller hade haft ett nystartsjobb vilket är samma nivå som 2013. Två procent hade eller hade haft ett arbete utan stöd, vilket är en minskning jämfört med motsvarande tid 2013. Det är fler män än kvinnor som har eller har haft ett arbete som insats i sin etableringsplan.

Tabell 3.16 Andel personer som har eller har haft arbete under tiden i etableringsplan

Andel i procent 2013 – 2014

	2013			2014		
	Kv	M	Tot	Kv	M	Tot
Instegsjobb	4	11	8	3	11	8
Nystartsjobb	1	5	3	1	5	3
Arbete utan stöd	2	4	3	2	3	2

Källa: Arbetsförmedlingens återrapportering 2013/2014. Redovisningsperioden varierar mellan åren.

Från den 1 augusti 2014 har lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ändrats så att en nyanländ invandrare som utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete, inte längre har rätt till insatser eller etableringsersättning enligt lagen. Kravet gäller under förutsättning att den nyanlände har arbete eller arbetsökande som huvudsaklig aktivitet i sin etableringsplan. Bakgrunden till förändringen är att det tidigare inte fanns någon skyldighet för den nyanlände att tacka ja till ett erbjudande om arbete.

Etableringslotsar

Cirka 80 procent av de nyanlända med etableringsplan har valt en etableringslots. Färre kvinnor än män har stöd av en lots, 73 procent respektive 86 procent. De nyanlända deltar i aktiviteter hos etableringslotsen i genomsnitt 3,5 timmar per månad. De vanligaste aktiviteterna som lotsen tillhandahåller är samhällsorienterande samtal, praktiskt stöd, fördjupad kartläggning och coachande samtal.

Utbildning i svenska för invandrare

I mars 2014 hade 54 procent av de som haft en etableringsplan i sex månader påbörjat utbildning i svenska för invandrare (sfi). Det är en minskning jämfört med 2012 och 2013 då andelen var 61 respektive 65 procent. Andelen ökar dock över tid och nio av tio som haft en etableringsplan i 18 månader har studerat sfi. Detta är en viss minskning jämfört med tidigare år.

Från den 1 juli 2014 kan kommuner få ersättning för deltagare i sfi som vistas i Migrationsverkets anläggningsboenden. Ersättningen avser de personer som fått uppehållstillstånd fr.o.m. den 1 april 2014 och som väntar på att flytta till en anvisad bosättning i en kommun.

Samhällsorientering

Enligt förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska samhällsorienteringen normalt vara avslutad inom ett år från det att etableringsplanen upprättats. För de som deltog i samhällsorientering under 2013 var väntetiden 102 dagar. Väntetiden varierar mellan olika grupper av deltagare. Mediantiden för kvinnor att påbörja samhällsorientering var 114 dagar jämfört med männens 91 dagar under 2013. Motsvarande tid för personer som bodde i anläggningsboende var under 2013 227 dagar (210 dagar 2012).

Tabell 3.17 Tid från inskrivning till påbörjad samhällsorientering

Mediantid antal dagar efter kön

	2011	2012	2013
Kvinnor	88	140	114
Män	75	112	91
Totalt	80	124	102

Källa Arbetsförmedlingens återrapporering 2011 – 2014. Redovisningsperioden varierar mellan åren.

I mars 2014 hade 20 procent av deltagarna som haft etableringsplan i 0–6 månader påbörjat samhällsorientering (se tabell 3.15). Detta är en viss minskning jämfört med 2012 och 2013 då andelen var 29 respektive 33 procent. Andelen som påbörjat samhällsorientering ökar dock över tid och av dem som haft en fastställd plan längre än 18 månader hade 36 procent tagit del av insatsen. Det är emellertid betydligt färre jämfört med 2012 och 2013 då motsvarande andel var 65 respektive 62 procent. Personer som bott i anläggningsboende under asyltiden har i minst utsträckning deltagit i samhällsorientering.

Den 1 maj 2013 utvidgades målgruppen för samhällsorientering till att även omfatta personer som inte omfattas av etableringslagen, se lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Den utvidgade målgruppen omfattar främst nyanlända anhöriginvandrare som har fyllt 18 men inte 65 år och som är folkbokförda i en kommun. Medborgare i ett EES-land eller Schweiz och personer som går i gymnasieskolan, omfattas inte. Enligt länsstyrelsens rapportering om samhällsorientering hade 269 personer påbörjat samhällsorientering enligt den nya lagen till och med september 2013. Enligt länsstyrelsen saknas fortfarande en organisation för genomförandet av de nya bestämmelserna i kommunerna och det finns en osäkerhet kring vilka som omfattas av lagen.

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Nyanlända som deltar i etableringsinsatser har rätt till etableringsersättning. Det finns två typer av ersättningar: etableringsersättning för medverkan vid upprättande av plan och etableringsersättning för medverkan i aktiviteter. Vid medverkan till upprättande av plan är etableringsersättningen 231 kronor per dag. Vid deltagande på heltid är ersättningen 308 kronor per dag.

Utöver de två formerna av etableringsersättning har hushåll med hemmavarande barn rätt till etableringstillägg och ensamstående utan hemmavarande barn kan i vissa fall ha rätt till bostadsersättning.

Ersättningarna är utformade så att etablering på arbetsmarknaden ska stimuleras och påskyndas. Ersättning utgår endast vid aktivt deltagande. Frånvaro innebär att ersättningen sätts ned. Förändringar har genomförts av etableringsersättningen i syfte att minska marginal-effekterna vid övergång till arbete. Den 1 oktober 2012 ändrades reglerna så att individen kan få etableringsersättning samtidigt som han eller hon arbetar inom etableringsplanen under en tid upp till sex månader. Samtidigt togs bestämmelserna om avräkning på etableringsersättningen av inkomster från arbete vid sidan av etableringsplanen bort. Den 1 mars ändrades beräkningen av etableringstillägg och bostadsersättning för personer som har inkomster av arbete.

Under 2013 utbetalades etableringsersättning till i genomsnitt 19 325 personer, varav 8 570

kvinnor och 10 755 män. Skillnaden jämfört med antalet kvarstående i etableringsuppdraget beror bl.a. på att personer som är frånvarande på grund av sjukdom eller föräldraledighet inte får någon etableringsersättning utbetald. Av dem som hade rätt till etableringsersättning, utbetalades etableringstillägg till i genomsnitt 4 654 hushåll med hemmavarande barn. I genomsnitt 3 054 ensamstående utan hemmavarande barn fick bostadsersättning, varav 939 kvinnor och 2 115 män.

Arbetsmarknadsstatus efter avslutad etableringsplan

Etableringsuppdraget har varit i kraft i drygt tre år. Antalet personer som lämnar uppdraget har stabiliserats runt 1 000 personer per månad. Därför utvecklas nu successivt statistik som beskriver resultat av insatser inom etableringsuppdraget. Från och med november 2013 redovisar Arbetsförmedlingen uppgifter om status 90 och 180 dagar efter avslutad etableringsplan.

Av tabell 3.18 framgår att andelen nyanlända som arbetar efter etableringsplanens slut är ca 20 procent både 2013 och 2014. Den vanligaste formen av subventionerat arbete efter etableringsuppdraget är nystartsjobb. Av dem som har lämnat etableringsuppdraget hittills under 2014 (januari–mars) har 49 procent anvisats till arbetsmarknadspolitiska program, de allra flesta till jobb- och utvecklingsgarantin. Det är en liten ökning jämfört med 2013.

Tabell 3.18 Status 90 dagar efter avslutad etableringsplan

Andel i procent

	2014	2013
Arbete/studier	27	24
Varav arbete med stöd	5	5
Varav arbete utan stöd	5	5
Varav nystartsjobb	10	9
Varav avaktualiserade till studier	7	4
Arbetsmarknadspolitiska program	49	44
Varav jobb och utvecklingsgarantin	41	32
Varav jobbgaranti för ungdomar	5	4
Öppet arbetslösa	7	16
Förhindrade att ta arbete direkt	6	7
Övriga avaktualiserade från AF	11	9
Totalt	100	100

Källa: Arbetsförmedlingens återsrapportering 2013 och 2014. Redovisningsperioden varierar mellan åren

Riksrevisionens granskningar av etableringsuppdraget

Riksrevisionen har under 2013 och 2014 granskat etableringsuppdraget. I tre granskningar har Riksrevisionen behandlat statens insatser för ett effektivt mottagande och bosättning av nyanlända, statens insatser för att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens samt insatsen etableringslots.

Riksrevisionen pekar i granskningarna på flera utmaningar för etableringsuppdraget. Beträffande mottagande och bosättning bedömer Riksrevisionen att det finns betydande utrymme för att effektivisera nuvarande system. När det gäller tillvaratagande av nyanländas kompetens är den övergripande slutsatsen att det finns effektivitetsbrister i statens insatser, bl.a. är samarbetet mellan stat och kommun otillräckligt. Vad avser etableringslotsen konstaterar Riksrevisionen att det finns brister som indikerar att det inte är en effektiv insats för att påskynda etablering i arbetslivet.

Hemutrustningslån

Nyanlända flyktingar och vissa andra utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd kan ansöka om hemutrustningslån hos Centrala studie- och utbildningsnämnden (CSN). Lånen kan användas till möbler och köksutrustning. Låneansökningarna sker genom 1 900 godkända kontaktpersoner

hos kommunerna, Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket.

I tabell 3.19 framgår antal beviljade lån, utbetalat belopp och antal personer som beviljats lån under 2011–2013. Antalet lån och antal personer skiljer sig åt eftersom man kan ansöka om hemutrustningslån tillsammans.

Tabell 3.19 Hemutrustningslån

Antal beviljade lån, utbetalat belopp samt antal personer som beviljats lån efter kön

	2011	2012	2013
Antal beviljade lån	4 400	4 700	6 800
Utbetalat belopp, miljoner kr	61	69	106
Antal personer som beviljats lån	5 100	5 600	8 100
Varav kvinnor	2 500	2 700	3 900
Varav män	2 600	2 900	4 200

Källa: Centrala studiestödsnämnden

Antalet lån som slutbetalades under 2013 var 5 200, vilket är en ökning jämfört med 2012 och 2011. Utestående fordran för hemutrustningslånen uppgick 2013 till 1 400 miljoner kronor. Fordran fördelas på 54 000 lån till 72 000 låntagare. År 2012 uppgick fordran till 1 400 miljoner kronor fördelat på 54 000 lån till 74 000 låntagare och för år 2011 uppgick fordran till 1 500 miljoner kronor fördelat på 57 000 lån till 77 000 låntagare. Det inbetalade beloppet inklusive räntor var 134 miljoner kronor 2013. Det är en minskning med 14 miljoner kronor jämfört med 2012 och en minskning med 27 miljoner kronor jämfört med 2011, vilket främst förklaras av att räntan har sjunkit och att antalet återbetalningskyldiga minskat.

Handläggningstiden efter att ansökan kommit till CSN är ett fåtal dagar. Den totala handläggningstiden inklusive hantering hos kontaktpersonerna är mindre än tre veckor.

Flyktingguider och familjekontakter

Många kommuner och organisationer runt om i Sverige erbjuder stöd till nyanlända invandrare för att underlätta integrationen i det svenska samhället. Kommunerna har sedan 2013 möjlighet att ansöka om bidrag för att stärka och utveckla verksamheter med flyktingguider och familjekontakter. Länsstyrelserna ansvarar för att besluta och utbetala ersättningen. Syftet med flyktingguider och familjekontakter är att underlätta de nyanländas etablering i samhället,

skapa nätverk, stödja språkinläring eller ge socialt stöd till ensamkommande barn. Under 2013 utbetalades 10,5 miljoner kronor till 53 kommunala projekt.

3.4.4 Urban utveckling

Det urbana utvecklingsarbetet har pågått under flera mandatperioder och består främst av insatser inom ramen för statliga myndigheters och kommuners ordinarie verksamhet. Regeringen valde 2012 ut nio kommuner med sammanlagt 15 stadsdelar att omfattas av en särskild satsning för urban utveckling (URBAN15) i form av ett prestationsbaserat stimulansbidrag på 200 miljoner kronor som har fördelats till de nio berörda kommunerna under 2013 och 2014.

Boverket och fyra länsstyrelser har i uppdrag att stödja URBAN15-kommunerna, utveckla verksamheten samt följa upp arbetet. I uppdraget ingår också att stimulera kunskapsutbyte mellan kommuner och samordna med andra myndigheter som har uppdrag inom det urbana utvecklingsarbetet.

Brottsförebyggande rådet redovisar anmälda brott på kommun- och stadsdelsnivå. Även statistik över upplevd trygghet har redovisats för kommunerna och stadsdelarna.

Läget i URBAN15-områdena 2012

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgraden i områdena har ökat de senaste tre åren. Sysselsättningsgraden hos män ökade i 13 av 15 stadsdelar mellan 2010–2012. Bland kvinnor ökade den i 14 av 15 stadsdelar. Genomsnittet för män var 47,5 procent 2010 och 50,5 procent 2012, en ökning med tre procentenheter. För kvinnor var snittet 38,2 för 2010 och 40,3 för 2012, en ökning med två procentenheter. Sysselsättningsgraden i riket 2012 var 78,5 procent för män och 75,6 procent för kvinnor. I riket har det också skett en mindre ökning från 2010, med en procentenhet för både kvinnor och män. Utvecklingen är bättre i stadsdelarna än i riket och på en samlad stadsdelsnivå minskar skillnaderna.

Tabell 3.20 Sysselsättningsgraden för personer i URBAN15-stadsdelarna

Andel i procent 2010–2012

Kommun	Stadsdel	2010	2011	2012
Stockholm	Rinkeby	44,9	46,4	46,8
Stockholm	Tensta	49,8	51,4	52,5
Södertälje	Hovsjö	45,9	48,0	48,4
Södertälje	Ronna	50,9	51,7	53,6
Växjö	Araby	45,7	48,8	48,0
Malmö	Herrgården	18,2	18,1	18,0
Malmö	Södra Sofielund	45,1	46,5	47,6
Landskrona	Centrum och Öster	48,1	51,0	51,7
Kristianstad	Gamlegården	34,9	36,3	33,4
Göteborg	Bergsjön	41,5	43,9	45,9
Göteborg	Gårdsten	47,2	50,0	52,5
Göteborg	Hjällbo	45,7	49,8	50,0
Göteborg	N:a Biskopsgården	43,9	44,7	47,1
Trollhättan	Kronogården	39,3	39,8	40,2
Borås	Hässleholmen	44,7	47,3	48,9
Genomsnitt URBAN15		43,1	44,9	45,6
Riksgenomsnitt		75,9	76,8	77,1

Källa: SCB

Behörighet till gymnasieskolans nationella program

Andelen pojkar med behörighet till gymnasieskolans nationella program ökade i åtta av 14 stadsdelar (en stadsdel har okänt resultat) mellan 2010–2012. Bland flickor ökade andelen behöriga i sex av 13 stadsdelar (två stadsdelar har okänt resultat). Genomsnittet för pojkar var 57 procent 2010 och 60 procent för 2012, en ökning på tre procentenheter. För flickor var snittet 58 procent 2010 och 63 procent 2012, en ökning med fem procentenheter. Variationerna är stora både mellan stadsdelarna och mellan åren på grund av små urvalsgrupper: de boende i stadsdelen som går ut grundskolan det aktuella året. Andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program i riket 2012 var 86,6 procent för pojkar och 89,2 procent för flickor.

Långvarigt försörjningsstöd

Den genomsnittliga andelen boende med långvarigt försörjningsstöd i de 15 stadsdelarna var ca 13 procent 2010–2012. I riket var genomsnittet en procent.

Resultatet av insatser för urban utveckling

Boverket har under året byggt upp och spridit kunskap som kan bidra till positiv utveckling i

stadsdelarna genom att knyta forskning närmare de kommuner som omfattas av det urbana utvecklingsarbetet. Boverket har också följt upp arbetet i kommunerna (Boverkets rapport 2014:17).

I december 2013 utbetalade Boverket den prestationsbaserade stimulansersättningen till URBAN15-kommunerna för första gången. Göteborg, med fyra stadsdelar, var den kommun som fick störst andel av medlen (26 209 000 kronor). Den enskilda stadsdel som tilldelades mest var Gamlegården i Kristianstad (11 426 000 kronor). Av Boverkets uppföljning framgår bl.a. att vissa kommuner använder medlen till att förstärka befintlig verksamhet. I andra kommuner och stadsdelar används medel för metodutveckling och nya initiativ för att minska utanförskapet.

3.4.5 Svenskt medborgarskap

Under 2013 blev 50 167 personer svenska medborgare. Av dessa var 26 367 (52,6 procent) kvinnor och 23 800 (47,4 procent) män. I förhållande till 2012 innebar det i stort sett ett oförändrat antal nya svenska medborgare, men en ökning med 13 533 personer i förhållande till 2011. Under 2013 var personer med irakiskt ursprung den absolut största gruppen bland de nya svenska medborgarna, följt av personer med somaliskt och polskt ursprung.

Av samtliga utrikes födda som var folkbokförda i landet vid utgången av 2013 var 908 913 personer (59,3 procent) svenska medborgare, vilket är en oförändrad andel jämfört med 2012 och 2011. Många utrikesfödda har inte varit i Sverige tillräckligt lång tid för att kunna ansöka om svenskt medborgarskap (det krävs i regel fem års vistelsetid). Av de utrikes födda som vid utgången av 2013 varit bosatta i Sverige i minst sex år har 78,7 procent förvärvat svenskt medborgarskap. Andelen som beviljats svenskt medborgarskap är högre bland utrikes födda kvinnor jämfört med utrikes födda män.

Tabell 3.21 Svenska medborgare bland utrikes födda med minst sex års vistelsetid i Sverige

Antal efter kön 2013

	Antal utrikes födda	Antal svenska medborgare	Andel svenska medborgare, %
Män	510 157	390 085	76,5
Kvinnor	563 353	454 625	80,7
Totalt	1 073 510	844 710	78,7

Källa: SCB

Riksdagen beslutade i maj 2014 om ändringar i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap (prop. 2013/14:143, bet. 2013/14:SfU17, rskr. 2013/14:277). Lagändringarna träder i kraft den 1 april 2015. En ny s.k. portalparagraf om medborgarskapets betydelse införs, som ska lyfta fram och stärka medborgarskapets symboliska innebörd. Vidare ska kommunerna vara skyldiga att anordna ceremonier för nya svenska medborgare i syfte att högtidlighålla deras nya medborgarskap. Även reglerna om förvärv av svenskt medborgarskap i samband med födelse ändras på så sätt att kvinnor och män likställs när det gäller möjligheten att föra över svenskt medborgarskap till sitt barn. Detta innebär att ett barn alltid blir svensk medborgare vid födelsen om en förälder till barnet är det. Dessutom ska man genom anmälan kunna återfå ett svenskt medborgarskap som man förlorat till följd av tidigare bestämmelser som syftade till att undvika dubbelt medborgarskap.

3.4.6 Övriga åtgärder inom utgiftsområdet

Validering av utbildnings- och yrkeskompetens

För många nyanlända kan validering av utbildnings- och yrkeskompetens vara ett första steg till arbete i Sverige. Av Statskontorets rapport Kartläggning och bedömning av valideringsinsatser för utrikes födda (Statskontoret 2013:6) framkommer bl.a. att det är få nyanlända invandrare som får sin kompetens validerad och att kunskaperna om validering i Arbetsförmedlingens och kommuners verksamhet därför kan förbättras. Arbetsförmedlingen fick i december 2013 i uppdrag att utveckla metoderna för och öka omfattningen av validering av nyanlända invandrades kompetens (A2013/4879/IU). Uppdraget ska redovisas senast i samband med Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2014. Insatser inom validering beskrivs också inom

utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Auktorisation av tolkar

Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar. Statliga myndigheter, kommuner och landsting är de huvudsakliga användarna av tolkar och inom rättsväsendet och sjukvården är det särskilt angeläget att det finns tillgång till auktoriserade tolkar. I det register över auktoriserade tolkar som Kammarkollegiet ansvarar för fanns 1 087 gällande auktorisationer fördelade på 1 027 personer vid utgången av 2013.

Totalt ansökte 337 personer om att bli auktoriserad tolk under 2013, men endast 15 procent fick auktorisation av Kammarkollegiet. Motsvarande för 2012 var 24 procent och 2011 22 procent. Under de senaste åren har antalet personer som ansöker om auktorisation ökat samtidigt som antalet personer som blivit auktoriserade tolkar har minskat.

Stöd till riksorganisationer bildade på etnisk grund

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (tidigare Ungdomsstyrelsen) fördelar stöd till organisationer bildade på etnisk grund. Syftet med stödet är att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter kring kultur, språk och identitet samt delaktighet i samhället. Stödet fördelas enligt förordningen (2008:63) om statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund. Under 2013 har 56 organisationer fått del av stödet vilket är fyra färre jämfört med 2012 och fyra fler jämfört med 2011. Stödet uppgår årligen till totalt 19 miljoner kronor.

Sfi-bonus

De som deltar i utbildning i svenska för invandrare (sfi) hade fram t.o.m. juli 2014 möjlighet att få en stimulansersättning, s.k. sfi-bonus, enligt förordningen (2010:1030) om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare.

Skolverket har ersatt kommunerna med 69,4 miljoner kronor under 2013. Motsvarande för 2012 var 61,5 och för 2011 24,9 miljoner kronor.

Sfi-bonus kan ges vid uppnått betyg på kurserna 1B (halv bonus), 2C (två tredjedels bonus) och 3D (hel bonus). I tabell 3.22 framgår fördelning mellan kurserna för åren 2011 till 2013.

Lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare upphörde att gälla vid utgången av juli månad 2014 (prop. 2013/14:04, bet. 2013/14:AU9, rskr 2013/14:368).

Tabell 3.22 Beviljad sfi-bonus 2011–2013

Antal och andel i procent efter studieväg och kurs som kan ge bonus

År	Studieväg och kurs			Totalt
	1B Halv bonus	2C Två tredjedels bonus	3D Hel bonus	
2011	730 19 %	1 170 30 %	2 019 51 %	3 919
2012	1 262 19 %	2 095 32 %	3 169 49 %	6 526
2013	1 259 16 %	2 534 33 %	3 883 51 %	7 676

Källa: Statens Skolverk

Överenskommelse med det civila samhället

Regeringen undertecknade 2010 en överenskommelse med Sveriges kommuner och landsting och idéburna organisationer inom integrationsområdet. Syftet med denna överenskommelse är att förtydliga relationen mellan staten, kommunerna och de idéburna organisationerna i arbetet med nyanländas etablering och integration samt att utveckla former och metoder för att organisationerna bättre ska kunna medverka i detta arbete. Till överenskommelsen inom integrationsområdet har ett 40-tal nationella organisationer anslutit sig, däribland ett flertal paraplyorganisationer. Som ett led i uppföljningsarbetet med överenskommelsen inom integrationsområdet har under 2013 en sjunde regional konferens genomförts. Syftet med konferenserna har varit att göra överenskommelsen inom integrationsområdet känd och diskutera hur dess intentioner kan genomföras lokalt och regionalt.

I november 2013 arrangerades en årlig nationell uppföljningskonferens i Stockholm om erfa-

renheter, framtida utmaningar och möjligheter på integrationsområdet.

Som en del av uppföljningen av överenskommelsen inleddes i december 2012 en studie om somaliska flyktingars familjeåterförening som ska slutredovisas 2014. En delrapport lämnades i november 2013.

Arbetsmarknadsdepartementet arrangerade en konferens med fokus på integration och det civila samhället i juni 2014. Konferensens syfte var bl.a. att sprida kunskap om samverkan och samarbete mellan kommuner och myndigheter och det civila samhället.

Riksrevisionen har under 2013 och 2014 granskat staten och det civila samhället i integrationsarbetet. I Riksrevisionens granskningsrapport rekommenderas regeringen bl.a. att förtydliga överenskommelsens roll i integrationspolitiken. Regeringen lämnade sin skrivelse 2013/14:244 Riksrevisionens rapport om staten och det civila samhället i integrationsarbetet till riksdagen i juni 2014.

3.4.7 EU:s fonder för integration

Europeiska integrationsfonden ingår i EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar (SOLID) och stöder bl.a. projekt som förbättrar mottagande och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige. Europeiska integrationsfonden i Sverige förvaltas av Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). För programperioden 2007–2013 har Sverige tilldelats ca 140 miljoner kronor i projektmedel. Svenska ESF-rådet har sammantaget under programperioden beviljat medel till ca 100 projekt. De sista utlysningarna inom programmet skedde under 2013. Projektverksamhet pågår dock in på 2015.

Under 2013 och 2014 har förberedelserna för den nya Europeiska asyl-, migrations- och integrationsfonden fortgått, bl.a. genom framtagande av ett förslag till nationellt flerårigt program. Fonden stöder åtgärder som avser asyl, laglig migration och integration av tredje-landsmedborgare samt insatser för återsändande. Migrationsverket är ansvarig myndighet i Sverige och fonden beräknas vara operativ tidigast i början av 2015.

3.4.8 EU och internationell samverkan

Samarbete på EU-nivå

EU-samarbetet på integrationsområdet syftar till att stärka kunskaps- och erfarenhetsutbytet kring integrationspolitiska frågor. Samarbetet är primärt av mellanstatlig karaktär och bygger på gemensamt överenskomna grundprinciper. Det organiseras genom ett nätverk av nationella experter, National Contact Points on Integration (NCPI), där Sverige har deltagit sedan det upprättades 2002.

Under våren 2014 har arbetet främst haft fokus på diskussioner kring EU:s gemensamma grundprinciper för integration. Detta mot bakgrund av att tio år passerat sedan dessa grundprinciper antogs. Under det grekiska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd (rådet) antogs rådsslutsatser om integration av lagligt bosatta tredjelandsmedborgare inom EU.

Samarbete inom OECD

OECD:s arbete tillför kunskap ur ett internationellt perspektiv till regeringens arbete inom integrationsområdet. Sverige deltar genom OECD:s arbetsgrupp Working Party on Migration (WPM) och OECD:s Continuous Reporting System on Migration (SOPEMI).

Sedan flera år publicerar OECD en årlig rapport, International Migration Outlook, (SOPEMI-rapporten) som utgör en sammanställning och analys av medlemsländernas migrationsstatistik och migrations- och integrationspolitik.

I december 2013 gav Regeringskansliet OECD i uppdrag att genomföra en översyn av arbetsmarknadsintegrationen för utrikes födda och barn till dessa. En delrapport redovisades i augusti 2014.

Som ett led i arbetet genomfördes i april 2014 en workshop med berörda aktörer inom integrationsområdet med syfte att analysera de reformer som har genomförts inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken samt eventuella hinder för en effektiv implementering av reformerna.

OECD kommer att anordna ett andra högnivåforum om integrations- och migrationspolitik i Paris den 1–2 december 2014. Det övergripande temat är Mobilisera invandrarnas

kompetens för ekonomisk framgång. Flera medlemsländer, inklusive Sverige, har gett ett frivilligt bidrag för att delfinansiera evenemanget.

Det nordiska samarbetet

Under 2013 präglades det nordiska samarbetet på integrationsområdet i hög grad av Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet. Den 28 november 2013 möttes ministrar och representanter från de nordiska länderna i Stockholm för att diskutera integration på arbetsmarknaden för utrikes födda. Den gemensamma utmaningen för de nordiska länderna är att skapa goda förutsättningar för en bra integration som säkerställer allas lika rättigheter. Samtidigt lanserades Nordisk fickfakta med statistik från olika samhällsområden som ger en bild av tillståndet och utvecklingen av integrationen i de nordiska länderna.

3.5 Analys och slutsatser

Integrationspolitikens mål är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Målet uppnås främst genom insatser som når ut till hela befolkningen. För att nå målet kompletteras de generella åtgärderna vid behov med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanländas etablering. Nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga har de första åren i Sverige rätt till vissa riktade åtgärder. De riktade åtgärderna motiveras av att flyktningmottagandet är en nationell angelägenhet och en internationell förpliktelse, men också av att denna grupp ofta har särskilda behov under den första tiden i Sverige.

Måluppfyllelsen påverkas av en rad olika faktorer. Effekterna av den generella politiken och effekterna av de riktade integrationsinsatserna är svåra att särskilja och mäta. Vidare kan omvärldsfaktorer som migrationens omfattning och sammansättning samt den internationella konjunkturutvecklingen påverka resultaten.

Integration på arbetsmarknads- och utbildningsområdet

Utrikes födda har generellt lägre sysselsättning och högre arbetslöshet än inrikes födda. Skillnaden är störst under de första åren efter invandring och minskar med tiden i Sverige. Utifrån internationella jämförelser kan konstateras att sysselsättningsgraden är lägre och sysselsättningsgapet till inrikes födda större för nyanlända i Sverige än i andra jämförbara länder. Resultat från internationella jämförelser bör i och för sig tolkas med försiktighet eftersom utfallet påverkas av invandringens sammansättning och strukturella faktorer på arbetsmarknaden. Det finns dock indikationer på att sysselsättningen i Sverige ökar och skillnaderna till inrikes födda minskar mer med vistelsetiden i Sverige än i många andra länder. Att höja sysselsättningen för nyanlända och korta tiden från invandring till etablering på arbetsmarknaden framstår som en av de stora integrationsutmaningarna i Sverige.

Orsaker till att många nyanlända saknar arbete är att det tar tid att lära sig ett nytt språk och att utbildning och tidigare arbetslivserfarenhet inte alltid är relevanta på den svenska arbetsmarknaden. Nyanlända saknar ofta de informella nätverk som många gånger leder till anställning. Det finns även forskning som visar att diskriminering förekommer på arbetsmarknaden. Svårigheter att använda sig av meriter som erhållits i ett annat land och bristande möjligheter till validering bidrar också till sämre utfall på arbetsmarknaden för utrikes födda.

Sysselsättningsutvecklingen för utrikes födda kvinnor har under senare år varit bättre än för befolkningen i övrigt, men stora skillnader återstår. Skillnaderna i sysselsättningsgrad utgör fortfarande en betydande jämställdhetsutmaning.

I skolan har elever som kommit in i det svenska utbildningssystemet efter normal skolstartsålder ofta stora svårigheter att komma ikapp jämnåriga, både inrikes födda och utrikes födda som kommit till landet i yngre ålder. Dessutom visar resultaten på en nedåtgående trend avseende andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan bland dem som har invandrat efter normal skolstartsålder. De senaste åren är det bara drygt 40 procent av de elever som kommit till Sverige från länder utanför EU/EFTA efter normal ålder för skolstart som avslutat årskurs nio med behörighet till gymnasieskolan. Resultaten indikerar att skolan har

svårigheter att kompensera nyanlända elever för brister i språkkunskaper och andra förkunskaper. Utan gymnasieutbildning befinner man sig i en särskilt utsatt situation på den svenska arbetsmarknaden. Det är därmed angeläget att underlätta för nyanlända elever att klara av sin skolgång.

Det är även angeläget att i större utsträckning ta tillvara den kompetens i form av utbildning som många utrikes födda har. I dag är det en låg andel av högutbildade utrikes födda som har ett yrke med rätt kvalifikationsnivå.

Etablering av nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga

Under 2013 och 2014 har antalet personer som får uppehållstillstånd av skyddsdkäl ökat kraftigt. Huvudorsaken är konflikten i Syrien. Det har inneburit stora utmaningar för genomförandet av etableringsuppdraget och har delvis påverkat resultaten under 2013.

Etableringsreformen genomfördes för knappt fyra år sedan. Sedan ikraftträdandet har flera justeringar av uppdraget gjorts samtidigt som förutsättningarna för uppdraget har förändrats i andra avseenden. Sammantaget innebär detta att det är svårt att dra slutsatser om utvecklingen mellan åren. Förutsättningarna för uppföljning av etableringen av nyanlända har emellertid förbättrats genom att ansvaret har samlats centralt. Fortfarande är det dock för tidigt att dra några generella slutsatser om effekterna av etableringsreformen. Stockholms universitet ska på våren 2015 presentera en första delrapport i en effektutvärdering av reformen.

Riksrevisionen har under våren 2014 presenterat tre granskningar av etableringsuppdraget där flera utmaningar lyfts fram. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen i särskild ordning med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Kommunmottagande och bosättning

Antalet personer som blir mottagna i en kommun har ökat under de senaste åren och prognoserna för de kommande åren är att antalet kommer att öka ytterligare. Samtidigt har väntetiderna för nyanlända att bli kommunmottagna ökat påtagligt. Antalet personer med uppehållstillstånd som blir kvar länge på anläggningsboende har ökat 2013, vilket är negativt för individens etablering i samhället samtidigt som det

genererar ökade kostnader för staten. Även de individer som har valt egenbosättning men behöver hjälp av Arbetsförmedlingen med bosättning på annan ort har fått vänta längre på en bosättningsanvisning under 2013. Trots att Arbetsförmedlingen har ökat antalet anvisningar och att antalet avbrutna ärenden där individer finner bostad själva också ökat, har antalet bosättningsärenden fortsatt att stiga, eftersom ökningen av inflödet har varit ännu större.

Antalet anvisningsbara platser i kommunerna är färre än antalet personer som begär hjälp med bosättning. Många kommuner anger bostadsbrist som förklaring till varför de inte ökar sitt mottagande. Samtidigt kan det konstateras att mottagandet av nyanlända är mycket ojämnt fördelat i landet. Flera åtgärder för att underlätta för kommuner att ta emot nyanlända har vidtagits men har inte varit tillräckliga.

Antalet barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare har ökat kraftigt under de senaste åren och ökningen bedöms bli ännu större under kommande år. Under innevarande och nästa år beräknas 6 500 ensamkommande barn komma till Sverige, vilket är en ökning med nästan 70 procent jämfört med 2013. Det ställer stora krav på kommunernas mottagande och medför samtidigt ökade utgifter för staten.

Etableringsuppdraget

Den ökade flyktinginvandringen har inneburit att antalet deltagare i etableringsuppdraget har ökat kraftigt. Antalet nya deltagare per månad har mer än fördubblats sedan 2012. Prognoserna tyder på en fortsatt ökning till nästan 80 000 deltagare 2017. Det ökade antalet deltagare innebär stora utmaningar för Arbetsförmedlingen och riskerar att påverka både ledtiderna i etableringsuppdraget och kvaliteten i etableringsinsatserna.

Deltagarna i etableringsuppdraget har varierande utbildningsbakgrund och under det senaste året har den genomsnittliga utbildningsnivån ökat något. Många i målgruppen har fortfarande en kort utbildningsbakgrund, men många är kvar i arbetslivet. Mot den bakgrunden är andelen som inom etableringsplanen studerar på kommunal vuxenutbildning relativt låg.

De flesta i etableringsuppdraget har en etableringsplan på heltid. Det är förhållandevis få som har en reducerad etableringsplan på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Det har emellertid framkommit i olika sammanhang att

många i målgruppen lider av ohälsa. Det saknas ännu systematisk kunskap om förekomsten av ohälsa eller funktionsnedsättning bland de personer som har en etableringsplan.

Kvinnor och män deltar i ungefär lika stor utsträckning i etableringsuppdraget. Det finns emellertid fortfarande stora skillnader när det gäller innehållet i etableringsplanerna. Färre kvinnor än män deltar i arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och arbetspraktik. Kvinnor arbetar mer sällan jämfört med män och färre kvinnor än män har valt en lots. Kvinnor får också vänta längre på att påbörja sina insatser.

På anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* anvisas medel för arbetsförberedande insatser för nyanlända skyddsbehövande och deras anhöriga inom ramen för etableringsuppdraget. De medel som har avsatts har hittills inte utnyttjats fullt ut. Detta förklaras delvis av att etableringsuppdraget har varit under uppbyggnad och att volymerna har ökat snabbare än förutspått.

Svenskt medborgarskap

Antalet personer som har beviljats svenskt medborgarskap har ökat de senaste åren. Benägenheten att söka svenskt medborgarskap bland utländska medborgare är ur ett internationellt perspektiv fortsatt hög, även om mönstret varierar mellan olika grupper av utländska medborgare. De ändringar i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap som träder i kraft den 1 april 2015 innebär att medborgarskapets betydelse stärks och att förvärv av svenskt medborgarskap underlättas.

3.6 Politikens inriktning

Integrationspolitiken är en del av regeringens samlade politik för jobb, utbildning och välfärd. En politik som skapar rättvisa och trygghet för alla är också en politik för bättre integration. Alla människor har olika förutsättningar oavsett om man är född i Sverige eller inte, och det offentliga har ett ansvar att sträva efter att alla ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Detta är en utgångspunkt vid utformningen av all politik och därför redovisas insatser som

bidrar till en bättre integration i hela statsbudgeten.

Regeringens övergripande politiska prioritering är full sysselsättning. Arbete är den främsta vägen in i det svenska samhället. Arbete betyder gemenskap och tillhörighet; makt att forma sitt liv och sin framtid. Dessvärre stängs alltför många ute från denna möjlighet. Det gäller inte minst nyanlända flyktingar samt utrikes födda kvinnor och unga. Fler utrikes födda kvinnor och män måste ges förutsättningar att snabbt komma in i arbete. Alla steg i mottagandet av nyanlända invandrare ska syfta till att hitta ett jobb. Detta är regeringens främsta prioritet på integrationsområdet.

I statens budget utgiftsområde 14 redovisas regeringens generella politik på arbetsmarknadsområdet. Regeringen för en ambitiös politik för arbete. Arbetsförmedlingen reformeras för att ge myndigheten bättre förutsättningar i syfte att ställa matchningsarbetet i centrum. Arbetssökande ska få stöd utifrån individuella behov och förutsättningar. En 90-dagars garanti för arbetslösa ungdomar införs stegvis från 2015. Den s.k. fas 3 inom jobb- och utvecklingsgarantin avvecklas successivt. Individerna ska i stället kunna få en extratjänst. Vid sidan av extratjänster ska tidigare deltagare i fas 3 också ges möjlighet att börja studera eller få intensifierade förmedlingsinsatser. Regeringen avser vidare att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget (se utg. omr. 12 avsnitt 3.6). Ett nytt kunskapslyft genomförs under mandatperioden (se utg. omr. 16 avsnitt 9.8.1). Allt detta bidrar till en bättre integration.

Skolresultaten sjunker och allt fler elever lämnar nionde klass utan behörighet att gå vidare till gymnasiet. Ojämligheten i skolan drabbar de resurssvagaste barnen mest och bland dem finns många som är utrikes födda. Höjda kunskapsresultat och ökad likvärdighet i skolan är också viktiga för integrationen. Under utgiftsområde 16 presenteras flera insatser med denna inriktning.

I statens budget utgiftsområde 13 redovisar regeringen insatser för etableringen av nyanlända skyddsbehövande och deras anhöriga som har fått uppehållstillstånd. Oroligheter i världen har lett till att antalet personer som söker skydd i Sverige har ökat kraftigt under 2014. Prognoserna för de närmaste åren visar på en fortsatt ökning. Det innebär utmaningar för regeringen, för ansvariga myndigheter och för landets

kommuner, där integrationsarbetet behöver utformas utifrån olika regionala förutsättningar.

Det civila samhället utgör även en viktig resurs när det gäller nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Formerna för arbetet med överenskommelsen från 2010 med idéburna organisationer inom integrationsområdet och SKL kan behöva ses över.

Verksamheter för nyanländas etablering måste vara flexibla när både antalet deltagare och deras individuella förutsättningar förändras.

Etableringsuppdraget utvecklas

Grunden i etableringsuppdraget ligger fast, men det är uppenbart att delar av uppdraget inte fungerar tillfredsställande. Uppdraget behöver ständigt anpassas efter nya förutsättningar. Deltagarnas behov av stöd och insatser skiftar, bl.a. beroende på tidigare utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenheter och övrig livssituation. Stora förändringar av antalet deltagare måste kunna hanteras utan att det får för stora konsekvenser för kvaliteten i etableringsuppdraget. Kvinnor och män ska få lika ändamålsenliga insatser för snabbare etablering i arbete. Formerna för samverkan med kommunerna behöver utvecklas.

Bättre förutsättningar för Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen har en central roll för att uppnå regeringens mål om en snabbare etablering för nyanlända på arbetsmarknaden. Det kraftigt ökade antalet deltagare i etableringsuppdraget innebär en stor utmaning för Arbetsförmedlingens verksamhet. Regeringen avser därför att förstärka Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för etableringsuppdraget under 2015–2018.

Regeringen bedömer att medel inom verksamheten för nyanländas etablering bör omfördelas för att kunna utnyttjas effektivare. Förstärkningen av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag sker därför delvis genom en omfördelning av medel avsatta för ersättning till etableringslotsar och etableringsinsatser.

Etableringslotsarna ses över

Etableringslotsarna infördes i samband med att etableringsreformen trädde i kraft i december 2010. Riksrevisionen har i sin granskning av etableringslotsarna (RiR 2014:14) funnit att etableringslotsens uppdrag är alltför brett

formulerat i förhållande till det övergripande målet om en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Riksrevisionen rekommenderar att tjänsten ska renodlas utifrån syftet att det framför allt ska vara en arbetsförberedande insats. Regeringen vill avskaffa systemet med etableringslotsar. Regeringen avser därför att göra en översyn av rätten till etableringslots med syfte att tjänsten fr.o.m. den 1 januari 2016 görs till en behovsprövad insats. Detta beräknas medföra minskade utgifter för etableringslotsar. Därutöver ska översynen resultera i förslag för att avskaffa etableringslotsarna.

Etableringsinsatserna behöver utvecklas

Insatserna för nyanländas etablering har inte fungerat tillräckligt väl. Få nyanlända deltar i kommunal vuxenutbildning och andelen som tar del av arbetsförberedande insatser har minskat. Det finns också fortfarande stora skillnader mellan vilka insatser män och kvinnor får del av. Insatserna behöver fortsätta att anpassas efter målgruppens behov och förutsättningar. Kommunernas möjligheter att erbjuda insatser behöver utvecklas.

Från den 1 april 2014 påbörjas etableringsplanen för personer som bor i anläggningsboende först efter att en nyanländ har blivit mottagen i en kommun. Syftet med förändringen är att göra tiden i etablering mer effektiv och förhindra att delar av etableringsplanstiden, då individen har rätt till etableringsinsatser och etableringsersättning, har förbrukats när individen blir kommunmottagen. För att tiden i anläggningsboende ska kunna användas meningsfullt och skapa förutsättningar för snabbare etablering på arbetsmarknaden, kan kommunerna få ersättning för sfi, som från den 1 juli 2014 erbjuds nyanlända i anläggningsboenden. Det är viktigt att sfi kan påbörjas så snart som möjligt för att skapa förutsättningar för snabb etablering på arbetsmarknaden och i det svenska samhället. Regeringen föreslår därför en fortsatt satsning på sfi under tiden i anläggningsboende under 2015–2017.

Bosättning för nyanlända ses över

Det ökade antalet asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd medför ett stort behov av bostäder i landets kommuner. Väntetiderna för nyanlända med uppehållstillstånd att bli kommunmottagna har ökat påtagligt. Innan individen har ett ordnat boende är det svårt att fokusera på att etablera sig i Sverige.

I budgetpropositionen för 2014 och i propositionen Vårändringsbudget för 2014 vidtogs en rad åtgärder för att underlätta och påskynda mottagandet av nyanlända i en kommun. Från den 1 januari 2014 har extra medel tillförts kommuner som tar emot många nyanlända i form av en prestationsbaserad ersättning. Ersättningens utformning premierar de kommuner som tar ett förhållandevis stort ansvar för mottagandet och de kommuner som tar emot nyanlända från anläggningsboende. Regeringen följer utvecklingen av det nya ersättningssystemet.

I januari 2014 utsåg regeringen två nationella samordnare för att bidra till ett ökat flyktingmottagande i kommunerna. Uppdraget var att föra dialog med kommunföreträdare i samtliga län om utmaningar och möjligheter och syftade dels till att motivera kommuner att öka sitt mottagande, dels att lyssna på förslag och goda exempel. Samordnarnas slutsatser kommer att överlämnas till regeringen under hösten 2014.

Mottagandet i landets kommuner är mycket ojämnt fördelat samtidigt som väntetiderna för bosättning har fortsatt att öka. Riksrevisionen har granskat statens insatser för flyktingmottagande och föreslagit effektiviseringar (RiR 2014:15).

Alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet. För dem som beviljats uppehållstillstånd är bosättningen i en kommun ett viktigt led i processen för etablering på arbetsmarknaden. Regeringen avser att se över hur boendeplaneringen inom asylmottagandet kan förbättras och särskilt möjligheten för Migrationsverket att anordna boende i egen regi i syfte att säkerställa tillräcklig kapacitet. Myndighetsorganisationen vid mottagande av nyanlända behöver också ses över. Översynen ska leda till förslag som ger ett långsiktigt hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Den ska även leda till förslag som säkerställer att kommunernas mottagande av nyanlända invandrare motsvarar behovet, så att dagens situation, där många som beviljats uppehållstillstånd tvingas vänta alldeles för länge på en kommunplats, kan undvikas. Den ska också leda till förbättrade planeringsförutsättningar för kommunal verksamhet.

Ändamålsenligt mottagande av ensamkommande barn

Antalet barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare har ökat kraftigt under de senaste åren och kommer enligt Migrationsverkets prognos att ligga kvar på en hög nivå under kommande år. Det kommer att innebära utmaningar för kommunernas mottagande.

Kommunerna ansvarar för mottagandet av ensamkommande barn såväl under asyltiden som när barnet beviljas uppehållstillstånd. Statlig ersättning för mottagande och boendekostnader betalas ut till kommuner som tagit emot ensamkommande barn. Regeringen bedömer att det finns behov av att göra en översyn av den statliga ersättningen för kommunernas boendekostnader vid mottagandet av ensamkommande barn. Ett arbete har inletts i Regeringskansliet för att analysera förutsättningarna för att förenkla administrationen och öka kostnadseffektiviteten, samtidigt som kvalitet, trygghet och säkerhet i boendet för ensamkommande barn säkerställs utifrån gällande lagstiftning. Utredningen om tvångsvård för barn och unga (S 2012:07) har i delbetänkandet Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga (SOU 2014:3) bl.a. föreslagit nya placeringsalternativ som är bättre anpassade till barns och ungas olika behov. Utredningens förslag är remitterade och bereds inom Regeringskansliet.

Validering och komplettering av utbildningar

Möjligheter att validera och komplettera utbildningar som förvärvats utomlands förbättrar möjligheterna att hitta ett jobb. Regeringen avser att införa ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering. Möjligheterna till kompletterande utbildning ska förbättras. Fler personer med avslutad utländsk högskoleutbildning eller annan avslutad eftergymnasial utbildning som motsvarar en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) ska få möjligheten att komplettera sin utbildning i Sverige (se utg. omr. 16 avsnitt 9.9.3).

Urban utveckling

Regeringen har under 2013 och 2014 inom ramen för integrationspolitiken även genomfört

insatser för urban utveckling bl.a. i form av särskilda stimulansmedel. Arbetet har riktats till 15 stadsdelar där sysselsättningen är låg, bidragsberoendet stort och andelen behöriga till gymnasiet låg.

Arbetet med de särskilda stimulansmedlen avslutas under hösten. I stället ska särskilda insatser riktas mot skolor med låga resultat och stora behov samt på nyanlända elever, se utgiftsområde 16 Utbildning, avsnitt 9.6.9. Miljonprogrammets flerbostadshus ska moderniseras på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt. Ett investeringsbidrag för renoveringar av flerbostadshus i miljonprogramsområdena som bl.a. bidrar till energieffektivisering föreslås. Hyresgästerna ska ha inflytande i renoveringsprocessen. Upprustningar skapar också arbetstillfällen.

Regeringens fortsatta arbete för förbättrad utveckling i dessa stadsdelar och miljonprogramsområdena beskrivs samlat under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, beskrivs regeringens fortsatta arbete för att öka tryggheten och att minska brottsligheten, bl.a. genom ett utvecklat lokalt brottsförebyggande arbete som omfattar hela samhället.

Svenskt medborgarskap

Regeringens fortsatta arbete med frågor som rör medborgarskap kommer att hanteras inom utgiftsområde 8 Migration.

3.7 Budgetförslag

3.7.1 1:1 Integrationsåtgärder

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	204 986		37 919
2014	Anslag	277 130 ¹	Utgifts-prognos	275 089
2015	Förslag	33 930		
2016	Beräknat	34 280		
2017	Beräknat	34 530		
2018	Beräknat	34 530		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för uppföljning och utvärdering av integrationen.

Regeringens överväganden

Riksdagen har beslutat om propositionen Ett medborgarskap som grundas på samhörighet (prop. 2013/14:143, bet. 2013/14:SfU17, rskr. 2013/14:277). För att delvis finansiera förändringar i medborgarskapslagstiftningen minskas anslaget med 600 000 kronor 2015 och med 250 000 kronor 2016.

Insatser med stöd av det tillfälliga stimulansbidraget till kommuner med stadsdelar med utbredd utanförskap upphör efter 2014. Detta gäller även Boverkets särskilda medel för kunskapsstöd för urban utveckling. Anslaget minskas därmed med 102,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att 33 930 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 34 280 000 kronor, 34 530 000 kronor respektive 34 530 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	197 130	197 130	197 130	197 130
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-163 200	-162 850	-162 600	-162 600
Förslag/beräknat anslag	33 930	34 280	34 530	34 530

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.7.2 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	5 542 275		384 764
2014	Anslag	7 452 064 ¹	Utgifts-prognos	7 734 972
2015	Förslag	9 450 532		
2016	Beräknat	11 847 583		
2017	Beräknat	14 605 901		
2018	Beräknat	15 432 686		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare.

Kompletterande information

Ersättning betalas ut med stöd av förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande och med stöd av förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Regeringens överväganden

Från och med 2013 utbetalas schablonersättning till kommuner enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Utgifternas utveckling under de senaste åren beskrivs i avsnitt 3.4.3.

Utgifterna under 2014 beräknas bli ca 310 miljoner kronor högre än vad som anvisades i budgetpropositionen för 2014 inklusive propositionen Vårändringsbudget för 2014. Huvudskälet till det är att antalet kommunmottagna beräknas bli högre än vad som prognosticerades i samband med budgetpropositionen för 2014.

Tabell 3.26 Mottagna nyanlända prognos 2014 – 2018

Beräknat i BP 2014 och i prognos i augusti 2014

År	Beräknat BP 2014	Prognos augusti 2014
2014	40 000	45 900
2015	38 200	59 500
2016	36 300	70 200
2017	34 900	67 100
2018	-	52 800

Källa: Migrationsverket och BP 2014

Utvecklingen av situationen i bl.a. Syrien har inneburit ett betydligt högre antal asylsökande än vad som tidigare beräknats för 2015 och framåt. Särskilt gäller det för åren 2016–2018. En stor andel av de asylsökande antas få uppehållstillstånd. Prognoserna pekar nu på mellan 20 000 och 30 000 fler kommunmottagna per år jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. Även antalet ensamkommande barn beräknas bli fler under 2015 för att sedan minska något åren därefter. Förändringen i prognoserna för antalet kommunmottagna nyanlända får stora konsekvenser för anslagsnivån. För 2015 beräknas ett ökat behov med ca 2,1 miljarder kronor jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014.

Mottagandet av ensamkommande barn ökar och därmed även utgifterna på anslaget.

I propositionen Vårändringsbudget för 2014 tillfördes anslaget 50 miljoner kronor för att finansiera ersättning till kommuner för att tillhandahålla sfi för nyanlända som fått uppehållstillstånd men fortfarande är registrerade och vistas vid ett anläggningsboende i väntan på kommunplacering. För fortsatt ersättning till kommuner för sfi till dessa nyanlända föreslås att anslaget tillförs 50 miljoner kronor årligen under 2015–2017. Finansiering sker genom att anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* minskas med motsvarande belopp respektive år.

Regeringen föreslår att 9 450 532 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 11 847 583 000

kronor, 14 605 901 000 kronor respektive 15 432 686 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	7 362 064	7 362 064	7 362 064	7 362 064
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	22 308	35 524	72 455	13 455
Övriga makroekonomiska förutsättningar	74 781	-155 166	-280 364	-58 709
Volym	834 534	4 698 161	7 540 746	8 204 876
Överföring till/från andra anslag	-60 000	-46 000	-46 000	-46 000
Övrigt	1 216 845	-47 000	-43 000	-43 000
Förslag/beräknat anslag	9 450 532	11 847 583	14 605 901	15 432 686

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.7.3 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

2013	Utfall	1 668 067	Anslags-sparande	247 933
2014	Anslag	2 792 424 ¹	Utgifts-prognos	2 767 000
2015	Förslag	4 029 000		
2016	Beräknat	5 374 000		
2017	Beräknat	6 239 000		
2018	Beräknat	5 731 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regeringens överväganden

Utfallet under 2014 beräknas bli 425 miljoner kronor högre än vad som anvisades i budgetpro-

positionen för 2014. Skälet till detta är att antalet deltagare i etableringsuppdraget har ökat jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. Behov av ökat anslag för 2014 hanteras i höständringsbudget för 2014.

För 2015 och framåt får antagandena om betydligt högre antal kommunmottagna, och därmed ökat antal kvarstående personer i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, stor effekt på anslaget. Jämfört med beräkningar i samband med budgetpropositionen för 2014 beräknas att det genomsnittliga antalet kvarstående ökar med ca 15 300 personer under 2015, med ca 32 500 personer 2016 och med ca 42 900 personer 2017. Detta förklarar den förväntade utgiftsökningen på anslaget.

Regeringen föreslår att 4 029 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 5 374 000 000 kronor, 6 239 000 000 kronor respektive 5 731 000 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	2 342 424	2 342 424	2 342 424	2 342 424
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-27 226	237 342	237 990	235 990
Volym	1 615 802	2 687 234	3 551 586	3 045 586
Överföring till/från andra anslag	133 000	142 000	142 000	142 000
Övrigt	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Förslag/beräknat anslag	4 029 000	5 374 000	6 239 000	5 731 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.7.4 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013		929 953		853 047
2014	Anslag	1 891 146 ¹	Utgifts-prognos	1 846 000
2015	Förslag	2 710 000		
2016	Beräknat	3 056 000		
2017	Beräknat	3 546 000		
2018	Beräknat	3 251 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för etableringslotsar, program och insatser för personer som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor 2016–2018.

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten med etableringslotsar omfattar fleråriga åtaganden för etableringslotsarna och medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2015 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor 2016–2018.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget påverkas framför allt av antalet som omfattas av etableringsuppdraget, vilket i sin tur påverkas av antalet kommunmottagna. Utfallet påverkas även av hur Arbetsförmedlingen klarar att anvisa nyanlända till insatser

inom ramen för etableringsuppdraget och av lotsarnas verksamhet.

I propositionen Vårändringsbudget för 2014 minskades anslaget med 70 miljoner kronor för att delvis finansiera förslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Det sammanlagda utfallet för 2014 beräknas bli 45 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014. De lägre utgifterna beror bl.a. på att andelen personer som deltagit i arbetsmarknadspolitiska program och insatser beräknas bli lägre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2014. Under kommande år förväntas antalet personer som omfattas av etableringsuppdraget att öka avsevärt.

Från anslaget föreslås att 50 miljoner kronor årligen omfördelas 2015–2017 till anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* för att finansiera sfi till nyanlända med uppehållstillstånd som vistas i Migrationsverkets anläggningsboenden.

Vidare föreslås att medel överförs till anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* inom utgiftsområde 14 för att finansiera ett ökat resursbehov för etableringsuppdraget. För 2015 föreslås en överföring av 100 miljoner kronor för att delvis finansiera det ökade behovet. För 2016 föreslås en överföring av 400 miljoner kronor, för 2017 685 miljoner kronor och för 2018 586 miljoner kronor. Regeringen vill avskaffa systemet med etableringslotsar. Regeringen avser därför att göra en översyn av rätten till etableringslots med syfte att tjänsten fr.o.m. den 1 januari 2016 görs till en behovsprövad insats. Detta beräknas medföra minskade utgifter för etableringslotsar. Därutöver ska översynen resultera i förslag för att avskaffa etableringslotsarna.

Regeringen föreslår att 2 710 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända*

invandrare för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 3 056 000 000 kronor, 3 546 000 000 kronor respektive 3 251 000 000 kronor.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	1 961 146	1 961 146	1 961 146	1 961 146
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-187 010	-301 028	-566 322	-417 322
Volymer	882 864	1 367 882	2 123 176	1 679 176
Överföring till/från andra anslag	156 000	131 000	131 000	131 000
Övrigt	-103 000	-103 000	-103 000	-103 000
Förslag/beräknat anslag	2 710 000	3 056 000	3 546 000	3 251 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	Utfall 2013	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden		1 261 830	2 434 583	3 465 846	806 459	100 000
Nya åtaganden		2 392 753	3 031 445			
Infriade åtaganden		1 220 000	2 000 182	2 659 387	706 459	100 000
Utestående åtaganden	1 261 830	2 434 583	3 465 846	806 459	100 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 400 000	2 600 000	3 500 000			

3.7.5 1:5 Hemutrustningslån

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:5 Hemutrustningslån

Tusental kronor				
2013	Utfall	106 207	Anslags- sparande	110 375
2014	Anslag	145 391 ¹	Utgifts- prognos	144 539
2015	Förslag	217 469		
2016	Beräknat	256 865		
2017	Beräknat	245 798		
2018	Beräknat	193 632		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för lån till nyanlända invandrare för inköp av hemutrustning.

Kompletterande information

Hemutrustningslånen beviljas med stöd av förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

Regeringens överväganden

Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna nyanlända och i vilken utsträckning de väljer att ta lån.

Utfallet under 2014 beräknas bli cirka 3 miljoner kronor högre än anslaget som anvisades i budgetpropositionen för 2014. Då anslagssparande fått behållas från 2013 blir utfallet ca 12 miljoner lägre än totalt tilldelade medel. De lägre utgifterna beror främst på att andelen som har tagit lån minskat.

Det ökande antalet kommunmottagna medför att fler personer kan ansöka om hemutrustningslån. Även om andelen som ansöker om lån tenderar att minska, beräknas utlåningen bli högre för åren 2015 och framåt än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014.

Regeringen föreslår att 217 469 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Hemutrustningslån* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 256 865 000 kronor, 245 798 000 kronor respektive 193 632 000 kronor.

Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:5 Hemutrustningslån

Tusental kronor				
	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	145 391	145 391	145 391	145 391
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-1 000			
Överföring till/från andra anslag	7 000	11 000	11 000	11 000
Övrigt	66 078	100 474	89 407	37 241
Förslag/beräknat anslag	217 469	256 865	245 798	193 632

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.7.6 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Tusental kronor				
2013	Utfall	27 224	Anslags- sparande	1 486
2014	Anslag	31 500 ¹	Utgifts- prognos	28 764
2015	Förslag	22 300		
2016	Beräknat	0		
2017	Beräknat	0		
2018	Beräknat	0		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare (Integrationsfonden) inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar.

Regeringens överväganden

Projekten ska syfta till att förbättra systemen för mottagande och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är ansvarig myndighet för fonden. Anslagsbehovet motsvarar vad som faktiskt beräknas betalas ut under

respektive år. Inbetalningar från Europeiska kommissionen motsvarar EU:s finansiering av projekten och redovisas under inkomsttitel 6911 Övriga bidrag från EU.

Utbetalning av beviljade projektmedel för programperioden 2007–2013 sker sista gången under 2015. Inga utlysningar inom Europeiska integrationsfonden sker då programmet har upphört. Från programperioden 2014–2020 övergår bl.a. Integrationsfonden i den nya Europeiska asyl-, migrations- och integrationsfonden som Migrationsverket kommer att vara ansvarig myndighet för i Sverige.

Regeringen föreslår att 22 300 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* för 2015.

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	31 500	31 500	31 500	31 500
Övrigt	-9 200	-31 500	-31 500	-31 500
Förslag/ beräknat anslag	22 300	0	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4 Diskriminering

4.1 Omfattning

Området omfattar åtgärder för att förebygga diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. I området ingår myndigheterna Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Nämnden mot diskriminering.

Vidare ingår insatser mot diskriminering, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans. Därutöver redovisas andra liknande insatser mot främlingsfientlighet under utgiftsområde 1 Rikets styrelse under avsnittet Demokrati. Utöver insatser mot diskriminering redovisas generella insatser som rör kön, etnisk tillhörighet eller funktionshinder även under avsnitten Integration och Jämställdhet inom detta utgiftsområde samt under avsnittet Funktionshinderspolitik inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

4.2 Utgiftsutveckling

År 2015 och framåt minskas utgifterna inom området med 3,5 miljoner kronor dels på grund av att tillfälliga satsningar upphör, dels till följd av att medel förs till de myndigheter som kommer att ha ett samlat ansvar för att inom sina respektive relevanta verksamhetsområden främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom område Diskriminering

Milljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
<i>Diskriminering</i>							
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	98	97	94	98	98	100	103
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	30	42	41	39	39	35	30
Summa Diskriminering	128	140	136	136	137	135	133

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål för diskrimineringspolitiken

Målet för regeringens politik mot diskriminering är (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115):

- Ett samhälle fritt från diskriminering.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För avsnittet saknas indikatorer. Redovisningen och bedömningen grundas på Diskrimineringsombudsmannens (DO) och andra berörda myndigheters årsredovisning samt övriga redovisningar. De huvudsakliga källorna är DO:s årsredovisning för 2013 och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors återrapportering av statsbidrag till ideella organisationer.

4.4.2 Resultat

Regeringens politik mot diskriminering är inriktad på att:

- minska diskrimineringen och främja lika rättigheter i samhället oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
- det ska finnas god kunskap om förekomst och omfattning av diskriminering i samhället och att det ska finnas kunskaper om mekanismer bakom diskriminering,
- arbetsgivare ska ha kunskap om diskrimineringslagstiftningen och ska arbeta för att förebygga diskriminering,
- skapa förutsättningar för arbetet mot främlingsfientlighet och andra former av intolerans, och
- synliggöra att diskriminering, främlingsfientlighet och andra former av intolerans kan drabba kvinnor, män, flickor och pojkar i olika utsträckning och på olika vis.

Minska diskrimineringen och främja lika rättigheter och möjligheter

En effektiv och heltäckande lagstiftning är en nödvändig förutsättning för att vi i Sverige ska kunna uppnå målet om ett samhälle fritt från diskriminering.

Lagstiftningsarbete

Det pågår ett ständigt arbete för att dels säkerställa samma skydd oavsett diskrimineringsgrund, dels säkerställa att lagstiftningen är så effektiv och heltäckande som möjligt. Den 1 januari 2013 förstärktes skyddet mot åldersdiskriminering genom ändring i diskrimineringslagen. Lagändringen innebär att skyddet mot diskriminering på grund av ålder omfattar fler samhällsområden.

Riksdagen har beslutat om ändring i diskrimineringslagen (2008:567) om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering (prop. 2013/14:198, bet. 2013/14:AU8, rskr. 2013/14:367). Lagändringen innebär att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införs som en ny form av diskriminering. Förbudet ska gälla diskrimineringslagens samtliga samhällsområden. Lagändringen träder i kraft den 1 januari 2015. Därmed har riksdagens tillkännagivande om diskriminering som har samband med kön i fråga om försäkringstjänster m.m. (bet. 2011/12:AU11 och rskr. 2011/12:267) tillgodosetts.

I juni 2014 redovisades förslagen från utredningen med uppdrag att undersöka hur krav på aktiva åtgärder ska utformas och göras tydliga för att bli ett effektivare medel i arbetet med att förebygga diskriminering och uppnå lika rättigheter och möjligheter (Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering, SOU 2014:41). Utredaren hade också i uppdrag att föreslå hur riksdagens tillkännagivande om att ändra reglerna för lönekartläggning och handlingsplaner för jämställda löner kan genomföras (bet. 2012/13:AU10 och rskr. 2012/13:260).

Utredaren föreslår bl.a. att arbetet med aktiva åtgärder bör utvidgas till att omfatta samtliga diskrimineringsgrunder på arbetslivs- och utbildningsområdena. Vidare föreslår utredaren att en reglerad arbetsmetod ska införas för det systematiska arbetet med aktiva åtgärder. Utredaren föreslår också att lönekartläggningar ska göras varje år. Detta är ett förslag som har presenterats i flera olika betänkanden, bl.a. i Det

blågula glashuset – strukturell diskriminering i Sverige (SOU 2005:56). Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

I januari 2014 utsågs en särskild utredare med uppdrag att föreslå hur arbetet mot diskriminering kan organiseras och effektiviseras. Utredningen ska utreda och ge förslag som säkerställer goda förutsättningar för personer som utsätts för diskriminering att ta till vara sina rättigheter (dir. 2014:10). Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2015.

DO:s tillsyn över diskrimineringslagen

DO:s tillsynsverksamhet är central i arbetet med att motverka och minska diskrimineringen i samhället. Under 2013 kom det in 1 845 anmälningar, vilket är en ökning jämfört med 2012 (tabell 4.2). Ökningen består dock till största del i dubbelregistrering av vissa ärenden, vilket innebär att det i praktiken handlar om en marginell ökning.

Tabell 4.2 Inkomna anmälningar till DO fördelat på kön

	2011	2012	2013
Kvinnor	912	759	931
Män	981	778	878
Övriga	64	25	36
Summa	1957	1559	1845

Källa: DO:s årsredovisning för 2013.

Under 2013 har 50 procent av anmälningarna gjorts av kvinnor och 47 procent av män. I övriga ärenden har uppgift om kön inte framgått. Det har endast skett små ändringar i fråga om den procentuella fördelningen mellan könen sedan 2011.

Av de inkomna anmälningarna var etnisk tillhörighet, liksom tidigare år, generellt sett den vanligaste diskrimineringsgrunden inom samtliga samhällsområden (tabell 4.3). Relativt många anmälningar rörande ålder, kön och funktionsnedsättning inkom också till myndigheten.

Tabell 4.3 Antalet anmälningar per diskrimineringsgrund 2011-2013

	2011	2012	2013
Kön	348	256	492
Könsöverskridande identitet eller uttryck	127	16	22
Etnisk tillhörighet	694	514	752
Religion eller annan trosuppfattning	121	82	108
Funktionshinder	563	485	401
Sexuell läggning	45	41	28
Ålder	248	210	244
Diskrimineringsgrund saknas/okänd	246	210	244
Summa	2 353	1 835	2 346

Kommentar: En anmälan kan beröra flera diskrimineringsgrunder. Därför anger siffrorna inte det totala antalet ärenden utan det totala antalet anmälda diskrimineringsgrunder.

Källa: DO:s årsredovisning för 2013.

Under 2013 var den genomsnittliga handläggningstiden hos DO 32 dagar vilket nästan är en halvering jämfört med 2012, då den var 60 dagar. Under 2011 var den 147 dagar. I februari 2014 genomförde Riksdagens ombudsmän (JO) en inspektion hos DO. JO konstaterade att det allmänna intrycket av DO:s verksamhet var mycket gott och att DO handlägger sina ärenden på ett effektivt och ändamålsenligt sätt (Inspektion av Diskrimineringsombudsmannen, dnr 595-2014).

Många ärenden hos DO avslutas utan vidare handläggning eller ställningstagande om att driva ärendet i domstol eller i en förlikning. Den vanligaste orsaken till att ett ärende avslutats har varit att DO inte inlett en utredning. Nästan hälften av ärendena, 887 stycken, har avslutats av detta skäl, jämfört med 379 under 2012. Enligt DO beror ökningen främst på att myndigheten under 2013 ytterligare har effektiviserat handläggningen för att tidigt kunna göra en bedömning av ärendekriterierna och förutsättningarna för att driva ärendet vidare till domstol.

DO har under 2013 beslutat att driva 17 ärenden i domstol. Detta är en minskning jämfört med 2012 (21 ärenden) och 2011 (50 ärenden). DO har under 2013 ingått sju förlikningar, att jämföra med 27 förlikningar under 2012 och 49 förlikningar 2011.

Under 2013 har sju domar meddelats i ärenden som DO har drivit, varav fyra från AD och tre från allmän domstol. Två av domarna från allmän domstol är överklagade till en högre

instans. Under 2012 meddelades totalt tre domar, två av allmän domstol och en av AD som var en tredskodom. Under 2011 meddelades tretton domar, sex av allmän domstol och sju av AD.

Andra insatser för att minska diskrimineringen och främja lika rättigheter och möjligheter

Om diskrimineringslagstiftningen ska få genomslag i samhället i stort behövs insatser även från organisationer inom det civila samhället. Med stöd av förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering, fördelade Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) medel till 15 lokala verksamheter mot diskriminering (s.k. antidiskrimineringsbyråer) 2013. För att främja och utveckla det lokala arbetet och skapa förutsättningar för kontinuitet i arbetet mot diskriminering har stödet från och med år 2013 ökat och det finns nu 12 miljoner kronor årligen att fördela till verksamheter mot diskriminering. DO har samverkat med antidiskrimineringsbyråer i olika sammanhang och under året har elva individanmälningar kommit in till myndigheten via dessa, vilket kan jämföras med åtta under 2012.

Ett antal statliga myndigheter har sedan ett par år tillbaka arbetat med diskrimineringsfrågor. Länsstyrelserna har i enlighet med förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion, verkat för att länsstyrelserna ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering. Arbetet har resulterat i att frågor om mänskliga rättigheter och diskriminering för ett flertal länsstyrelser successivt har utvecklats och integrerats i organisationen.

Statens skolverk (Skolverket) har fortsatt sitt arbete att verka mot diskriminering och annan kränkande behandling i skolan, förskolan och fritidshemmet. För uppdraget har myndigheten tilldelats 10 miljoner kronor per år 2011–2014.

Riksrevisionen har granskat statens insatser för att motverka kränkande behandling i skolan. Riksdagen överlämnade Riksrevisionens granskningsrapport *Kränkta eller diskriminerade i skolan – är det någon skillnad?* (RiR 2013:15) till regeringen i november 2013. Regeringen har med anledning av Riksrevisionens granskning lämnat en skrivelse till riksdagen (Riksrevisionens rapport om statens insatser för att motverka

kränkande behandling i skolan, skr. 2013/14:193).

Internationellt arbete

Sverige deltar i det pågående förhandlingsarbetet av Europeiska kommissionens förslag till nytt EU-direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Diskrimineringsgrunderna kön, ras eller etniskt ursprung har i nu gällande EU-lagstiftning ett mer långtgående skydd. Syftet med de pågående förhandlingarna är att säkerställa samma nivå av skydd mot diskriminering oavsett grund.

Den 17 december 2013 antogs ett nytt finansieringsprogram inom EU, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1381/2013 av den 17 december 2013 om inrättade av ett program *Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap* för perioden 2014–2020. Programmet syftar till att främja och skydda individers rättigheter i enlighet med fördraget och EU:s stadga för grundläggande rättigheter. Programmet är en sammanlagning av de tre tidigare programmen *Grundläggande rättigheter och medborgarskap*, *Daphne III* och *sektionerna icke-diskriminering och jämställdhet inom Progress*.

I samarbete med Malta anordnade Sverige i maj 2014 IDAHO Forum, en konferens om hbt-personers rättigheter. Sjutton länder skrev på IDAHO Declaration of Intent, en avsiktsförklaring om det fortsatta arbetet för hbt-personers rättigheter nationellt, regionalt och internationellt.

God kunskap om diskriminering ska finnas i samhället

Att det ska finnas god kunskap om diskrimineringslagen och om förekomsten av diskriminering i samhället är centralt i det förebyggande arbetet mot diskriminering. DO:s främjande insatser genom kommunikation, utbildning, samverkan och rådgivning ska bidra till att öka kunskapen om diskriminering i samhället.

Under 2013 har DO haft fokus på att stärka samverkan med olika nyckelaktörer. Syftet med samverkan är att verka för att fler aktörer bidrar aktivt i arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter. DO bedriver även kursverksamhet. Kursverksamheten vänder sig primärt

till arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare. Kursutvärderingarna visar att DO i stor utsträckning når kursmålen.

Under 2013 tog DO emot 4 738 samtal i den muntliga rådgivningen. Det är en ökning med två procent jämfört med 2012. Samtal som rör diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning utgör nära hälften av de samtal som handlar om upplevd diskriminering. Under 2013 har 2 168 frågor besvarats i den skriftliga rådgivningen. Det är en ökning med tolv procent jämfört med 2012.

Externa utvärderingar av DO:s skriftliga och muntliga rådgivning gjordes under året. Resultaten från utvärderingarna är likartade och visar på utvecklingsbehov. Respondenterna upplever otydlighet i vad DO arbetar med, kan hjälpa till med och vem man ska vända sig till om DO inte är rätt instans. DO har därför tagit fram en handlingsplan för att utveckla och effektivisera rådgivningen som genomförs under 2014.

Förebygga diskriminering i arbetslivet

Enligt diskrimineringslagen ska DO utöva tillsyn över att arbetsgivare och utbildningsanordnare följer bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen. Under 2013 granskade DO i större utsträckning än tidigare år arbetsgivares och utbildningsanordnares aktiva åtgärder (tabell 4.4). DO har ökat den andel av myndighetens anslag som avsätts för tillsynen över bestämmelserna om aktiva åtgärder.

Tabell 4.4 Upprättade granskningsärenden om aktiva åtgärder 2011-2013

	2011	2012	2013
Arbetslivet	21	44	561
Utbildningsväsendet	1	40	30
Avslutade ärenden	31	27	492

Källa: DO årsredovisningar 2011–2013.

DO har inlett tre temagranskningar under 2013. En uppföljningsgranskning av handlingsplanerna för jämställda löner hos 470 arbetsgivare som ingick i tidigare JämO:s Miljongranskning under 2006–2008, en granskning av 20 högskolors likabehandlingsplaner samt en granskning av arbetet med aktiva åtgärder hos 40 små arbetsgivare.

De två temagranskningar som inleddes 2012 avseende 35 skolors likabehandlingsplaner med fokus på arbetet för att förebygga och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier respektive 35 arbetsgivares arbete med lönekartläggning, analys och handlingsplan för jämställda löner har slutförts under 2013. Efter första granskningsomgången av skolornas likabehandlingsplaner konstaterade DO att ingen plan levde upp till de krav som ställs i diskrimineringslagen. I samtliga ärenden var DO tvungen att begära in kompletteringar innan de kunde avslutas. Enligt DO har efter genomförd granskning majoriteten av planerna en tydlig struktur för redovisning av mål och åtgärder för det främjande och förebyggande arbetet.

DO har 2013 getts i uppdrag att utöka tillsyns- och främjandeinsatserna om arbetsgivares arbete med lönekartläggning och universitets och högskolors arbete med aktiva åtgärder. Totalt har DO tilldelats 9 miljoner kronor för uppdraget.

Skapa förutsättningar för arbetet mot främlingsfientlighet och andra former av intolerans

Främlingsfientlighet och andra former av intolerans står i strid med principen om alla människors lika värde och utgör ytterst en utmaning mot hela den värdegrund som bär upp en demokrati. Arbetet mot främlingsfientlighet och andra former av intolerans har skett och sker genom en rad insatser inom olika delar av samhället.

Insatser mot främlingsfientlighet och andra former av intolerans

Flera myndigheter har fått i uppdrag att arbeta mot främlingsfientlighet och liknande former av intolerans. Däribland kan nämnas att:

- DO utvecklar och intensifierar arbetet mot främlingsfientlighet genom att följa upp insatser inom området t.o.m. år 2017 (A2014/2479/DISK),
- Skolverket genomför kunskaphöjande insatser i skolan om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans t.o.m. år 2017 (A2014/1587/DISK),
- Statens medieråd ansvarar för att genomföra kampanjen No Hate Speech Move-

- ment mot främlingsfientlighet och sexism på internet (A2013/2317/DISK, A2014/1205/DISK), och,
- Nämnden för statligt stöd till trossamfund kartlägger främlingsfientliga handlingar mot trossamfund (A2014/1470/DISK).

Under 2013 fördelade MUCF drygt 8,3 miljoner kronor enligt förordningen (2008:62) om statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans. Av 75 ansökningar beviljades 16 statsbidrag till riks- och lokalorganisationer spridda över landet. Fler sökte och beviljades bidrag under året än under 2012 (av 61 ansökningar beviljades 12). Stödet fördelades mellan följande av förordningens insatsområden: rasism, islamofobi, antiziganism och antisemitism. Enligt MUCF har bidragen lett till ökad kunskap hos mottagarna och att organisationerna fortsätter med verksamheten i någon form efter det att projektet avslutats (Resultat och effekter. Åtterrapporerings av statsbidrag till ideella organisationer 2014, MUCF).

Arbetsmarknadsdepartementet har sedan november 2012 deltagit i EU-projektet Good Relations. Projektet avslutades i början av oktober 2014. Projektet har syftat till att motverka främlingsfientlighet och liknande former av intolerans på lokal nivå. Fokus har varit stärka beredskapen för att hantera främlingsfientliga handlingar på lokal nivå genom att främja samarbete mellan lokala aktörer. En exempelsamling har tagits fram med goda exempel på kommuners arbete inom området (Lokal samverkan mot intolerans, stiftelsen EXPO, Good Relations 2014).

Arbetsmarknadsdepartementet genomförde ett rundabordssamtal om islamofobi i Europa i juni 2014. Deltagarna delade erfarenheter av såväl utmaningar som goda exempel på insatser mot islamofobi.

Vidare presenterades en s.k. vitbok Den mörka och okända historien - Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet (Ds 2014:8). Se vidare om genomförda insatser under utgiftsområde 1 avsnitt 10.

Regeringen och Regeringskansliet har också beviljat medel för flera insatser inom området. Medel har bl.a. beviljats till:

- Exit Fryshuset för den verksamhet som stiftelsen bedriver för att hjälpa människor att lämna nazistiska och rasistiska miljöer,

- Toleransprojektet i syfte att sprida den s.k. Kungälvsmodellen som är en särskild metod som används i undervisning för att motverka främlingsfientlighet,
- Mångkulturellt centrum som sammanställt en rapport fokuserad på afrofofi, i vilken det framgår att många afrosvenskar drabbas av diskriminering och hatbrott,
- Röda Korset för att stärka civilsamhällets beredskap att hantera främlingsfientliga handlingar,
- Judiska Centralrådet för att öka säkerheten och minska utsattheten för den judiska minoriteten, och
- Sveriges kristna råd för att genomföra kampanjen ”Vi som inte hatar” i nära samverkan med Sveriges interreligiösa råd.

Flera av de åtgärder som redovisas ovan omfattas till viss del av förslagen som lämnats i betänkandet Främlingsfienden inom oss (SOU 2012:74).

Insatser för att stärka homo- och bisexuellas samt transpersoners rättigheter

Regeringen har antagit en strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (dnr. 2013/4750/A/DISK). Syftet med strategin är att stärka arbetet för hbt-personers situation i Sverige.

Fokus för strategin har varit områdena våld, diskriminering och andra kränkningar, unga hbt-personer, hälsa, vård och sociala tjänster, privat- och familjeliv, kulturområdet samt det civila samhället.

Flera myndigheter har under 2013 haft i uppdrag att på olika sätt främja hbt-personers lika rättigheter och möjligheter, bl.a. Rikspolisstyrelsen, MUCF, Forum för levande historia och Riksställningar. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att främja hbt-personers rättigheter och möjligheter inom vård och omsorg (A2014/2776/DISK).

En särskild utredare ska dessutom överväga om det straffrättsliga skyddet för transpersoner kan stärkas och se över termerna könsöverskrivande identitet eller uttryck respektive ras i olika förekommande författningar (dir. 2014:115).

Medel har också beviljats Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL) för att ta fram fördjupat

utbildningsmaterial avseende frågor som rör transpersoner (dnr 2013/4152/A/DISK).

Därutöver har MUCF under 2013 fördelat ca 6,3 miljoner kronor enligt förordningen (2008:349) om statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Samtliga sju sökande organisationer beviljades bidrag. Enligt MUCF har organisationsbidraget haft betydelse för att stärka organisationernas kapacitet och möjligheter att påverka i samhället (Resultat och effekter. Återrapportering av statsbidrag till ideella organisationer 2014, MUCF).

4.4.3 Analys och slutsatser

Det formella skyddet mot diskriminering har stärkts. Diskriminering på grund av ålder omfattar flertalet av samhällsområden i diskrimineringslagen. Vidare kommer bristande tillgänglighet som en form av diskriminering avseende personer med funktionsnedsättning fr.o.m. den 1 januari 2015 att gälla för i stort sett alla samhällsområden. På så sätt har nya möjligheter skapats för den enskilde att genomdriva sina rättigheter vilket är en viktig del i arbetet med att få en heltäckande diskrimineringslagstiftning.

Formella rättigheter leder dock inte automatiskt till lika rättigheter i praktiken. Antalet anmälningar till DO som leder till upprättelse i form av förlikning eller dom har minskat. Arbetet med att skapa bättre förutsättningar för de som utsatts för diskriminering att ta till vara sina rättigheter behöver därför fortsätta. Det är en svår uppgift att få en tydlig bild av omfattningen av diskriminering inom olika samhällsområden och för olika diskrimineringsgrunder. Metodologiska problem i samband med mätningar, integritetsaspekter och omfattande mörkertal när det gäller anmälningar är några exempel på svårigheterna. Det är därför svårt att få fram och redovisa konkreta resultat vad gäller t.ex. orsakssamband och effekter av olika åtgärder inom området. Vad som kan konstateras är att diskriminering finns och att den inte är ovanlig. Såväl aktuell forskning, som DO:s rapportering ger stöd för att diskriminering fortfarande förekommer inom olika samhällsområden.

DO har under året fortsatt att utveckla verksamheten, bl.a. genom att myndigheten i mycket

större utsträckning än tidigare granskat arbetsgivares och utbildningsanordnares aktiva åtgärder. Ombudsmannen har vidare deltagit i ett stort antal informations-, utbildnings- och opinionsbildande insatser, samt gett råd och stöd till ett stort antal personer via telefon, e-post och brev under året. Allt detta får antas ha ökat kunskaperna hos arbetsgivare, utbildningsanordnare och samhället i övrigt om diskriminering och hur den kan förebyggas.

Arbetet mot rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans har intensifierats, liksom arbetet för att stärka homo- och bisexuellas samt transpersoners rättigheter. Ökad samordning och involverande av fler samhällsaktörer i detta arbete, både statliga och från det civila samhället, har bidragit till ökad kunskap och bättre förutsättningar för att arbeta för lika-behandling och mot rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans.

4.5 Politikens inriktning

Regeringen ser behov av att ytterligare stärka lagstiftningen som rör diskriminering så att denna blir så effektiv och heltäckande som möjligt.

Reglerna i diskrimineringslagen (2008:567) med avseende på aktiva åtgärder bör ändras. Regeringens ambition är att aktiva åtgärder ska utökas till att gälla samtliga diskrimineringsgrunder och reglerna om lönekartläggning och handlingsplan för jämställda löner bör ändras för att i denna del uppfylla riksdagens tillkännagivande från 2013. Regeringen avser att återkomma med en proposition till riksdagen i dessa frågor.

Vidare avser regeringen att se över hur diskrimineringslagens skydd mot bristande tillgänglighet kan stärkas ytterligare. Denna fråga ska utredas.

Lagändringen om bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som träder i kraft den 1 januari 2015 kommer att behöva åtföljas av informations- och utbildningsinsatser, se vidare utgiftsområde 9 avsnitt 6.5.

DO:s verksamhet är central i arbetet för ett samhälle som är fritt från diskriminering. Det är därför viktigt att se till att verksamheten bedrivs rättssäkert och effektivt.

Inom ramen för EU-arbetet fortsätter Sverige att verka för antagandet av ett EU-direktiv som säkerställer samma nivå av skydd mot diskriminering på samtliga grunder, dvs. religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder och sexuell läggning.

Arbetet för att förebygga och motverka främlingsfientlighet och rasism behöver ytterligare intensifieras. Rasism ska mötas med kunskap och aktiva insatser. Det krävs särskilda insatser mot afrofobi, antisemitism, antiziganism och islamofobi. Det ökade engagemanget i Sverige mot rasismen behöver tas tillvara. Regeringen kommer att följa utvecklingen inom området noga och vidta ytterligare åtgärder mot rasism vid behov.

Ett flertal uppdrag har lämnats under 2014 och dessa kommer att följas upp såsom de fleråriga uppdragen till DO att utveckla och intensifiera arbetet genom att följa upp insatser inom området och till Skolverket att vidta kunskaps-höjande insatser i skolan om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans. Vidare följer regeringen det arbete som Kommissionen mot antiziganism gör för att ta fram ett material som utgår från vitboken om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet och som ska spridas till skolor och andra delar av samhället.

Regeringen avser att öka insatserna mot rasism. För det första avser regeringen att ge Forum för levande historia i uppdrag att i samarbete med Statens skolverk vidta kunskaps-höjande insatser om olika former av rasism i historien och i dag. Forum för levande historias erfarenheter på detta område kommer att vara en viktig utgångspunkt. Uppdraget kommer också att utgå från de insatser som vidtagits under 2014 och som kommer att fortsätta under 2015 och 2016 samt 2017.

Regeringen avser vidare att se över behovet av och formerna för ett nationellt kunskaps- och resurscentrum om rasism, bl.a. för att sprida de lyckade modeller som finns för att minska rekryteringen av människor till rasistiska organisationer.

Arbetet för att främja homo- och bisexuellas, transpersoners och queera personers (hbtq) rättigheter ska stärkas. Regeringen avser att utifrån hbt-strategin ge de strategiska myndigheterna Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens kulturråd ett samlat ansvar för att inom sina verksamhetsområden främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell

läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får motsvarande uppdrag inom ungdomspolitik. Även särskilda uppdrag fortsätter för att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Därigenom avser regeringen att säkerställa långsiktigheten i arbetet inom de fokusområden som finns i hbt-strategin.

Regeringen avser också att fullfölja uppdraget till Socialstyrelsen om att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck genom att ge kommuner och landsting möjligheter att ansöka om projektmedel under åren 2015 och 2016.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

**Tabell 4.5 Anslagsutveckling 2:1
Diskrimineringsombudsmannen**

Tusental kronor				
2013	Utfall	97 942	Anslags-sparande	-298
2014	Anslag	97 281 ¹	Utgifts-prognos	94 299
2015	Förslag	97 665		
2016	Beräknat	98 398 ²		
2017	Beräknat	100 099 ³		
2018	Beräknat	102 767 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 97 420 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 97 426 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 97 435 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering.

Regeringens överväganden

Anslaget 2:1 minskas med 86 000 kronor för 2015 och med 334 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 97 665 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* för 2015. För 2016, 2017 och 2018

beräknas anslaget till 98 398 000 kronor, 100 099 000 kronor respektive 102 767 000 kronor.

Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	97 281	97 281	97 281	97 281
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	470	1 451	3 152	5 819
Beslut	-86	-334	-334	-333
Förslag/ beräknat anslag	97 665	98 398	100 099	102 767

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

4.6.2 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tabell 4.7 Anslagsutveckling 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Utgifter- prognos	Belopp
2013	Utfall	29 702			666
2014	Anslag	42 419 ¹			41 361
2015	Förslag	38 608			
2016	Beräknat	38 919			
2017	Beräknat	34 919			
2018	Beräknat	29 919			

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser mot diskriminering, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbtq-personer. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck samt till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans. Anslaget får användas för administrativa kostnader som är en för-

utsättning för genomförandet av insatser inom området.

Regeringens överväganden

Anslaget minskar med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2015 i samband med att Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Socialstyrelsen och Statens kulturråd ges ett samlat ansvar för att inom sina respektive relevanta verksamhetsområden främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Dessa medel tillförs berörda myndigheters förvaltningsanslag.

Under 2015 minskas anslaget tillfälligt med 0,3 miljoner kronor i samband med att berörda myndigheter tillförs ovan nämnda medel.

Regeringen föreslår att 38 608 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 38 919 000 kronor, 34 919 000 kronor respektive 29 919 000 kronor.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	42 419	42 419	42 419	42 419
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-3 811	-3 500	-3 500	-3 500
Förslag/ beräknat anslag	38 608	38 919	34 919	29 919

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5 Jämställdhet

5.1 Omfattning

Här redovisas de åtgärder som finansieras från utgiftsområde 13, anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder*. Jämställdhetspolitiken är sektorsövergripande. Övriga insatser på jämställdhetsområdet redovisas därför inom berörda utgiftsområden. Insatser som rör diskriminering på grund av kön redovisas under kapitel 4 Diskriminering inom detta utgiftsområde.

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom område Jämställdhet

Milljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
<i>Område Jämställdhet</i>							
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	230	253	246	208	208	208	208
Summa område Jämställdhet	230	253	246	208	208	208	208

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.2 Mål för jämställdhetspolitiken

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Regeringen arbetar utifrån följande delmål för jämställdhetspolitiken.

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta

samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Indikatorer och andra bedömningsgrunder för redovisningen

Jämställdhetspolitiken är bred och omfattar många utgiftsområden. Målen är övergripande och långsiktiga och indikatorerna tydliggör de

centrala aspekterna i dessa. Givet dessa förutsättningar finns det svårigheter att bedöma och urskilja jämställdhetspolitikens påverkan på den generella utvecklingen. Många andra påverkansfaktorer ligger utanför politiken. Indikatorerna utgör dock grunden för beskrivningen och analysen av utvecklingen. Regeringens strategi för att genomföra de jämställdhetspolitiska målen, jämställdhets- integrering, dvs. att jämställdhetsperspektiv integreras i alla politikområden och i alla led av beslutsfattande, planering och utförande av verksamheter, innebär även att resultat-redovisningen görs inom flera utgiftsområden i budgetpropositionen. Här prioriteras upp-följningen utifrån indikatorerna kopplade till de fyra delmålen och anslaget för jämställdhetspolitiken.

I syfte att förbättra uppföljningen av de jämställdhetspolitiska målen har Statistiska centralbyrån på den förra regeringens uppdrag utvecklat jämställdhetsstatistiken och indikatorer kopplade till de fyra jämställdhetspolitiska delmålen (IJ2010/2217/JÄM). Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken med utgångspunkt i indikatorerna har utarbetats inom Regeringskansliet. Resultatet av arbetet har redovisats i departementsskrivelsen Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken (Ds 2013:37).

Redovisning av indikatorer uppdelade på respektive delmål.

Följande indikatorer används i resultat-redovisningen:

Jämn fördelning av makt och inflytande

- Styrelser och ledning i börsföretag
- Chefer i privat sektor efter typ av chef
- Chefer i offentlig sektor efter typ av chef

Ekonomisk jämställdhet

- Nettoinkomst efter hushållstyp och antal barn
- Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön efter sektor före och efter standardavvägning 1994-20xx
- Segregeringsindex efter ålder
- Sysselsatta 20-64 efter ålder och vanligen arbetad tid som heltid och deltid

- Pågående sjukpenningfall i december åren 1974-20xx

Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

- Ersatta dagar för vård av barn 1974-20xx
- Genomsnittlig tidsanvändning för personer i åldern 20-64 år
- Tid för obetalt arbete efter livscykel
- Orsak till deltidsarbete för personer i åldern 20-64 år

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

- Personer 16-79 år utsatta för misshandel efter plats
- Personer 16-79 år utsatta för misshandel efter relation till förövaren
- Personer 16-79 år utsatta för sexualbrott efter ålder
- Anmäld misshandel
- Anmäld grov kvinnofridskränkning
- Anmäld våldtäkt
- Lagförda efter huvudbrott

Indikatorerna finns tillgängliga och uppdateras två gånger om året på www.scb.se/jamstalldhet. Uppföljning av ett urval av dessa indikatorer redovisas under respektive delmål.

5.3.2 Resultat

Nedan redovisas översiktligt vilka jämställdhetsinsatser som genomfördes under 2013. En mer detaljerad redovisning av resultaten görs inom respektive politikområde. I *bilaga* ges en särskild redovisning av könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser vid utgången av 2013.

Jämn fördelning av makt och inflytande

Kvinnor och män i styrelser och ledning

År 2013 var andelen kvinnor 47 procent och andelen män 53 procent i statligt hel- och delägda bolag. Könsfördelningen bland ordförandena var 38 procent kvinnor och 62 procent män. Bland verkställande direktörer var 35 procent kvinnor och 65 procent män.

I statliga myndigheters styrelser och insynsråd 2013 var 48,5 procent kvinnor och 51,5 procent män. Bland styrelseordförandena var andelen kvinnor 44 procent och andelen män 56 procent.

Könsfördelningen bland chefer i offentlig sektor är jämnast i staten, med 44 procent kvinnor och 56 procent män (se även avsnitt 5 Statliga arbetsgivarfrågor, UO 02). I landstingen är motsvarande fördelning 72 procent kvinnor och 28 procent män, och i kommunal verksamhet 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Enligt Styrelser och revisorer i Sveriges Börsföretag 2012–2013, SIS Ågarservice AB var andelen kvinnor i börsföretagens styrelser 24 procent och andelen män 76 procent. Andelen kvinnor som ordförande var 5 procent och andelen män 95 procent. Bland börsföretagens verkställande direktörer var 6 procent kvinnor och 94 procent män.

Könsfördelningen i kommunala- och landstingsägda bolag följs inte upp regelbundet. Enligt uppgift från Sveriges Kommuner och Landsting 2012 uppnåddes en relativt jämn könsfördelning i endast två typer av bolag, nämligen biblioteks-, arkiv och museiverksamhet (45 procent kvinnor och 55 procent män) samt konstnärlig och kulturell verksamhet (50 procent kvinnor respektive män).

Statistiska Centralbyrån genomförde 2013 en enkätundersökning om könsfördelning och jämställdhetsarbete i företag med minst 200 anställda i syfte att fördjupa kunskapen om kvinnor på ledande positioner och företagens jämställdhetsarbete. En liknande undersökning genomfördes 2002 (SOU 2003:16) vilket gör det möjligt att se utvecklingen över tid. Statistiska Centralbyråns rapport Kvinnor och män i näringslivet, SCB 2013, visar att både styrelserna och företagens ledningar överlag har blivit mer jämställda, men att utvecklingen går långsamt. Andelen kvinnor i ledningen har ökat från drygt 17 procent 2002 till 28 procent 2013. Företagen hade 2013 i något större utsträckning än för tio år sedan ett organiserat jämställdhetsarbete.

Statligt stöd till jämställdhetsprojekt

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (f.d. Ungdomsstyrelsen) kan på ansökan från organisationer och verksamheter lämna bidrag enligt förordningen (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt till projekt för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Under 2013 fördelade myndigheten bidrag på

9 miljoner kronor till 22 projekt. De projekt som beviljades bidrag var i huvudsak kopplade till delmålen om makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet och mäns våld mot kvinnor. Det finns ett stort intresse för jämställdhetsbidraget bland organisationerna.

Dåvarande Ungdomsstyrelsen (numera Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) fick i oktober 2013 i uppdrag att analysera och följa upp projekt som finansierats med bidraget (U2013/6125/JÄM). Uppföljningen visar att jämställdhetsbidraget fyller en viktig funktion och att civilsamhällets organisationer bidrar i jämställdhetsarbetet. Resultaten visar också att projekten har stimulerat organisationers, målgruppers och enskilda projektmedarbetares engagemang i jämställdhetsfrågor och att möjligheten till efterföljande effekter efter projektets slut är betydande.

Sveriges Kvinnolobby beviljades i november 2012 ett bidrag på totalt 10 miljoner kronor för genomförandet av konferensen Nordiskt Forum Malmö 2014 – new actions on women's rights (U2012/5557/JÄM). Konferensen som genomfördes i Malmö den 12–16 juni 2014 syftade bl.a. till att stärka arbetet för att förverkliga FN:s konvention om avskaffande av all diskriminering av kvinnor och genomförandet av den s.k. Pekingplattformen. Enligt Nordiskt Forums slutrapport i augusti 2014 samlade konferensen 11 300 besökare från ett femtiotal länder. I det öppna programmet medverkade 280 organisationer, föreningar, företag och myndigheter. 130 utställningar genomfördes i mässan och konferensen fick ett stort genomslag i medierna. Ett slutdokument från konferensen med krav och strategier med utgångspunkt i Pekingplattformens tolv artiklar överlämnades till jämställdhetsministrarna i de nordiska länderna. Kraven rör bl.a. att bekämpa mäns våld mot kvinnor, jämställdhetsintegrering, kvinnors politiska deltagande och lika lön.

Ekonomisk jämställdhet

Målet om ekonomisk jämställdhet tar sikte på att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. I budgetpropositionens bilaga 3 Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män redovisas utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten

och indikatorerna redovisas i tabellform. Även området makt och inflytande respektive obetalt hem- och omsorgsarbete berörs i bilagan. Områdena som omfattas av indikatorerna för delmålet ekonomisk jämställdhet beskrivs och analyseras mer ingående i bilagan. En viss minskning av könssegregeringen på arbetsmarknaden har skett sedan 1990-talet. Orsaken till minskningen är främst att kvinnor har breddat sina utbildnings- och yrkesval och gjort inbrytningar på vissa mansdominerade områden. Motsvarande rörelse har inte skett bland männen i samma utsträckning. Den vertikala könssegregeringen, dvs. att män i större utsträckning når högre positioner i yrkeslivet än vad kvinnor gör, har också minskat över tid. Andelen kvinnor bland chefer har ökat, i både privat och offentlig sektor. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män är i stort sett oförändrade sedan 1990-talet. År 1994 tjänade kvinnor 84 procent av vad män tjänar och 2013 var andelen 87 procent. Inte heller den standardvägda löneskillnaden (dvs. då hänsyn tas till att kvinnor och män har olika ålder, utbildning, arbetstid, finns inom olika sektorer och tillhör olika yrkesgrupper) har visat på några större förändringar över tid. Indikatorerna visar också att kvinnor har en lägre disponibel inkomst än män oavsett hushållstyp. Sammanboende kvinnor med barn har en lägre individuell nettoinkomst (tidigare benämnt disponibel inkomst) än ensamstående kvinnor med barn. Det omvända gäller för män. Det finns en mängd andra strukturella förhållanden på arbetsmarknaden och i arbetslivet som påverkar den ekonomiska ojämställdheten, bl.a. arbetar kvinnor deltid i betydligt större utsträckning (31 procent) än män (11 procent) och män är företagare i betydligt större utsträckning (13 procent) än kvinnor (6 procent). Kvinnors sjukskrivningstal ligger på en stadigt högre nivå än mäns

Insatser för att främja jämställdhet i arbetslivet

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (A2011:05) har i uppgift att sammanställa och sprida kunskap om hur jämställdhet i arbetslivet kan främjas och lämna förslag på åtgärder till regeringen. Delegationen har hittills bl.a. anordnat en rad konferenser och seminarier samt gett ett flertal forskare i uppdrag att ta fram forskningsantologier på teman såsom lön, ersättning och karriärvägar, arbetets ramar och innehåll,

och den ojämsställda arbetsmarknadens konsekvenser. Delegationen ska lämna sitt betänkande den 31 maj 2015.

Arbetsmiljöverket fortsätter genomförandet av uppdraget om kvinnors arbetsmiljö (A2011/2209/ARM). I oktober 2013 presenterades en kunskaps sammanställning om belastningsskador som bl.a. visar att den köns-segregerade arbetsmarknaden är en viktig förklaring till kvinnors högre ohälsotal. Kvinnor arbetar främst i yrken inom vård, omsorg och service, som innehåller många moment som är tunga, repetitiva, handintensiva och innehåller mycket kontakt med människor. Men även då kvinnor och män arbetar inom samma yrken fördelas dessa arbetsuppgifter i större utsträckning på kvinnor, vilket bidrar till att kvinnor är mer sjukskrivna än män även då de har samma yrke. Uppdraget ska slutrapporteras i mars 2015.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) har ett flerårigt uppdrag att systematiskt sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom. I uppdraget ska särskilt kvinnors arbetsmiljöer beaktas. SBU ska utgå från Försäkringskassans behov av ökad kunskap vid handläggning av arbetsskador. I uppdraget ska särskilt kvinnors arbetsmiljöer beaktas. Hittills har tre rapporter redovisats från uppdraget: Arbetsmiljöns betydelse för sömnstörningar, Arbetsmiljöns betydelse för symtom på depression och utmattningssyndrom och Arbetsmiljöns betydelse för ryggproblem. Uppdraget delredovisades den 31 maj 2014 (S2014/4493/SF) och ska slutredovisas senast den 15 mars 2015. Efter denna särskilda satsning från UO 13 fortsätter satsningen med medel från socialförsäkringen, under UO 10.

Jämställdhet i skolan och högskolan

Statskontoret har i uppdrag (U2013/1852/S) att utvärdera den förra regeringens satsningar för att främja jämställdhet i skolväsendet. Statskontoret ska bl.a. analysera och redovisa faktorer som stimulerar respektive förhindrar att genomförda satsningar bidrar till att främja jämställdhet. Uppdraget ska redovisas i mars 2015.

Statskontoret har också i uppdrag att kartlägga och analysera fördelningen av anslagen för forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor ur ett jämställdhetsperspektiv. Kartläggningen ska omfatta ett fåtal universitet och högskolor med intresse att delta. I uppdraget ingår att studera fördelningsprocessen bl.a.

de bedömningar som ligger till grund för fördelningsbesluten. Där det bedöms möjligt för deltagande lärosäten får även övriga medel när det gäller forskning och forskarutbildning inkluderas. Uppdraget ska redovisas den 31 december 2014.

Män och jämställdhet

Utredningen om män och jämställdhet (dir. 2012:97) presenterade i februari 2014 sitt betänkande *Män och jämställdhet* (SOU 2014:6). Utredningens uppdrag var bl.a. att beskriva och analysera mäns livssituation i förhållande till kvinnors, ta fram en översikt över relevant forskning om mäns livssituation, förhållningssätt till jämställdhet och ansvarstagande när det gäller föräldraskap, obetalt hemarbete och anhörigomsorg och sprida den kunskap som sammanställs samt uppmuntra till dialog om de frågor som berörs i uppdraget. Utredningen, som inte hade i uppdrag att lämna några förslag, landade i flera slutsatser som berör breda samhällsområden, som utbildning, arbete, hälsa och omsorg. En jämställd skola och mäns omsorgsgivande i relation till barn lyfts bl.a. fram som strategiska frågor. Betänkandet har spridits till berörda myndigheter, organisationer, forskare och andra relevanta aktörer.

Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

När kvinnor och män tar samma ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet ökar förutsättningarna för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att delta i arbetslivet, utvecklas och vara aktiva i samhället. För att undersöka kvinnors och mäns tidsanvändning har Statistiska centralbyrån (SCB) genomfört regelbundna tidsanvändningsstudier. Tidsanvändningsundersökningen är en EU-harmoniserad undersökning som ger en bild av kvinnors och mäns vardagsliv. Undersökningen visar bl.a. hur kvinnor och män fördelar sin tid på olika aktiviteter, men också hur tidsanvändningen varierar i livets olika faser. Den senaste undersökningens resultat i rapporten *Nu för tiden* (SCB, *Levnadsförhållanden rapport 123, 2012*) visar att den övergripande trenden sedan 1990-talet är att kvinnor lägger allt mindre tid på hemarbete och mer tid på förvärvsarbete medan det omvända förhållandet gäller för män. Trots

det förvärvsarbetar män mer än kvinnor en genomsnittlig vardag och kvinnor gör en större del av det obetalda hemarbetet. En studie från Försäkringskassan visar att fördelningen av föräldraledigheten samvarierar med fördelning av både betalt och obetalt arbete. När såväl kvinnor som män ökar sin andel av föräldraledigheten utför de en större andel av hushålls- och omsorgsarbetet.

Mäns våld mot kvinnor

Våld och andra former av övergrepp mot kvinnor är ett allvarligt hinder för jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. I Brottsförebyggande rådets (Brå) nationella trygghetsundersökningar uppskattar omkring 142 000 personer har blivit utsatta för misshandel under 2012. Unga män och kvinnor mellan 20 och 24 år är mest utsatta.

Enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU) utövas den vanligaste typen av våld mot kvinnor i samband med arbetet och i skolan, av t.ex. arbets- eller skolkamrater, lärare och patienter. Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor har ökat under lång tid, vilket till viss del förklaras av att fler fall anmäls.

År 2013 anmäldes 17 704 sexualbrott enligt 6 kap. Brottsbalken, varav 6 017 våldtäktsbrott. Det innebär en markant ökning av anmälda våldtäkter under en tioårsperiod, vilket bl.a. kan förklaras av förändringar i sexualbrottslagstiftningen som genomfördes 2005, samt en ökad anmälningsbenägenhet.

Den förra regeringens handlingsplaner för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja, har följts upp med nya åtgärder med målet att de nya arbetssätt och metoder som berörda myndigheter tagit fram ska integreras i myndigheternas ordinarie verksamheter.

Nationell mobilisering och samordning av arbetet
Länsstyrelserna har i sina årsredovisningar återrapporterat ett aktivt arbete för att förbättra samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn

bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Många länsstyrelser strävar efter att samtliga kommuner ska hålla en god och jämlik kvalitet när det gäller insatser riktade mot våldsutsatta kvinnor och mot våldsutövare.

De nationella insatserna för att bekämpa mäns våld mot kvinnor rör olika politikområden och utförs av flera myndigheter och aktörer, däribland Nationellt Centrum för Kvinnofrid vid Uppsala Universitet (NCK) och länsstyrelserna i Östergötlands och Stockholms län. I uppdraget ingår att samordna arbetet med andra myndigheter.

Åtgärder mot sexuellt våld

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har inom ramen för ett uppdrag att förebygga sexuell exploatering vid internet genomfört en uppdragsutbildning i samarbete med Umeå Universitet om Unga, sex och internet.

Centrum för Andrologi och Sexualmedicin (CASM), vid Karolinska universitetssjukhuset som tar emot personer som utövar eller riskerar att utöva sexuellt våld beviljades 2011 ett bidrag för att utveckla en nationell stoppteleson mot sexuellt våld (PrevenTell) och kartlägga lokala verksamheter inom området samt för att utveckla och kvalitetssäkra de behandlingsmetoder som används av CASM (U2011/2248/JÄM). Enligt en rapport från december 2013 tar PrevenTell emot omkring 20 samtal i veckan. Hälften av dem som ringer väljer att söka vård. CASM har även ett stort antal besökare på sin hemsida. Sammantaget visar rapporten att PrevenTell lyckats nå personer med självidentifierat riskbeteende. Uppdraget ska slutredovisas den 31 december 2014.

Stärkt förebyggande arbete samt skydd av och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld

Socialstyrelsen har haft i uppdrag att göra en samlad analys av insatsen skyddat boende för hotade personer. Inom ramen för uppdraget som redovisades i september 2013 har Socialstyrelsen tagit fram en definition av begreppet skyddat boende samt utarbetat en modell för hur insatsen skyddat boende kan kvalitetsutvecklas.

Utvärderingar visar att barn som bevittnar våld är särskilt sårbara och i behov av särskilt

stöd. Brottsoffermyndigheten har haft i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för att barn som har bevittnat våld och andra övergrepp i nära relationer i högre grad ska synliggöras i förundersökningar om sådana brott och därmed förbättra dessa barns möjligheter att få brotts-skadeersättning samt annat stöd och skydd. Mellan 2012 och 2013 ökade antalet ansökningar om ersättning till barn som bevittnat brott med nära 40 procent, sannolikt som en konsekvens av Brottsoffermyndighetens utbildningsinsatser.

Hedersrelaterat våld och förtryck inkl. äktenskap mot någons vilja

Under perioden 2011–2014 har länsstyrelserna fördelat sammanlagt 120 miljoner kronor för stöd till insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck i länen.

Sedan 2010 har det vid Länsstyrelsen i Östergötlands län funnits ett kompetensteam kopplat till uppdraget om stöd till och rehabilitering av unga som har placerats i familjehem eller hem för vård och boende (HVB) på grund av att de riskerar att bli, eller har blivit, gifta mot sin vilja eller utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Kompetensteamets uppgift är att bistå berörda myndigheter och organisationer med kunskap och kompetens på området.

Under 2014 gav den förra regeringen en utredare i uppdrag att föreslå en samlad strategi för att nå målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (dir. 2014:25). Inom ramen för uppdraget ska utredningen även utvärdera de insatser som genomförts i fråga om hedersrelaterat våld och förtryck under innevarande mandatperiod samt ge förslag utifrån riksdagens tillkännagivande (rskr. 2013/14:166) att regeringen bör komma med konkreta förslag till långsiktiga och hållbara strukturer för det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas senast den 29 maj 2015. I avvaktan på utredarens förslag har regeringen beslutat att förlänga kompetensteamets uppdrag till och med 2015 (U2014/2666/UC).

Insatser mot prostitution och människohandel

Statskontoret, som i november 2013 fick i uppdrag att utvärdera Länsstyrelsen i Stockholms läns arbete mot prostitution och människohandel (U2013/6850/JÄM), konstaterar i sin rapport bl.a. att myndigheten till stor del har uppfyllt målet med sitt samordningsuppdrag, framför allt när det gäller samverkan på operativ

nivå. Uppdraget har bidragit till att samverka mellan myndigheter, organisationer och andra aktörer på området har utvecklats och stärkts. Statskontoret föreslår att Länsstyrelsen i Stockholms län bör ges ett fortsatt uppdrag att agera som nationell samordnare, men att frågan om hur uppdraget långsiktigt ska utformas och vem som bör ges ansvaret för verksamheten i framtiden bör utredas.

Länsstyrelsen i Stockholms län ska i mars 2015 redovisa ett uppdrag om prostitutionens utveckling och omfattning i Sverige (U2013/6848/JÄM).

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetsintegrering innebär att all verksamhet ska bedrivas med utgångspunkt från kunskap om kvinnors och mäns villkor och behov. De som vanligen ansvarar för beslutsprocessen ansvarar också för att processen genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Ett utvecklingsarbete bedrivs inom Regeringskansliet utifrån en strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering (U2012/1388/JÄM). Strategin omfattar alla beslutsprocesser och slår fast att alla statsråd i regeringen ansvarar för jämställdhet inom sina politikområden. Det statsråd som har ett samordningsansvar för regeringens jämställdhetspolitik ansvarar också för samordning, stöd och uppföljning av arbetet med jämställdhetsintegrering. Målet för arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet är att regeringen ska ha bästa möjliga förutsättningar för att jämställdhet ska genomsyra regeringens politik.

Sedan 2013 bedrivs ett utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (U2013/377/JÄM). Syftet med programmet Jämställdhetsintegrering i myndigheter, JiM, är att stärka och vidareutveckla statliga myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering. Lärdomarna från programmet ska spridas till andra relevanta myndigheter och bidra till utveckling av deras verksamheter. Göteborgs universitet har i uppdrag att under 2013 och 2014 stödja myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering samt sprida lärande exempel till fler myndigheter via webbportalen Jämställ.nu (U2013/377/JÄM) som har utveck-

lats till att vara en nationell plattform för jämställdhetsarbete, med verktyg, metoder, fakta och nyheter.

I regleringsbrevet för 2013 uppdrogs åt länsstyrelserna att ta fram strategier för sitt arbete med jämställdhetsintegrering för perioden 2014–2016 (S2011/9565/SFÖ m.fl.). Länsstyrelsen Gotlands län har i uppdrag att stödja och samordna länsstyrelsernas strategiarbete under 2013 och 2014. (U2013/2724/JÄM).

Internationellt samarbete

Under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013 prioriterade Sverige bl.a. jämställdhet på arbetsmarknaden och inom utbildningsområdet. En konferens anordnades där en ny studie om ekonomiska effekter av deltidsarbete på individ- och samhällsnivå presenterades. På utbildningsområdet anordnades en konferens om jämställdhet i förskolor och skolor med utgångspunkt i en studie av situationen i Norden. Sverige stod också värd för ett ministermöte som bl.a. behandlade vikten av nordiskt samarbete vid internationella arenor.

I EU deltar Sverige aktivt i kommissionens högnivågrupp för jämställdhet, i den rådgivande kommittén och i förhandlingar i rådet om uppföljningen av handlingsplattformen från fjärde världskonferensen om kvinnor i Peking 1995. Sverige verkar också aktivt för att säkerställa jämställdhetsintegrering i övriga relevanta processer, t.ex. inom ramen för Europa 2020.

Sverige deltog i FN:s kvinnokommissionens årliga möte i mars 2014. Huvudtemat för sessionen var utmaningar och framsteg för kvinnor och flickor vid genomförandet av FN:s millenniemål. Flera av Sveriges och EU:s prioriteringar återspeglas i slutsatserna från mötet.

5.3.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att de insatser som har genomförts under föregående mandatperioder har bidragit till att utveckla arbetet inom flera områden i jämställdhetspolitiken. Trots flera positiva insatser har dock jämställdhetsarbetet utvecklats för långsamt och mycket återstår att göra för att uppnå målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina

egna liv. Löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män består. Den psykiska ohälsan bland unga kvinnor är ett växande problem och även det ett uttryck för bristande jämställdhet.

Insatserna för att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i myndigheter, i regioner och i kommuner har varit viktiga, men bedrivits i för begränsad omfattning. Utmaningen framöver är att myndigheter och organisationer på den lokala, regionala och nationella nivån införlivar de kunskaper och metoder som har utvecklats i särskilda projekt, till att bli en del av den ordinarie verksamheten.

Engagemang och arbete inom det civila samhällets organisationer är en betydelsefull förutsättning för att utveckla jämställdhetspolitiken och stimulera den politiska debatten. Den samlade kvinnorörelsen spelar en särskilt viktig roll för främjandet av en levande diskussion i samhället om jämställdhet och kvinnors rättigheter. Genomförandet av konferensen Nordiskt Forum Malmö 2014 är ett gott exempel på detta.

Arbetet för att påskynda utvecklingen mot jämställdhet i företagens styrelser och ledning måste intensifieras.

Regeringen bedömer att genomförda satsningar för att förebygga och förhindra mäns våld mot kvinnor bör följas upp med en nationell strategi för arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor som ska syfta till att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i insatserna på området.

5.4 Politikens inriktning

Sveriges regering är en feministisk regering. Hämmande könsroller och strukturer ska bekämpas. Målet är att kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetspolitiken syftar till att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ges förutsättningar att utvecklas utan att hindras av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar. På så sätt kan samhället och den enskilda människan nå sin fulla potential.

Jämställdhetsarbetet ges en större tyngd i Regeringskansliet. Under 2015 fortsätter regeringen reformarbetet för att påskynda utvecklingen inom områden som är strategiskt viktiga för jämställdhetspolitiken. En systematisk

genomgång av politikområden bör göras utifrån arbetet med jämställdhetsintegrering.

Mot bakgrund av erfarenheter från tidigare jämställdhetsinsatser är det en central uppgift att skapa långsiktighet och att säkerställa hållbarheten i de åtgärder som har genomförts.

Under mandatperioden avser regeringen att utveckla långsiktiga, strukturella förutsättningar för genomförandet av jämställdhetspolitiken samt att fortsätta stödja särskilda jämställdhetsinsatser. Först när jämställdheten är en naturlig del av det ordinarie arbetet kommer långsiktigt bestående förändring att åstadkommas.

Insatser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck kommer fortsatt att ha hög prioritet. Jämställdhet i arbetslivet och näringslivet samt kvinnors och mäns, flickors och pojkars, rätt till utbildning på lika villkor är andra viktiga områden.

I februari 2014 överlämnades betänkandet Män och jämställdhet (SOU 2014:6) till regeringen. Betänkandet utgör ett kunskapsunderlag för förändring och utveckling av både jämställdhetspolitiken och andra politik-områden. En slutsats i betänkandet är att normer för maskulinitet påverkar individer och samhället och att detta behöver uppmärksammas i arbetet för jämställdhet i större utsträckning. Det handlar om effekten av manliga maktstrukturer i samhället men också om mäns riskbeteenden och sårbarhet. Dessutom finns tydliga hierarkier mellan olika grupper av män och i betänkandet betonas betydelsen av att uppmärksamma skilda förutsättningar som kommer sig av bl.a. socioekonomiska faktorer. Barns rätt till båda sina föräldrar måste stärkas. En ökning av mäns föräldraledighet kan leda till ett mer jämställt föräldraskap, och stärker mäns ansvar för och kontakt med sina barn. Utredningen visar att män som varit föräldralediga i mindre utsträckning genomgår vårdnadstvister. Det finns forskningsresultat som pekar på att uttag av föräldraledighet kan bidra till minskad dödlighet och positiva hälsoeffekter för män.

Regeringens jämställdhetspolitik ligger väl i linje med Europeiska kommissionens strategi för jämställdhet 2010–2015. Europeiska jämställdhetsinstitutet EIGE har, på uppdrag av Europeiska kommissionen, utarbetat Gender Equality Index. I indexet bedöms kvinnors och mäns villkor i medlemsländerna utifrån kategorier som

arbete, pengar, kunskap, tid, makt och hälsa. Index 100 innebär att ett land är jämställt. Sverige har det bästa resultatet med 74,3 följt av Danmark och Finland. Genomsnittet i EU ligger på 54.

Jämställdhetsintegrering

Under mandatperioden kommer utveckling av jämställdhetsintegrering som strategi vara en av de viktigaste prioriteringarna för jämställdhetspolitiken. För att förvalta kunskap från tidigare satsningar på jämställdhetsintegrering samt för att växla upp det arbete som har inletts kan det finnas behov av en effektivare styrning. Arbetet med jämställdhetsintegrering ska stärkas och utvecklas på alla departement och berörda myndigheter.

Utredningen Uppföljning av utvecklingen mot jämställdhet samt jämställdhetspolitikens genomförande och effektivitet (dir. 2014:55) ska lämna sitt betänkande i augusti 2015. Utredarens förslag kommer att ligga till grund för regeringens ställningstagande i fråga om jämställdhetspolitikens mål och genomförande.

Webbportalen Jämställ.nu sprider goda exempel från det arbete som har bedrivits av myndigheter och organisationer på lokal, regional och central nivå. Webbportalen utgör ett viktigt verktyg i genomförandet av jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet

Regeringens strategi för jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet löper ut 2015 (U2012/1388/JÄM). Genomförande och resultat ska utvärderas och ligga till grund för utformningen av det fortsatta arbetet. Departementens arbete med jämställdhets-integrering är centralt för genomförandet av jämställdhetspolitiken. Regeringen avser att även fortsättningsvis ge SCB i uppdrag att årligen följa upp Regeringskansliets arbete.

Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter

Myndigheterna bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen genom att integrera ett jämställdhetsperspektiv i relevanta delar av sina verksamheter. Regeringen kommer att förtydliga myndigheternas roll och ansvar i jämställdhetspolitikens genomförande samt följa upp de resultat som myndigheterna uppnår. Lärdomarna från Jämställdhetsintegrering i myndig-

heterna, JiM, där arton pilomyndigheter har fått uppdrag att gå före och utveckla planering och genomförande av jämställdhetsintegrering, ska spridas till övriga myndigheter (U2013/377/JÄM), (U2013/7805/JÄM).

Jämställdhetsintegrering på regional nivå

Länsstyrelsernas arbete med jämställdhets-integrering i länen är ett betydelsefullt stöd till de regionala aktörernas arbete med jämställdhet. Arbetet bedrivs utifrån de strategier för jämställdhetsintegreringsarbete som respektive länsstyrelse har tagit fram. Regeringen ser ett fortsatt behov av en samordnande aktör på regional nivå för att stödja genomförandet av länsstyrelsernas strategier.

Jämställdhetsintegrering internationellt och i EU

De mål som gäller för jämställdhetspolitiken i Sverige gäller också som mål för vad regeringen vill uppnå inom EU. Sverige kommer fortsatt att driva ett starkt jämställdhetsperspektiv i relevanta EU-processer, t.ex. inom ramen för den pågående halvtidsutvärderingen av arbetet med EU:s sysselsättnings- och tillväxtstrategi, Europa 2020. Regeringen kommer också att verka aktivt för att jämställdhet och kvinnors egenmakt ska bli ett fristående mål i FN:s nya agenda för hållbar utveckling, liksom för att den ska jämställdhetsintegreras.

En jämn fördelning av makt och inflytande

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet. Det gäller både formella politiska rättigheter och fördelningen av den makt som ligger utanför det som vanligen räknas till det demokratiska styrelseskicket.

Arbetet för att uppnå detta mål genomsyrar många politikområden, som t.ex. socialpolitiken, utbildningspolitiken, regionalpolitiken, utrikespolitiken, kulturpolitiken och arbetsmarknadspolitiken. Regeringens arbete med diskriminerings- och demokratifrågor är också centralt när det gäller att uppfylla målet om en jämn fördelning av makt och inflytande.

Män innehar i större utsträckning än kvinnor chefspositioner och dominerar också i börsbolagens styrelser och ledningsgrupper. Regeringen anser att det är angeläget att åstadkomma en

jämnare könsfördelning både i styrelser och på ledande befattningar. En förebild är staten som genom att ta sitt ägaransvar åstadkommit en jämn könsfördelning i de statliga helägda företagen, något som även andra ägare, liksom förtroendevalda i kommuner och landsting bör kunna åstadkomma. Regeringen avser att skynda på utvecklingen mot att börsbolagens styrelser består av minst 40 procent kvinnor. Om inte detta mål är uppnått till 2016 avser regeringen att föreslå lagstiftning om kvotering i börsnoterade företag. I väntan på att målet uppfylls kommer en proposition att förberedas.

På EU-nivå deltar Sverige i bl.a. förhandlingarna om ett direktiv om jämnare könsfördelning i börsbolagens styrelser. Förhandlingsarbetet drivs med beaktande av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Statligt stöd till jämställdhetsprojekt

Civilsamhället spelar en viktig roll i att driva på utvecklingen för ett jämställt samhälle. Regeringen avser att även fortsättningsvis uppdra åt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att fördela bidrag för projekt som bedrivs av organisationer som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

Ekonomisk jämställdhet

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Arbete och utbildning är grunden för kvinnors och mäns möjligheter att utvecklas och försörja sig. Trots ett mångårigt arbete för att stärka förutsättningarna för jämställdhet råder det fortfarande olika villkor för kvinnor och män för att komma ut, stanna kvar och utvecklas i arbetslivet samt att förena arbete och familj.

Löne- och inkomstskillnader, ojämsställda karriärmöjligheter, skillnader i sjukskrivningar och i användande av föräldrapenningdagar samt underrepresentation av kvinnor i ledande befattningar är till stor del uttryck för att kvinnors och mäns villkor i arbetslivet alltjämt skiljer sig åt. Ojämsställdheten på arbetsmarknaden och i arbetslivet får stora konsekvenser även efter arbetslivets slut, vilket resulterar i att kvinnor i genomsnitt får lägre pensioner än män.

Under mandatperioden kommer regeringen att arbeta strategiskt för att närma sig målet om ekonomisk jämställdhet och för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga

om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Ett angeläget steg är att återinföra kravet på årliga lönekartläggningar. Kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad. I dag är kvinnors sysselsättningsgrad 77 procent medan mäns är 82 procent. Heltid ska vara norm på arbetsmarknaden och deltid ska vara en möjlighet. För att fler ska orka arbeta heltid behövs breda insatser som syftar till att förbättra särskilt kvinnors arbetsmiljö, kvinnors hälsa och kvinnors villkor i arbetslivet. Att stärka resurserna till arbetslivsforskningen utgör en av flera viktiga pusselbitar.

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (dir. 2011:80) ska redovisa sitt uppdrag den 31 maj 2015 (tilläggsdirektiv 2014:71). Delegationens analyser och förslag kommer att ligga till grund för regeringens överväganden på området.

Arbetsmiljöverket har sedan 2011 haft ett särskilt uppdrag om förebyggande insatser för kvinnors arbetsmiljö, som avslutas under 2014. Regeringen avser att förlänga och förstärka uppdraget under 2015 och 2016. Se vidare utg.omr. 14, avsnitt 5.7.1.

Jämställdhet i skolan och högskolan

Utbildningspolitiken är central för jämställdhetsutvecklingen. Verksamheten i förskola, skola och högre utbildning har strategisk betydelse för kvinnors och mäns, flickors och pojkar, möjligheter att växa upp fria från begränsningar av könsstereotyper och fördomar.

Statens Skolverk har sedan 2011 haft en rad uppdrag (U2011/7067/S och U2012/3983/S) för att främja jämställdheten inom skolväsendet enligt skollagen (2010:800). Arbetet har bl.a. syftat till att ge förskolechefer, rektorer, förskollärare, lärare och fritidspedagoger ökad kunskap om hur undervisningen, sociala relationer och de arbetsätt som används i lärandet kan påverka flickors och pojkar resultat. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2015.

Obetalt hem- och omsorgsarbete

Målet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet innebär att kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor. Det obetalda arbetet omfattar omsorgen

om barn, äldre och andra närstående samt hemarbetet. Föräldraförsäkringen, barn-omsorgen och äldreomsorgen är därför strategiskt viktiga områden för jämställdhetspolitiken. Målet för den ekonomiska familjepolitiken föreslås i denna proposition få ett starkare jämställdhetsfokus, på så sätt att den ekonomiska familjepolitiken även ska bidra till ett jämställt föräldraskap, något som i sin tur är viktigt för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden. Som ett steg mot ett jämställt uttag av föräldrapenning ska en tredje månad reserveras för vardera föräldern inom föräldrapenningen. Jämställdhetspolitiken ska vara anpassad till att alla familjer inte ser likadana ut. Regeringen vill även se över möjligheterna att underlätta för stjärnfamiljer att använda föräldraförsäkringen. Regeringen avser att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget (se vidare utg. omr. 12 avsnitt 3.6.).

Regeringen avser också att vidta åtgärder för att stärka kvaliteten i barn- och äldreomsorgen, för att åstadkomma en jämnare fördelning av det obetalda omsorgsarbetet, som till stor del utförs av kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer

Att förebygga och motverka våld och andra former av övergrepp mot kvinnor har hög prioritet i regeringens jämställdhetsarbete. Mäns fysiska, sexuella och psykiska våld mot kvinnor är ett allvarligt hinder för jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter.

En utredare har fått i uppdrag att föreslå en samlad nationell strategi för att nå målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (dir. 2014:25). Strategin ska bidra till att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i insatserna på området. Utredningsuppdraget omfattar både våld som drabbar kvinnor i nära relationer och våld som utövas mot kvinnor av bekanta eller helt okända män. Utredaren ska också uppmärksamma homosexuella, bisexuella och transpersoners utsatthet för våld i nära relationer. Vidare ska utredaren analysera och bedöma behovet av att inom befintlig myndighetsstruktur samla och sprida kunskap och erfarenheter av arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor samt att ge konsultativt stöd till myndigheter och andra relevanta aktörer på området. Utredarens förslag, som ska redovisas

den 29 maj 2015, kommer att ligga till grund för regeringens överväganden.

Kriminalvården och socialtjänsten har viktiga roller när det gäller insatser riktade mot våldsutövare. Socialstyrelsen har sedan 2012 i uppdrag att utveckla bedömningsinstrument och stödinsatser för personer utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående. Uppdraget ska slutredovisas den 27 mars 2015.

Förstärkt stöd till kvinnor som utsatts för våld

Det är viktigt att det civila samhällets organisationer får stöd för att utföra sin verksamhet. De ideella kvinnojourerna utför ett betydelsefullt arbete med stöd och skydd till kvinnor som har utsatts för våld. Regeringen avser därför att från och med 2015 årligen avsätta ytterligare 100 miljoner kronor för att stärka de ideella kvinnojourernas arbete. Stödet ska bidra till ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för de aktuella kvinnojourerna. Regeringen avser att se över konstruktionen av stödet till de ideella kvinnojourerna.

Fortsatt stöd till länsstyrelserna

Länsstyrelserna har genomfört flera uppdrag som syftat till att stödja och utveckla samordningen av det lokala och regionala arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel samt att barn bevittnar våld. Länsstyrelserna redovisar och följer upp utvecklingen av anmäld misshandel mot kvinnor i respektive län. Regeringen avser att fortsätta stödja länsstyrelsernas arbete med att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel samt att unga blir gifta mot sin vilja. Det fortsatta stödet bör tydligare inriktas mot förebyggande insatser och situationen för unga kvinnor och män bör uppmärksammas.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen i Östergötlands län har sedan 2013 i uppdrag att utveckla ett nationellt kompetens-team mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt hedersrelaterat våld. Uppdraget pågår t.o.m. 2015. Länsstyrelsen i Östergötlands län och Socialstyrelsen fick 2013 i uppdrag att arbeta förebyggande mot kvinnlig könsstympning. Uppdragen omfattar åtgärder riktade mot hälso- och sjukvården samt en studie i syfte att få kunskap om hur många som riskerar att bli utsatta för kvinnlig könsstympning. Läns-

styrelsen ska också lämna förslag till hur myndigheter och verksamheter kan förebygga, skydda och stödja flickor och kvinnor som riskerar att bli utsatta för könsstympning. Uppdragen ska redovisas 2015.

Insatser mot sexuellt våld

Sexuella övergrepp är en kränkning av en annan människas rätt till integritet och sexuellt självbestämmande. Det är därför viktigt att ha en stark och effektiv sexualbrottslagstiftning. I den nyligen beslutade utredningen om en översyn av våldtäktsbrottet (dir. 2014:123) ingår bl.a. att lämna förslag på åtgärder för att stärka skyddet mot våldtäkt och att särskilt överväga frågan om en samtyckeslagstiftning liksom införandet av ett oaktsamhetsbrott avseende våldtäkt.

Regeringen har beviljat Karolinska universitetssjukhuset medel för att 2011–2014 utveckla och kvalitetssäkra verksamheten vid Centrum för Andrologi och Sexualmedicin (CASM). Uppdraget ska redovisas den 31 december 2014. Regeringen avser att återkomma med besked om fortsatt finansiering.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har i uppdrag att genomföra en jämställdhetssatsning riktad till pojkar och unga män för att förebygga våld och sexistiskt beteende (U2014/4531/UC). MUCF ska stimulera ett antal kommuner och organisationer inom det civila samhället att använda sig av något eller några av de preventionsprogram som visat goda resultat inom området. MUCF ska följa, dokumentera och sprida erfarenheterna av våldpreventivt arbete. MUCF ska vidare ta fram konkreta verktyg och modeller för hur kommuner och aktörer inom det civila samhället kan arbeta med förebyggande våldsprevention ur ett genus-perspektiv. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2015.

Prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Statskontorets utvärdering (dnr. 2013/262-5) av det uppdrag som Länsstyrelsen i Stockholms län har haft för att samordna arbetet mot prostitution och människohandel visar att länsstyrelsens arbete har bidragit till att sam-verkan mellan myndigheter, organisationer och andra aktörer på området har utvecklats och stärkts. Regeringen bedömer att det är fortsatt angeläget att samordna insatser för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Regeringen ska låta utreda frågan om undantag från kravet på dubbel straffbarhet för köp av sexuell tjänst.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor				
2013	Utfall	229 542	Anslags-sparande	12 979
2014	Anslag	252 639 ¹	Utgifts-prognos	246 081
2015	Förslag	207 539		
2016	Beräknat	207 539 ²		
2017	Beräknat	207 539 ³		
2018	Beräknat	207 539 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 539 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 539 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 539 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder och för utgifter för statsbidrag för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget får även användas för administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet hos berörda myndigheter.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 239 000 kronor 2016.

Skälen för regeringens förslag: Under mandatperioden 2010–2014 har totalt 970 miljoner kronor satsats på åtgärder inom jämställdhetsområdet. För att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande krävs goda planeringsförutsättningar. Vidare behöver myndigheterna tillräckligt med tid för att förbereda genomförandet i sina verksamheter. Insatser som initieras under 2015 kan komma att medföra ekonomiska åtaganden under kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2015 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 239 000 kronor 2016.

Tabell 5.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 3.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	Utfall 2013	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016
Ingående åtaganden		77 100	27 239	
Nya åtaganden		27 239	27 239	
Infriade åtaganden		-77 100	-27 239	-27 239
Utestående åtaganden	77 100	27 239	27 239	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	239 000	27 239	27 239	

Regeringens överväganden

Jämställdhetspolitiken genomförs med hjälp av jämställdhetsintegrering och särskilda åtgärder. Under mandatperioden 2010–2014 har 970 miljoner kronor satsats på särskilda åtgärder för att skynda på utvecklingen inom prioriterade områden i jämställdhetspolitiken.

Regeringen bedömer att ökad tyngdpunkt bör läggas vid att utveckla de långsiktigt strukturella förutsättningarna för genomförandet av jämställdhetspolitiken för att åstadkomma hållbarhet i det förändringsarbete som har bedrivits. Två utredningar som tillsattes under 2014 kommer att lämna förslag om den fortsatta inriktningen; utredningen om en Nationell strategi för att nå målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (dir. 2014:25) och utredningen Uppföljning av utvecklingen mot jämställdhet samt jämställdhetspolitikens genomförande och effektivitet (dir. 2014:55).

Regeringen bedömer att fortsatt stöd till särskilda insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor, prostitution och människohandel för sexuella ändamål är fortsatt angeläget. De ideella kvinnojourerna utför ett betydelsefullt arbete med stöd och skydd till kvinnor som utsatts för våld. Regeringen avsätter därför 100 miljoner kronor per år för perioden 2015–2018 för att stärka de ideella kvinnojourernas arbete. För att förbättra samordning och samverkan föreslår regeringen att 50 miljoner kronor avsätts per år 2015–2018 till länsstyrelserna för insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck, samt prostitution och människohandel.

Regeringen föreslår därför att 207 539 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 207 539 000

kronor, 207 539 000 kronor respektive 207 539 000 kronor.

Tabell 5.4 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	252 639	252 639	252 639	252 639
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-30 100	-30 100	-30 100	-30 100
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	207 539	207 539	207 539	207 539

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Bilaga

Könsfördelningen i
statliga myndigheters
styrelser och insynsråd
m.m.

Bilaga

Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd m.m.

Innehållsförteckning

Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd.....	71
Målet är jämn könsfördelning.....	71
Statliga myndigheters styrelser och insynsråd 2013	79
Den udda platsen	79
Statliga myndigheters ordförande.....	79
Statliga myndigheters styrelser där regeringen endast utser en del av ledamöterna...	82

Tabellförteckning

Tabell.1.1 Ordförande och ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser och insynsråd i statliga myndigheter m.m. där regeringen utser samtliga ledamöter fördelade på departement 2013 och 2012	71
Tabell 1.2 Ordförande och ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser och insynsråd i statliga myndigheter m.m. där regeringen utser samtliga ledamöter fördelade på centrala myndigheter 2013	72
Tabell 1.3 Ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser i centrala myndigheter m.m. där regeringen utser en del av ledamöterna fördelade på departement 2013	80

Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd

Sedan 1988 har könsfördelningen i statliga myndighetsstyrelser på central och regional nivå redovisats årligen för att ge riksdagen möjlighet att följa utvecklingen. Eftersom många styrelser har omvandlats till insynsråd, redovisas de tillsammans med styrelserna. Bakgrunden är de mål för kvinnorepresentationen i statliga organ som riksdagen beslutade om med anledning av propositionen Jämställdhetspolitiken inför 90-talet (prop. 1987/88:105, bet. 1987/88:AU17, rskr. 1987/88:364). Det första etappmålet som angavs i propositionen om 30 procent kvinnor 1992 uppnåddes samma år och redovisades i 1992 års budgetproposition (1992/93:100, bilaga 12, s. 337 f.). Det andra delmålet om 40 procent kvinnor 1995 uppnåddes i de centrala styrelserna och redovisades i skrivelsen Jämställdhetspolitiken (skr. 1996/97:41, bilaga 2, bet. 1996/97:AU 8, rskr. 1996/97:155). Andelen kvinnor uppgick då till 42 procent. Slutmålet är 50 procent kvinnor bland ledamöterna i de statliga myndigheternas styrelser och insynsråd.

Målet är jämn könsfördelning

Andelen kvinnor bland ledamöterna i de centrala styrelserna har totalt sett utvecklats positivt. År 1988 hade styrelserna 28 procent kvinnor. Tio år senare, 1998, var andelen 44 procent. Årets redovisning avser styrelser, insynsråd, nämnder och stiftelser där regeringen utser samtliga eller en del av ledamöterna och gäller förhållanden per den 31 december 2013. Redovisningen visar att målet om en jämn könsfördelning nästan är uppnått. Den 31 december 2013 uppgick andelen kvinnor till 48,5 procent och andelen män till 51,5 procent. Det är en ökning av andelen kvinnor med en halv procentenhet i jämförelse med 31 december 2012.

Bland ordförandena har andelen kvinnor ökat från 41 procent 2012 till 44 procent 2013.

Andelen kvinnor och män i statliga kommittéer redovisas årligen i kommittéberättelsen.

Tabell 1.1 Ordförande och ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser och insynsråd i statliga myndigheter m.m. där regeringen utser samtliga ledamöter fördelade på departement 2013 och 2012

Antal, könsfördelning (%) och förändring (procentenheter)

DEP	Ordförande								Ledamöter inkl. ordförande								
	Könsfördelning %								Könsfördelning %								
	Antal 2013		2013		2012		Förändring		Antal 2013		2013		2012		Förändring		
Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M		
SB	2	0	100	0	100	0	0	0	0	5	6	45	55	45	55	0	0
Ju	13	19	41	59	34	66	6	-6	133	148	47	53	47	53	0	0	
UD	1	7	13	87	30	70	-17	17	39	39	50	50	49	51	1	-1	
Fö	5	8	38	62	33	67	5	-5	39	48	45	55	47	53	-2	2	
S	28	28	50	50	49	51	1	-1	229	230	50	50	51	49	-1	1	
Fi	8	16	33	67	33	67	0	0	93	104	47	53	46	54	1	-1	
U	12	14	46	54	33	67	13	-13	215	221	49	51	48	52	1	-1	
L	4	3	57	43	60	40	-3	3	33	23	59	41	59	41	0	0	
M	8	7	53	47	50	50	3	-3	59	68	46	54	49	51	-3	3	
N	10	14	42	58	38	62	4	-4	83	98	46	54	44	56	2	-2	
Ku	8	12	40	60	39	61	1	-1	74	79	48	52	47	53	1	-1	
A	4	5	44	56	55	45	-11	11	72	77	48	52	52	48	-4	4	
Totalt	103	133	44	56	41	59	3	-3	1074	1141	48,5	51,5	48	52	0,5	-0,5	

Tabell 1.2 Ordförande och ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser och insynsråd i statliga myndigheter m.m. där regeringen utser samtliga ledamöter fördelade på centrala myndigheter 2013

Antal och könsfördelning (%)

CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal	Könsfördelning (%)		
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Statsrådsberedningen						
Svenska institutet för europapolitiska studier; Sieps	1	–	4	3	57	43
Harpunds nämnden	1	–	1	3	25	75
Justitiedepartementet						
Allmänna reklamationsnämnden	1	–	5	3	62	38
Brottsförebyggande rådets insynsråd	–	1	4	4	50	50
Brottsoffermyndighetens råd	1	–	4	4	50	50
Datainspektionen	1	–	5	2	71	29
Domstolsverkets insynsråd	1	–	5	4	56	44
Ekobrottsmyndigheten	1	–	4	2	67	33
Fastighetsmäklarinspektionen	1	–	6	6	50	50
Fideikommissnämnden	–	1	2	3	40	60
Gentekniknämnden	1	–	8	9	47	53
Högsta domstolen	1	–	6	10	38	63
Högsta förvaltningsdomstolen	–	1	6	10	40	60
Konsumentverket	–	1	5	4	44	56
Kriminalvårdens insynsråd	–	1	5	4	44	56
Marknadsdomstolen	–	1	5	11	31	69
Migrationsverkets insynsråd	–	1	3	4	43	57
Migrationsverkets etiska råd	–	1	2	3	40	60
Notarienämnden	1	–	4	2	67	33
Nämnden för Brottskadeersättning	1	–	4	4	50	50
Resegarantinämnden	–	1	5	5	50	50
Rikspolisstyrelsen	–	1	3	5	38	62
Rikspolisstyrelsen: Tjänsteförslagsnämnden	–	1	4	6	40	60
Rikspolisstyrelsens etiska råd	1	–	4	2	67	33
Rådet för Brottsofferfonden	1	–	4	4	50	50
Rättshjälpsnämnden	–	1	3	2	60	40
Rättsmedicinalverket	1	–	4	2	67	33
Säkerhets- och integritetsnämnden	–	1	4	6	40	60
Tillfällig anställningsnämnd vid Polismyndigheten	–	1	4	4	50	50
Tillsynsnämnden i Revisorsnämnden	–	1	4	5	44	56
Valmyndigheten	–	1	4	4	50	50
Åklagarmyndigheten: Tjänsteförslagsnämnden	–	1	4	4	50	50
Åklagarmyndighetens insynsråd	–	1	3	5	38	62
Överklagandenämnde för nämndemannauppdrag	–	1	–	5	0	100
Utrikesdepartementet						
Exportkreditnämnden	–	1	7	3	70	30
Folke Bernadotteakademin: Program- och verksamhetsrådet	–	1	5	5	50	50
Inspektionen för strategiska produkter: Exportkontrollrådet	–	1	6	7	46	54

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Nordiska Afrikainstitutet: Program- och forskningsrådet	-	1	5	5	50	50
Sida (Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete)	-	1	3	4	43	57
Sida: Forskningsrådet	-	1	4	5	44	56
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	-	1	5	5	50	50
Svenska institutet (SI)	1	-	4	5	44	56
Försvarsdepartementet						
Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt	1	-	3	5	38	62
Försvarets materielverk	-	1	3	2	60	40
Försvarsmaktens nämnd för kvalificerade skyddsidentiteter	-	1	2	2	50	50
Försvarsunderrättelsesdomstolen	-	1	4	4	50	50
Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar	-	1	4	3	57	43
Insynsrådet vid Försvarsmakten	-	1	2	3	40	60
Insynsrådet vid Myndigheten för samhällsskydd och Beredskap	1	-	5	5	50	50
Insynsrådet vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	1	-	3	3	50	50
Integritetsskyddsrådet vid Försvarets radioanstalt	-	1	2	1	67	33
Kustbevakningen	-	1	3	6	33	67
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	-	1	2	5	29	71
Totalförsvarets folkrättsråd	1	-	4	6	40	60
Totalförsvarets forskningsinstitut	1	-	2	3	40	60
Socialdepartementet						
Alkoholsortimentsnämnden	1	-	3	3	50	50
Arbetsgivarverket	-	1	8	7	53	47
Arvsfondsdelegationen	1	-	4	3	57	43
Boverkets insynsråd	1	-	5	5	50	50
Ersättningsnämnden	-	1	7	9	44	56
Försäkringskassans insynsråd	-	1	2	3	40	60
Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)	1	-	5	4	56	44
Inspektionen försocialförsäkringens insynsråd	-	1	3	2	60	40
Inspektionen för vård och omsorg (insynsråd)	1	-	4	3	57	43
Lantmäteriets styrelse	-	1	3	4	43	57
Läkemedelsverkets insynsråd	1	-	5	5	50	50
Länsstyrelsen BLEKINGE	1	-	4	5	44	56
Länsstyrelsen DALARNA	1	-	4	5	44	56
Länsstyrelsen GOTLAND	1	-	4	5	44	56
Länsstyrelsen GÄVLEBORG	1	-	6	3	67	33
Länsstyrelsen VÄSTRA GÖTALAND	-	1	5	4	56	44

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Länsstyrelsen HALLAND	–	1	4	5	44	56
Länsstyrelsen JÄMTLAND	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen JÖNKÖPING	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen KALMAR	–	1	4	5	44	56
Länsstyrelsen KRONOBERG	1	–	4	5	44	56
Länsstyrelsen NORRBOTTEN	–	1	4	5	44	56
Länsstyrelsen SKÅNE	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen STOCKHOLM	1	–	7	2	78	22
Länsstyrelsen SÖDERMANLAND	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen UPPSALA	–	1	6	3	67	33
Länsstyrelsen VÄRMLAND	–	1	4	5	44	56
Länsstyrelsen VÄSTERBOTTEN	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen VÄSTERNORRLAND	–	1	3	6	33	67
Länsstyrelsen VÄSTMANLAND	–	1	4	5	44	56
Länsstyrelsen ÖREBRO	1	–	5	4	56	44
Länsstyrelsen ÖSTERGÖTLAND	1	–	4	5	44	56
Myndigheten för internationella adoptionfrågors insynsråd	1	–	3	3	50	50
Myndigheten för vårdanalys styrelse	1	–	4	2	67	33
Nationella rådet för organ- och vävnadsdonation (Socialstyrelsen)	1	–	4	4	50	50
Nationella rådet för specialiseringstjänstgöring (Socialstyrelsen)	–	1	3	5	38	62
Nämnden för läkemedelsförmåner (TLV)	–	1	8	5	62	38
Nämnden för statligt stöd till trossamfund	–	1	4	5	44	56
Nämnden för statligt tandvårdsstöd (TLV)	–	1	3	5	38	62
Patientskadenämnden	–	1	3	3	50	50
Pensionsmyndighetens styrelse	–	1	2	5	29	71
Provinsialläkarstiftelsens styrelse	–	1	2	2	50	50
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor	1	–	2	1	67	33
Smittskyddsinstitutets insynsråd	–	1	4	4	50	50
Socialstyrelsens insynsråd	–	1	4	5	44	56
Statens ansvarsnämnd	–	1	2	3	40	60
Statens beredning för medicinsk utvärdering (nämnd)	1	–	4	7	36	64
Statens fastighetsverks styrelse	–	1	3	1	75	25
Statens folkhälsoinstitutets insynsråd	1	–	5	5	50	50
Statens institutionsstyrelsens insynsråd	–	1	4	4	50	50
Statens medicinsk-etiska råd (SMER)	–	1	4	4	50	50
Statens servicecenters styrelse	1	–	3	2	60	40
Statens tjänstepensionsverks styrelse	–	1	4	5	44	56
Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd	–	1	4	4	50	50
Statens överklagandenämnd	1	–	4	3	57	43
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) insynsråd	1	–	2	2	50	50
Finansdepartementet						
AP-fonden: Första	–	1	3	6	33	67
AP-fonden: Andra	1	–	5	3	63	37

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
AP-fonden: Tredje	–	1	4	5	44	56
AP-fonden: Fjärde	1	–	5	4	56	44
AP-fonden: Sjätte	1	–	2	3	40	60
AP-fonden: Sjunde	–	1	4	5	44	56
Bokföringsnämnden	–	1	4	7	36	64
Ekonomistyrningsverkets insynsråd	–	1	4	5	44	56
Finansinspektionen	–	1	3	4	43	57
Finanspolitiska rådet	–	1	2	4	33	67
Forskarskattenämnden	1	–	6	4	60	40
Kammarkollegiets insynsråd	–	1	3	3	50	50
Kammarkollegiet: Fonddelegationen	–	1	2	5	29	71
Kronofogdemyndighetens insynsråd	1	–	6	5	55	45
Lotteriinspektionen	–	1	3	4	43	57
Prövningsnämnden stöd till kreditinstitut	–	1	1	2	33	67
Riksgäldskontoret	–	1	3	4	43	57
Skatteverkets insynsråd	–	1	5	5	50	50
Skatterättsnämnden för direkt skatt	1	–	6	6	50	50
Skatterättsnämnden för indirekt skatt	1	–	6	5	55	45
Statens personaladressregisternämnd	–	1	3	3	50	50
Statens skaderegleringsnämnd	–	1	3	2	60	40
Statistiska centralbyråns insynsråd	–	1	4	5	44	56
Tullverkets insynsråd	1	–	6	5	55	45
Utbildningsdepartementet						
Centrala Etikprövningsnämnden	–	1	4	3	57	43
Centrala Etikprövningsnämnden: Expertgruppen för oredlighet i forskning	1	–	2	3	40	60
Centrala studiestödsnämnden	1	–	6	5	55	45
Högskolans avskiljandenämnd	–	1	3	6	33	67
Institutet för framtidsstudier	–	1	4	5	44	56
Institutet för rymdfysik	–	1	2	2	50	50
Kungl. Biblioteket	1	–	4	4	50	50
Myndigheten för yrkeshögskolan	–	1	4	5	44	56
Polarforskningssekreteriatet	–	1	3	3	50	50
Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg	–	1	24	21	53	47
Regionala etikprövningsnämnden i Linköping	–	1	18	12	60	40
Regionala etikprövningsnämnden i Lund	1	–	20	25	44	56
Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm	1	–	35	39	47	53
Regionala etikprövningsnämnden i Umeå	–	1	14	16	47	53
Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala	–	1	23	22	51	49
Rymdstyrelsen	–	1	3	4	43	57
Skolväsendets överklagandenämnd	1	–	4	2	67	33
Specialpedagogiska skolmyndigheten	–	1	4	3	57	43
Statens skolverk	1	–	4	5	44	56
Statens skolinspektion	1	–	4	6	40	60
Svenska Unesco-rådet	1	–	6	6	50	50
Ungdomsstyrelsen (numera Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)	1	–	6	5	55	45

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Universitetskanslersämbetet	–	1	4	5	44	56
Universitets- och högskolerådet	–	1	4	5	44	56
Överklagandenämnden för högskolan	1	–	6	5	55	45
Överklagandenämnden för studiestöd	1	–	4	4	50	50
Landsbyggsdepartementet						
Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård	–	1	5	3	63	37
Centrala djurförsöksetiska nämnden	1	–	4	3	57	43
Livsmedelsverkets insynsråd	1	–	5	4	56	44
Samefondens styrelse	1	–	4	2	67	33
Skogsstyrelsen	1	–	5	4	56	44
Statens jordbruksverks insynsråd	–	1	5	4	56	44
Statens veterinärmedicinska anstalts insynsråd	–	1	5	3	63	37
Miljödepartementet						
Finsk-svenska gränsälvscommissionen	–	1	1	2	33	67
Havs- och vattenmyndighetens insynsråd	–	1	4	5	44	56
Kemikalieinspektionens insynsråd	1	–	5	5	50	50
Kärnavfallsfondens styrelse	1	–	4	5	44	56
Lokala säkerhetsnämnden vid Barsebäcks kärnkraftsverk	1	–	3	4	43	57
Lokala säkerhetsnämnden vid Forsmarks kärnkraftsverk	1	–	5	8	38	62
Lokala säkerhetsnämnden vid Oskarshamns kärnkraftsverk	–	1	4	3	57	43
Lokala säkerhetsnämnden vid Ringhals kärnkraftsverk	–	1	5	5	50	50
Lokala säkerhetsnämnden vid Studsvik AB:s anläggningar	–	1	2	5	29	71
Naturvårdsverkets insynsråd	1	–	5	4	56	44
Naturvårdsverket: Tillsyns- och föreskriftsrådet	1	–	6	5	55	45
Stockholm Environment Institute	1	–	3	3	50	50
Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd	–	1	6	5	55	45
Strålsäkerhetsmyndigheten: Delegationen för finansiering	–	1	2	4	33	67
Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts insynsråd	1	–	4	5	44	56
Näringsdepartementet						
Affärsverket svenska kraftnät	–	1	2	5	29	71
Insynsrådet för elberedningsverksamheten vid Affärsverket svenska kraftnät	–	1	3	9	25	75
Bolagsverkets insynsråd	1	–	4	2	67	33
E-legitimationsnämnden	–	1	2	4	33	67
Elsäkerhetsverket: Elsäkerhetsrådet	1	–	4	6	40	60
Energimarknadsinspektionens insynsråd	1	–	4	4	50	50
Luftfartsverket	–	1	3	4	43	57
Oljekrisnämnden	–	1	3	2	60	40
Patent- och registreringsverkets insynsråd	1	–	3	4	43	57

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Patentombuds nämnden	1	–	3	2	60	40
Post- och Telestyrelsen	–	1	4	6	40	60
Sjöfartsverket	–	1	5	4	56	44
Statens energimyndighets insynsråd	–	1	5	3	62	38
Statens energimyndighet: energiutvecklingsnämnden	–	1	6	5	55	45
Statens energimyndighet: Fjärrvärmenämnden	–	1	1	3	25	75
Statens väg- och transportforskningsinstitut	1	–	3	3	50	50
Stiftelsen Industrifonden	1	–	3	4	43	57
Stiftelsen Norrlandsfonden	–	1	4	5	44	56
Sveriges geologiska undersöknings insynsråd	–	1	3	3	50	50
Tillväxtverket	1	–	4	4	50	50
Trafikverket	–	1	4	6	40	60
Trafikverket; Delegationen för sjöfartsstöd	1	–	3	3	50	50
Transportstyrelsen	1	–	3	4	43	57
Verket för innovationssystem	–	1	4	3	57	43
Kulturdepartementet						
Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB	–	1	6	7	46	54
Granskningsnämnden för radio och tv	–	1	5	5	50	50
Konstnärarnämnden	1	–	5	6	45	55
Konstnärarnämnden: Styrelsen för Sveriges bildkonstnärarsfond	–	1	7	6	54	46
Myndigheten för kulturanalys insynsråd	–	1	2	3	40	60
Myndigheten för radio och tv:s insynsråd	–	1	1	3	25	75
Myndigheten för tillgängliga medier: Taltidningsnämnden	1	–	5	5	50	50
Myndigheten för tillgängliga medier: Punktskriftsnämnden	1	–	4	3	57	43
Nationalmuseums insynsråd	–	1	3	2	60	40
Nämnden för hemslöjdsfrågor	–	1	5	4	56	44
Presstödsnämnden	1	–	5	6	45	55
Riksantikvarieämbetets insynsråd	–	1	2	3	40	60
Riksarkivets insynsråd	–	1	2	3	40	60
Statens centrum för arkitektur och design	1	–	3	3	50	50
Statens konstråds insynsråd	–	1	2	3	40	60
Statens kulturråd	1	–	3	5	38	62
Statens medieråds insynsråd	1	–	3	2	60	40
Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	1	–	3	3	50	50
Stiftelsen Nordiska museets nämnd	–	1	3	4	43	57
Stiftelsen Svenska filminstitutet	–	1	5	3	62	38
Arbetsmarknadsdepartementet						
Arbetsdomstolen	1	–	42	42	50	50
Arbetsförmedlingen	1	–	4	4	50	50
Arbetsmiljöverket	–	1	3	4	43	57

	Ordförande		Ledamöter inkl. ordförande			
	Antal		Antal		Könsfördelning (%)	
CENTRALA MYNDIGHETER M.M.	Kv	M	Kv	M	Kv	M
ILO-Kommittén	-	1	5	6	45	55
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens insynsråd	1	-	4	4	50	50
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	-	1	4	6	40	60
Medlingsinstitutet	-	1	2	3	40	60
Nämnden för styrelserepresentationsfrågor	1	-	5	4	56	44
Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	-	1	3	4	43	57

Statliga myndigheters styrelser och insynsråd 2013

Av tabell 1.1 och 1.2 ovan framgår att andelen kvinnor bland de ordinarie ledamöterna (inklusive ordförande) i statliga myndigheters styrelser och insynsråd har ökat med en halv procentenhet i jämförelse med 31 december 2012. I december 2013 är andelen kvinnor 48,5 procent och andelen män 51,5 procent.

Den genomsnittliga andelen kvinnor varierar mellan de olika departementen. Lägst andel kvinnor i styrelser har myndigheter under Försvarsdepartementet med i genomsnitt 45 procent. Högst andel kvinnor, 59 procent, har myndigheter under Landsbyggsdepartementet. Två departement, Utrikesdepartementet och Socialdepartementet, har en helt jämn könsfördelning bland ledamöterna.

Av totalt 236 styrelser och insynsråd hade 185 en könsfördelning inom intervallet 40–60, dvs. 78 procent. Det är en ökning med 12 procentenheter jämfört med 2012.

De styrelser och insynsråd där antalet ledamöter är ojämnt och antingen en kvinna eller en man har den udda platsen (t.ex. en styrelse som har sju ledamöter inklusive ordförande) betecknas ha en jämn könsfördelning.

Den udda platsen

Det har genom åren varit och är fortfarande flest män i styrelser och insynsråd. En delförklaring till detta har varit att när styrelsen eller insynsrådet består av ojämnt antal ledamöter innehas den udda platsen mestadels av en man. I 2012 års styrelser med udda antal ledamöter var andelen kvinnor på den udda platsen 44 procent och andelen män 56 procent. För 2013 har andelen män på den udda platsen ökat och är nu 57 procent och andelen kvinnor 43 procent av 112 styrelser och insynsråd med udda antal ledamöter.

Statliga myndigheters ordförande

Efter förra årets minskning av andelen kvinnor som är ordförande har andelen kvinnor ökat från 41 procent till 44 procent, vilket innebär att andelen män som är ordförande har minskat till 56 procent.

I december 2013 var det ett departement, Socialdepartementet, som hade jämn könsfördelning bland sina myndigheters styrelseordförande. Tre departement, Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet och Finansdepartementet, har styrelser med mer än 60 procent män som ordförande.

Tabell 1.3 Ledamöter (exkl. personalföreträdare) i styrelser i centrala myndigheter m.m. där regeringen utser en del av ledamöterna fördelade på departement 2013

Antal och könsfördelning (%)

DEPARTEMENT	Ledamöter utsedda av regeringen		Övriga ledamöter		Samtliga ledamöter			
	Kv	M	Kv	M	Antal	Könsfördelning (%)		
Justitiedepartementet								
Domarnämnden	57	43	100	0	6	3	67	33
Rikspolisstyrelsen: Personalansvarsnämnden	50	50	83	17	6	2	75	25
Utrikesdepartementet								
Inspektionen för strategiska produkter: Teknisk-vetenskapliga rådet	0	100	0	100	0	8	0	100
Försvarsdepartementet								
Stiftelsen Gällöfsta utbildningscentrum	0	100	20	80	1	5	17	83
Socialdepartementet								
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)	0	100	29	71	4	11	27	73
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE)	67	33	43	57	7	6	54	46
Geodatarådet (Lantmäteriet)	75	25	56	44	8	5	62	38
Hjälpmedelinstitutets styrelse	60	40	20	80	4	6	40	60
Offentliga sektorns särskilda nämnd (SHA-nämnden)	29	71	50	50	5	8	38	62
Stiftelsen för vård- och allergiforskning	50	50	50	50	4	4	50	50
Stiftelsen WHO Collaborating Centre On International Drug Monitoring	33	67	67	33	3	3	50	50
Trygghetsstiftelsen	67	33	67	33	4	2	67	33
Utbildningsdepartementet								
Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa	50	50	29	71	3	6	33	67
Stiftelsen för internationali- seringen av högre forskning och utbildning (STINT)	50	50	43	57	4	5	44	56
Stiftelsen för kunskap- och kompetensutveckling	100	0	38	62	5	5	50	50
Stiftelsen för strategisk forskning	50	50	57	43	5	4	56	44
Vetenskapsrådet	33	67	50	50	4	5	44	56
Vetenskapsrådet: Ämnesrådet för medicin och hälsa	50	50	56	44	6	5	55	45
Blekinge tekniska högskola	44	56	40	60	6	8	43	57

	Ledamöter utsedda av regeringen		Övriga ledamöter		Samtliga ledamöter			
	Könsfördelning (%)		Könsfördelning (%)		Antal		Könsfördelning (%)	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
DEPARTEMENT								
Dans- och cirkushögskolan	50	50	62	38	9	7	56	44
Försvarshögskolan	33	67	17	83	4	11	27	73
Gymnastik- och idrottshögskolan	56	44	83	17	10	5	67	33
Göteborgs universitet	56	44	50	50	8	7	53	47
Högskolan Dalarna	56	44	50	50	8	7	53	47
Högskolan i Borås	44	56	83	17	9	6	60	40
Högskolan i Gävle	56	44	50	50	8	7	53	47
Högskolan i Halmstad	44	56	20	80	5	9	36	64
Högskolan i Skövde	56	44	17	83	6	9	40	60
Högskolan i Kristianstad	44	56	33	67	6	9	40	60
Högskolan Väst	56	44	67	33	9	6	60	40
Karlstads universitet	56	44	50	50	8	7	53	47
Karolinska institutet	33	67	67	33	7	8	47	53
Konstfack	56	44	50	50	7	6	54	46
Kungl. Konsthögskolan	44	56	67	33	8	7	53	47
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	56	44	50	50	8	7	53	47
Kungl. Tekniska Högskolan	44	56	67	33	8	7	53	47
Linköpings universitet	56	44	33	67	7	8	47	53
Linnéuniversitetet	44	56	50	50	7	8	47	53
Luleå universitet	44	56	33	67	6	9	40	60
Lunds universitet	44	56	50	50	7	8	47	53
Malmö högskola	44	56	50	50	7	8	47	53
Mittuniversitetet	44	56	33	67	6	9	40	60
Mälardalens högskola	67	33	100	0	11	3	79	21
Operahögskolan i Stockholm	50	50	50	50	7	7	50	50
Stockholms dramatiska högskola	56	44	33	67	7	8	47	53
Stockholms universitet	67	33	33	67	8	7	53	47
Södertörns högskola	67	33	50	50	9	6	60	40
Umeå universitet	44	56	67	33	8	7	53	47
Uppsala universitet	56	44	50	50	8	7	53	47
Örebro universitet	38	62	50	50	6	8	43	57
Landsbyggsdepartementet								
Institutet för jordbruks- och miljöteknik (Stiftelsen JTI)	67	33	0	100	2	5	29	71
Sveriges lantbruksuniversitet	38	62	71	29	8	7	53	47
Miljödepartementet								
Forskarrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggandes forskningsråd	60	40	50	50	6	5	55	45
Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet	100	0	20	80	2	4	33	67

	Ledamöter utsedda av regeringen		Övriga ledamöter		Samtliga ledamöter			
	Könsfördelning (%)		Könsfördelning (%)		Antal		Könsfördelning (%)	
DEPARTEMENT	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Stiftelsen för miljöstrategisk forskning	50	50	63	37	6	4	60	40
Kulturdepartementet								
Institutet för språk och folkminnen: Nämnden för klarspråksfrågor	50	50	40	60	4	5	44	56
Riksteatern	0	100	55	45	6	7	46	54
Riksarkivet: Heraldiska nämnden	100	0	0	100	2	1	67	33
Stiftelsen Arbetets museum	50	50	50	50	6	6	50	50
Stiftelsen Ajtte, Svensk fjäll- och samemuseum	75	25	60	40	6	3	67	33
Stiftelsen Drottningholms Slottsteater	50	50	60	40	5	4	56	44
Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna	33	67	40	60	3	5	38	62
Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde	50	50	33	67	3	4	43	57
Stiftelsen Skansen	50	50	33	67	3	4	43	57
Stiftelsen för Tekniska museet	60	40	33	67	4	4	50	50
Sveriges författarfond	75	25	40	60	7	7	50	50
Zornsamlingarna	33	67	33	67	2	4	33	67
Samtliga departement	50	50	47	53	393	406	49	51
67 st								

Statliga myndigheters styrelser där regeringen endast utser en del av ledamöterna

Tabell 1.3 ovan innehåller statistik gällande könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser där regeringen endast utser en del av ledamöterna. Redovisningen som avser förhållandena per den 31 december 2013 visar att bland samtliga ledamöter är andelen kvinnor 49 procent och andelen män 51 procent.

Antalet styrelser där regeringen endast utser en del av ledamöterna har ökat från 63 styrelser 2012 till 67 styrelser 2013. När det gäller ordförandena var andelen kvinnor 40 procent. Andelen män som var ordförande var 60 procent.